

**OPVOLGING VAN HET DERDE TWEEJAARLIJKSE VERSLAG VAN HET
STEUNPUNT TOT BESTRIJDING VAN ARMOEDE, BESTAANSONZEKERHEID
EN SOCIALE UITSLUITING**

ARMOEDE UITBANNEN
Een bijdrage aan politiek debat en politieke actie

**TUSSENTIJDSE NOTA opgesteld door het Steunpunt tot bestrijding van armoede
Stand van zaken van de dialoog met de beleidsverantwoordelijken van de Gewesten, de
Gemeenschappen en de federale Staat.**

Bijgewerkte nota op 15 februari 2007

Deze nota is ook beschikbaar op de site www.armoedebestrijding.be

INHOUDSTAFEL

<i>Inleiding</i>	3
<i>Lijst van de ontmoete kabinetten</i>	5
<i>Antwoorden van de kabinetten per oriëntatie:</i>	
ORIENTATIE I:	
<i>Handelen met kennis van zaken</i>	7
ORIENTATIE II:	
<i>Een inkomen garanderen dat levensprojecten mogelijk maakt</i>	11
ORIENTATIE III:	
<i>Fiscaliteit als middel voor sociale cohesie gebruiken</i>	16
ORIENTATIE IV:	
<i>Begeleiden naar autonomie</i>	18
ORIENTATIE V:	
<i>De ouders ondersteunen bij de uitoefening van hun verantwoordelijkheden</i>	26
ORIENTATIE VI:	
<i>Pedagogische en financiële engagementen nemen voor het waarborgen van het recht op onderwijs</i>	38
ORIENTATIE VII:	
<i>Garanderen van het recht tot deelname, bijdrage en opbouw van cultuur</i>	53
ORIENTATIE VIII:	
<i>Het bevorderen van de kwaliteit van de arbeid en van een sociale economie</i>	57
ORIENTATIE IX:	
<i>Socio-economische gezondheidsongelijkheden bestrijden</i>	72
ORIENTATIE X:	
<i>Een duurzaam huisvestingsbeleid voeren</i>	92
ORIENTATIE XI:	
<i>Justitie als hefboom voor een daadwerkelijke rechtsgelijkheid voor iedereen</i>	107
ORIENTATIE XII:	
<i>Het vormen van beroepskrachten, actoren in de strijd tegen de armoede</i>	109
ORIENTATIE XIII:	
<i>Beleidsvoorwaarden in de strijd tegen armoede bewaken</i>	113
<i>Bijlagen</i>	117
<i>Advies van de Nationale Arbeidsraad, Centrale Raad voor het Bedrijfsleven</i>	118
<i>Advies van de Vlaams Onderwijsraad (VLOR)</i>	128

<i>Advies van de Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest</i>	<u>137</u>
<i>Algemeen overzicht van de opvolging van het derde verslag van het Steunpunt door de regeringen, de parlementen en de adviesorganen (uittreksel van de site www.armoedebestrijding.be)</i>	<u>141</u>

Inleiding

Een opvolgingsprocedure van het tweejaarlijkse verslag van het Steunpunt tot bestrijding van armoede is voorzien in het samenwerkingsakkoord betreffende de bestendiging van het armoedebeleid (art.4¹). Om deze opvolging zo effectief en interessant mogelijk te maken, werden trilaterale ontmoetingen georganiseerd tussen de kabinetten van de bevoegde ministers, de minister die maatschappelijke integratie coördineert en die de Interministeriële Conferentie met dezelfde naam voorziet, Christian Dupont, en het Steunpunt evenals haar partners.

De tussentijdse nota bevat de gegevens, verzameld tijdens die ontmoetingen met 28 kabinetten. Ze werd geschreven op basis van verslagen, opgesteld door het Steunpunt en eventueel schriftelijke antwoorden van de kabinetten. Dit proces heeft een grote investering gevergd van de partners van het Steunpunt, van de kabinetten en van het Steunpunt zelf en heeft derhalve lang geduurd: de uitwisselingen met sommige kabinetten dateren van januari 2006, andere zijn recenter. Zo werden ook bepaalde schriftelijke antwoorden in het begin van het jaar bezorgd en andere veel later.

Nadat de nota op 13 december 2006 werd voorgesteld aan de Interministeriële Conferentie kregen de kabinetten de gelegenheid hun bijdrage tot de dialoog in voorkomend geval te vervolledigen en te actualiseren. De nota werd tot slot voorgelegd aan de Begeleidingscommissie van het Steunpunt. Ze is ook beschikbaar op de site www.armoedebestrijding.be.

De nota volgt de structuur van het rapport “*Armoede uitbannen*”, en stelt dus de gegevens voor die bij de verschillende kabinetten werden verzameld per “oriëntaties”, wat een parallelle lezing van de antwoorden van de politici en van de voorstellen van het terrein vergemakkelijkt. Het zijn dus wel degelijk de politieke verantwoordelijken die hun bedenkingen formuleren bij en acties voorstellen met betrekking tot de verwachtingen van de actoren op het terrein, terwijl die laatsten zich heel vaak gedwongen zien positie in te nemen op een “van bovenuit” afgebakend terrein. Binnen de oriëntaties en resoluties zijn de gegevens ingedeeld in drie rubrieken, naargelang van de aard van de informatie: beschouwing, intentie, initiatief (lopend of afgerond). Dit om de dingen te verduidelijken voor de partners van het Steunpunt die deze nota zullen lezen.

Het kabinet dat de betrokken informatie verstrekt heeft, wordt tussen haakjes vermeld.

---

¹ Art.4 van het Samenwerkingsakkoord betreffende de bestendiging van het armoedebeleid (Belgisch Staatsblad van 16 december 1998 en 10 juli 1999).

§ 1. Het Verslag wordt via de Interministeriële Conferentie Sociale Integratie vermeld in artikel 9 overhandigd aan de federale Regering en aan de Regeringen van de Gemeenschappen en van de Gewesten, die zich ertoe verbinden het aan hun Raden, Parlementen of Vergaderingen te bezorgen.

§ 2. De Federale Regering bezorgt het Verslag binnen de maand na ontvangst aan de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven die op hun beurt binnen de maand advies uitbrengen, namelijk over de gebieden die tot hun taken behoren. De Gemeenschappen en Gewesten vragen eveneens advies aan hun adviesorganen die op dit vlak bevoegd zijn volgens dezelfde procedure.

§ 3 Alle ondertekenende partijen verbinden er zich toe een debat te houden over de inhoud van het verslag en van de adviezen, inzonderheid over de aanbevelingen en voorstellen van het verslag.

Er werd contact opgenomen met de kabinetten van alle ministers. Naar sommige onder hen, waarvan de bevoegdheden verder verwijderd blijken van de inhoud van het rapport “*Armoede uitbannen*”, werd gewoon een brief gestuurd, zonder vraag naar een afspraak.

Er moeten nog stappen worden gezet naar de kabinetten van de ministers van de Duitstalige gemeenschap, aangezien de Duitse versie van het verslag van het Steunpunt meerdere maanden na de Nederlandse en Franse versie is verschenen.

Deze nota doet verslag van een dynamiek, vanwaar de titel: tussentijdse nota. Zij pretendeert geenszins volledig te zijn: ze stelt niet alle genomen armoedebestrijdingmaatregelen voor. Met sommige kabinetten heeft trouwens nog geen ontmoeting plaatsgevonden. Bovendien werden de besproken kwesties deels bepaald door de deelnemers aan het onderhoud, zowel langs de kant van de organisaties als langs de kant van de kabinetten. Maar de nota geeft de stand van zaken van de ontmoetingen weer en heeft de ambitie een instrument te worden om de dialoog waartoe alle regeringen zich in het samenwerkingsakkoord betreffende de bestending van het armoedebeleid geëngageerd hebben te voeden en levendig te maken, een instrument opdat de vaststellingen, de analyses en de voorstellen van de actoren op het terrein en in het bijzonder van de verenigingen waarin armen zich herkennen een centraal element worden in het politieke debat en de politieke actie.

Voorstelling aan de ministeriële kabinetten van het verslag « Armoede uitbannen. Een bijdrage aan politiek debat en politieke actie ». Stand van zaken van de ontmoetingen met de federale, gewest- en gemeenschapskabinetten.

1. FEDERAAL

Ontmoetingen met de kabinetten van de ministers

Demotte ² en Dupont (30/11/05)	schriftelijk antwoord + actualisering schriftelijk antwoord (Dupont)
Tweede ontmoeting: 9 november 2006	
Derde ontmoeting : 20 maart 2007	
Van Weert (24/01/06)	
Verwilghen (30/01)	schriftelijk antwoord + actualisering
Vanvelthoven (6/02)	
Van den Bossche (17/02)	schriftelijk antwoord
Tweede ontmoeting: 8 juni 2006	
Derde ontmoeting: 24 november 2006	
Reynders (28/03)	actualisatie
Onkelinx (5/04)	schriftelijk antwoord + actualisering
Verhofstadt/Van Quickenborne (5/04)	
Mandaila (21/04)	schriftelijk antwoord toegezegd

2. VLAAMSE GEMEENSCHAP / GEWEST

Ontmoetingen met de kabinetten van de ministers

Leterme (25/01/06)	actualisatie
Peeters (31/01)	schriftelijk antwoord + actualisering
Vervotte (1/02)	schriftelijk antwoord + actualisering
Keulen (6/02)	
Anciaux (15/02)	schriftelijk antwoord
Vandenbroucke/onderwijs (24/03)	schriftelijk antwoord
Van Brempt (27/06)	schriftelijk antwoord
Vandenbroucke/arbeid (26/04)	schriftelijk antwoord

3. FRANSE GEMEENSCHAP

Ontmoetingen met de kabinetten van de ministers

Fonck (27/01)	
Laanan (24/02)	
Tweede ontmoeting/‘éducation permanente’(kabinet+administratie) (21/06)	
Derde ontmoeting (cultuur) : (18/12) actualisering aangekondigd	
Arena (6/03)	schriftelijk antwoord dat het geheel van de bijdragen van de ministers van de Franse Gemeenschap weergeeft

---

² Het Steunpunt en een delegatie van verenigingen hebben een ontmoeting gehad met het kabinet van minister Demotte vóór de publicatie van het verslag. Het kabinet heeft zich geëngageerd om na lezing van het verslag, zijn bedenkingen in een schriftelijke nota weer te geven. De medewerker van het kabinet van minister Dupont, aanwezig tijdens die bijeenkomst, heeft eenzelfde engagement genomen.

4. WAALS GEWEST

Ontmoetingen met de kabinetten van de ministers

Antoine (1/02)	schriftelijk antwoord + actualisering
Arena (6/03)	
Marcourt (22/05)	schriftelijk antwoord + actualisering

Het kabinet Vienne heeft laten weten, dat in een bezorgdheid voor coherentie, in het Nationaal Actieplan Sociale Insluiting 2006-2008 gezocht werd om in de mate van het mogelijke en van de beschikbare budgetten, in de maatregelen voorgesteld door het Waalse Gewest rekening te houden met de aanbevelingen van *Armoede uitbannen*. In dit kader werden op 7 juli 2006 door de Waalse Regering 31 acties goedgekeurd betreffende huisvesting, activering en werk alsook kinderarmoede. De beschrijvende fiches van deze acties zijn terug te vinden op de website: <http://cohesionsociale.wallonie.be>

5. BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Ontmoetingen met de kabinetten van de ministers

Kir (25/01)	schriftelijk antwoord + actualisering
Picqué (23/02)	schriftelijk antwoord + actualisering
Grouwels (24/4)	schriftelijk antwoord + actualisering
Cerexhe (12/05 en 22/05)	
Dupuis (1/06)	schriftelijk antwoord toegezegd

Een ontmoeting is gepland met de kabinetten Smet et Huytebroeck: een datum moet nog vastgelegd worden.

6. DUITSTALIGE GEMEENSCHAP

ORIENTATIE I

Handelen met kennis van zaken

VOORAF

Deze oriëntatie bevat de antwoorden van de volgende kabinetten:

Federaal:

- eerste minister, Guy Verhofstadt
- minister van Justitie, Laurette Onkelinx
- minister van Consumentenzaken, Freya Van den Bossche
- minister van Economie en Wetenschapsbeleid, Marc Verwilghen
- staatssecretaris voor het Gezin, Gisèle Mandaila

Vlaamse Gemeenschap / Gewest:

- minister-president, Yves Leterme
- minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Inge Vervotte

Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

- minister-president, Charles Picqué
- staatssecretaris, Emir Kir
- staatssecretaris (Vlaamse GemeenschapsCommissie-VGC), bevoegd voor Welzijn en Gezondheid, Brigitte Grouwels

Waals Gewest:

- minister van Huisvesting, André Antoine

RESOLUTIE 1: INVESTEREN IN KWALITATIEVE EN KWANTITATIEVE GEGEVENSVERZAMELING

Beschouwingen

- Idee om alle huishoudens een belastingsaangifte te laten invullen, want momenteel is het niet mogelijk de situatie te kennen van de personen die geen belasting betalen (bv. samenstelling van het gezin, duurtijd van de periode waarin het huishouden niet over voldoende inkomen beschikt om te worden belast, ...).
(kabinet Mandaila)
- Werk moet gemaakt worden van verzamelen van registratiegegevens over instroom, doorstroom en uitstroom van minderjarigen in de Bijzondere Jeugdzorg.
(kabinet Vervotte)

Intenties

- De Franse Gemeenschap voorziet “recherche-actions” in het kader van het stimuleren van een onderwijspartenariaat tussen leerkrachten, ouders en kinderen.
(schriftelijk antwoord van de Franse Gemeenschap)
- Het Steunpunt Beleidsrelevant Onderzoek van het departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin zal in de periode 2007-2011 een longitudinaal onderzoek verrichten naar hulpverleningstrajecten onder de titel: ‘Welbevinden, gezondheid, levenskwaliteit en hulpverlening.’ Eén van de vier doelgroepen zijn mensen met

armoederisico. Het is onder meer de bedoeling om beter zicht te krijgen op de samenhang tussen armoede, psychische en relationele problemen.

(kabinet Vervotte)

- Overleg met de administratie in functie van inschrijving, in de resultaatsverbintenissen met de verschillende gesubsidieerde organisaties en diensten, van het principe om werkingsverslagen en registratiegegevens systematisch door te geven aan het Observatorium voor Welzijn en Gezondheid.

(kabinet Grouwels)

- Het Waals Gewest zou een door de 'Conseil du Logement de la Ville de Charleroi' voorgesteld actieonderzoek kunnen ondersteunen met betrekking tot de problematiek van uithuiszettingen.

(kabinet Antoine)

- Het onderzoeken van het idee om een observatorium te creëren dat de impact van de beleidsvoeringen op gezinnen zou bestuderen. Een dergelijk verzoek werd geformuleerd door "La Ligue des familles" en de Bond voor Grote en Jonge Gezinnen. Het zou gaan om een verzamelplaats van bestaande informatie en om een plaats voor analyse. Deze instantie zou open staan voor de civiele maatschappij.

(kabinet Mandaila)

Initiatieven

- In het onderzoeksprogramma 'Samenleving en toekomst' en het onderzoeksprogramma 'Actie en ondersteuning van strategische prioriteiten' kunnen onderzoeksprojecten met betrekking tot armoede en sociale uitsluiting aangevraagd worden.

(kabinet Verwilghen)

- De POD Wetenschapsbeleid beschikt over een inventaris van onderzoekers.

(kabinet Verwilghen)

- In december 2006 werd de 15e editie van het jaarboek armoede en sociale uitsluiting voorgesteld. Door het vrijmaken van de nodige financiële middelen wordt in Vlaanderen jaar na jaar bijgedragen aan het investeren in kwalitatieve en kwantitatieve gegevensverzameling. Dit zal gecontinueerd worden. In 2007 zal het jaarboek bijzondere aandacht hebben voor de relatie gezondheid en armoede.

Het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk heeft in 2006 het cliënteel van de verschillende centra algemeen welzijnswerk in kaart gebracht.

(kabinet Vervotte)

- Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft binnen het BISA (Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse) een wijkmonitoring ingesteld. Op basis van kwantitatieve en kwalitatieve statistische indicatoren licht die monitoring de wijken voortdurend door, zodat in het kader van het stedelijk, fiscaal, economisch en ander vernieuwingsbeleid een aangepaste ruimte voor overheidsinterventies kan worden gedefinieerd. Deze studie, die moet resulteren in een permanent statistisch observatie-instrument, wordt in

samenwerking met een universitair consortium (ULB-VUB-UCL-KUL) door het Gewestelijk secretariaat voor stedelijke ontwikkeling (Gssso) gecoördineerd.
(kabinet Picqué)

Doorverwijzing

Verbetering van de kwaliteit van fiscale statistieken
Dit kan besproken worden met het kabinet Reynders.

(kabinet Verwilghen)

RESOLUTIE 2: KOMEN TOT EEN EVENWICHTIGE SET VAN INDICATOREN

RESOLUTIE 3: BETER AFSTEMMEN VAN ONDERZOEK, BELEID EN UITVOERING

Beschouwingen

- Het zou eventueel een goed idee zijn om effecten te meten van regelgeving, maar men kan zich anderzijds afvragen of er niet reeds teveel effectenrapporten bestaan.
(kabinetten Verhofstadt en Leterme)
- Een effecten-rapport opstellen is meestal omslachtig en dit vertraagt zwaar de besluitvorming. Er wordt gedacht aan een armoedetoets, waarbij vanuit enkele grote indicatoren wordt aangegeven welke impact een maatregel op mensen die in armoede leven heeft.
(kabinet Grouwels)
- Het zou het interessant zijn om over een index te beschikken betreffende het beschikbaar inkomen; een dergelijke parameter zou helpen om de impact van bepaalde maatregelen beter te kennen.
(kabinet Van den Bossche)

Intenties

- De vzw GREPA zal een analyse uitvoeren en vervolgens een advies uitbrengen met betrekking tot de mogelijkheden tot het meten van armoede in de verschillende gerechtelijke arrondissementen in functie van het bepalen van criteria voor de toekenning van subsidies aan de commissies voor juridische bijstand
(kabinet Onkelinx)
- Binnen de VGC wordt overwogen over te gaan tot de oprichting van een meet- en weetcel, met de bedoeling om degelijk onderbouwde beslissingen te kunnen nemen vanuit de ingewonnen, geregistreerde en geanalyseerde informatie.
(kabinet Grouwels)
- Het zou relevant kunnen zijn om te beschikken over een observatorium dat in staat is de impact aan te tonen van maatregelen ten aanzien van gezinnen. Dit idee wordt

momenteel onderzocht: het zou gaan om plaats waar de bestaande informatie wordt verzameld en geanalyseerd.

(kabinet Mandaila)

- De Franse Gemeenschap voorziet de invoering van een systeem van “double mandat” in de bijzondere jeugdbijstand, waarbij na een jaar het ‘Observatoire de l’enfance’ de impact en de effectiviteit van deze maatregel zal evalueren.

(Franse Gemeenschap)

- Het Brussels Gewest wenst een referentiecentrum (hoofdstuk XII van de organieke wet betreffende de OCMW’s van 1976) op te richten voor de opvang van daklozen, met de bedoeling:

- gegevens in te zamelen
- het aantal plaatsen te optimaliseren
- het beleid te evalueren en de politieke overheid voorstellen aan te reiken
- kennis uit te wisselen

(kabinetten Picqué en Kir)

Initiatieven

- Bij de geactualiseerde samenstelling van de VGC-adviesraden met betrekking tot welzijn, gezondheid en stedelijk beleid, werd er telkens iemand van het Observatorium voor Welzijn en Gezondheid opgenomen in het adviesorgaan, waardoor systematisch een input van gegevens mogelijk is. Het initiatief is dus al gerealiseerd.

(kabinet Grouwels)

RESOLUTIE 4: PARTICIPATIE VAN DE VERSCHILLENDE ACTOREN ONDERSTEUNEN

Beschouwing

Organisaties werkzaam op het terrein, vervullen een essentiële rol bij het evalueren van maatregelen. Een meer regelmatige en meer intense dialoog tussen de leden van de Regering en de verschillende belanghebbende groeperingen is gewenst.

(kabinet Vandenbossche)

Initiatieven

- Het kabinet Grouwels gaat in gesprek met de armen zelf via de verschillende Brusselse verenigingen waar armen het woord nemen.

(kabinet Grouwels)

- In het kader van de actualisatie van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding, worden de beleidsaccenten, de beleidsacties en de daaraan verbonden indicatoren voorgelegd aan verenigingen waar armen het woord nemen. Hun bemerkingen worden bezorgd aan de betrokken kabinetten die op hun beurt op de bemerkingen reageren. Op deze wijze is er een belangrijke toets van de maatregelen op Vlaams niveau aan de ervaringskennis van mensen die in armoede leven.

(kabinet Vervotte)

ORIENTATIE II

Een inkomen garanderen dat levensprojecten mogelijk maakt

VOORAF

De thematieken over het inkomen werden met verschillende kabinetten aangehaald:

Federaal:

- eerste Minister, Guy Verhofstadt
- minister van Begroting en vice-eerste minister, Freya Van den Bossche
- minister van Justitie en vice-eerste minister, Laurette Onkelinx
- minister van Financiën et vice-eerste minister, Didier Reynders
- minister van Tewerkstelling, Peter Vanvelthoven
- staatssecretaris voor het Gezin, Gisèle Mandaila
- staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling, Els Van Weert

Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

- staatssecretaris (Vlaamse GemeenschapsCommissie-VGC), bevoegd voor Welzijn en Gezondheid, Brigitte Grouwels
- staatssecretaris (College van de Franse Gemeenschapscommissie), Emir Kir

RESOLUTIE 5: VERBETEREN VAN DE HOOGTE, DE REGELMAAT EN DE AUTONOMIE VAN HET INKOMEN

Beschouwingen

- Men heeft de indruk dat mensen die in extreme armoede leven en die werk vinden, het inkomen dat ze zullen kunnen ontvangen en de evolutie van dit inkomen overschatten, en geïsoleerd geraken in hun eigen relatiekring.
(kabinet Vandenbroucke)
- Het koppelen aan welzijn van een aantal sociale uitkeringen tijdens de periode 2006-2007, is een stap in de goede richting.
(kabinet Vanvelthoven)

RESOLUTIE 6: TOEZIEN OP HET RESPECTEREN VAN DE MENSELIJKE WAARDIGHEID, ONGEACHT DE INKOMENSBRON

Categorieën definiëren met respect voor ieder's levenskeuze

Beschouwing

Bij de individualisering bestaat er geen consensus op politiek vlak.

(kabinet Mandaila)

RESOLUTIE 7: HET RECHT OP BESCHERMING VAN HET GEZIN EN OP WELZIJN VAN HET KIND GARANDEREN

Beschouwing

Men kan overwegen om de geleidelijke stijging van de bedragen van de kinderbijslagen volgens het aantal kinderen, om te keren. In plaats van de bijslag te doen stijgen met het aantal kinderen (maat volgens de geboorte), zou men zich kunnen voorstellen dat de bijslag voor het eerste kind de hoogste som is, gezien het gemiddelde aantal kinderen per gezin daalt. Dit systeem bestaat al voor de verhoging van de kinderbijslagen voor kinderen waarvan de ouders gehandicapt, werkloos... zijn.

(kabinet Mandaila)

Intentie

De kwestie van de kinderbijslag staat op de dagorde van de Ministerraad over de concurrentiekracht en de koopkracht³. Extra kinderbijslag aan het begin van het schooljaar: het is een eventuele hefboom maar zo wordt wel het gratis zijn van de school aangekaart. Het is één van de maatregelen die op de tafel van de Ministerraad liggen.

(kabinet Mandaila)

RESOLUTIE 8: STRIJDEN TEGEN OVERMATIGE SCHULDENLAST

Beschouwing

Meer en meer schulden worden aangegaan om in levensnoodzakelijke behoeften te voorzien.

(kabinet Van den Bossche)

Intenties

- Overmatige schuldenlast wordt één van de thema's die tijdens de Ministerraad worden behandeld.
(kabinet Verhofstadt)
- Het bevorderen van formules voor sociaal krediet is een interessante piste om te onderzoeken, om na te gaan of ze ook in Brussel kan worden gevolgd.
(kabinet Grouwels)
- De piste van het sociaal krediet, een preventief instrument, verdient een degelijke opvolging.
(kabinet Van den Bossche)
- De aan het Fonds ter bestrijding van overmatige schuldenlast toegekende middelen worden verhoogd: van 2,7 naar 4 miljoen euro, waardoor het mogelijk zou moeten worden om
  - meer schuldbemiddelaars te financieren
  - een omvangrijke informatie- en sensibilisatiecampagne te organiseren.

---

³ Die Ministerraad heeft niet plaatsgevonden.

Er zullen meer en meer belastingbetalers, bijvoorbeeld de Telecomsector, worden aangesproken om het Fonds te voeden.

(kabinet Van den Bossche)

- De maximale intresten van de consumptiekredieten zullen worden herzien om ze tot op een redelijk peil te doen dalen.

(kabinet Van den Bossche)

- In 2007 wordt een beperkt registratiemodel rond schuldbemiddeling ingevoerd. Tegen 2008 moet een uitgebreid registratiemodel ontwikkeld zijn. Er komt ook een informatief en sensibiliserend pakket voor middelbare scholen.

(kabinet Vervotte)

Initiatieven

- In december 2005 werd de nieuwe wet over de collectieve schuldenregeling gepubliceerd. Deze wet voorziet in het bijzonder de totale schuldkwijtschelding. Sinds 1 januari 2006 is ze al gedeeltelijk van kracht. Voortaan is de totale schuldkwijtschelding mogelijk wanneer iemand over te weinig middelen beschikt om terug te betalen. Deze kwijtschelding geldt niet meer wanneer deze persoon binnen de 5 jaar die volgen na de beslissing, over nieuwe middelen beschikt.

(kabinet Van den Bossche)

- De erkende diensten voor schuldbemiddeling in de autonome Centra voor Algemeen Welzijnswerk en de OCMW's zetten zich in voor het meest kansarme cliënteel dat om financiële of psychosociale redenen geen beroep kan doen op de advocatuur. De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten en het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk hebben samen een project uitgewerkt en ondersteunen zo deze erkende diensten. Dit project resulteerde in de oprichting van een Vlaams Centrum voor Schuldbemiddeling. Het centrum kreeg een bijkomende subsidie van 100.000 Euro voor de ontwikkeling van een kennis- en documentatiecentrum en voor het ontwikkelen van preventie-initiatieven.

In 2006 werd het overleg over een uniform registratiemodel voor schuldbemiddeling opgestart.

(kabinet Vervotte)

- Met het oog op de strijd tegen de overmatige schuldenlast hebben de minister van Financiën en de staatssecretaris voor de Strijd tegen fiscale fraude het onbeperkt uitstel van invordering van directe belastingen ingevoerd.

(kabinet Reynders)

- Minister Emir Kir geeft een kort historisch overzicht dat toelaat de genomen initiatieven beter te begrijpen:

In 1994 is de bevoegdheid schuldbemiddeling overgeheveld naar de Franse Gemeenschapscommissie.

Vervolgens zijn een decreet en een besluit gestemd die samen het kader schetsen waarbinnen de verenigingen die terzake actief zijn dienen te werken, maar die evenwel niet in de financiering van die verenigingen voorzien: het gaat om het decreet van 8 juli 1996 en het besluit van 11 juni 1998 houdende erkenning van de instellingen die bemiddelen bij schulden.

Een van de voorwaarden om een erkenning te verkrijgen, is de vereiste dat de structuren die de erkenning nastreven *“reeds erkend zijn (en dus gesubsidieerd worden) door of krachtens de wetten en decreten die onder de bevoegdheden vallen van de Franse Gemeenschapscommissie voor hun sociale opdrachten of deze in verband met gezondheid.”*

Bovendien maakt de definitie van schuldbemiddeling enkel gewag van schulden die geheel of gedeeltelijk voortvloeien uit een of meerdere kredietcontracten, wat neerkomt op een restrictieve benadering van de hedendaagse realiteit van overmatige schuldenlast.

Tot slot kunnen enkel die instellingen erkend worden die *“de betalingswijzen van de schuld uitwerken”*.

Op 5 juli 1998 voegt een federale wet een hoofdstuk toe aan het Gerechtelijk Wetboek dat voorziet in de procedure van collectieve schuldregeling.

Die nieuwe bepalingen stipuleren, onder andere, dat de beslagrechter in het kader van een procedure van collectieve schuldregeling enkel bemiddelaars mag aanstellen die erkend zijn door de bevoegde overheid en dat dus enkel zij, indien nodig, aanspraak kunnen maken op de betaling van hun prestaties door het Fonds ter bestrijding van de overmatige schuldenlast dat daartoe bij koninklijk besluit van 9 augustus 2002 is opgericht.

Minister Emir Kir heeft dus besloten het van kracht zijnde decreet te wijzigen om de strijd tegen de overmatige schuldenlast te versterken.

Het decreet ter wijziging van het decreet van 18 juli 1996 heeft dan ook als doel:

- de erkenningsvoorwaarden enigszins te versoepelen, door niet langer een andere erkenning door de Franse Gemeenschapscommissie (Cocof) te eisen;
- de definitie van de schuldbemiddeling te actualiseren omdat, zelfs indien verbruikskrediet een belangrijke oorzaak blijft van overmatige gezinsschuldenlast, het slechts uiterst zelden voorvalt dat de bemiddelaar geen andere schulden dient te behandelen (ongeacht of het hier gaat om schulden voor gezondheidszorgen, schulden voor huisvesting: huur, gas en elektriciteit, fiscale schulden, enz.);
- het toepassingsveld van het decreet uit te breiden tot alle diensten die de facto aan schuldbemiddeling doen, ongeacht om welke soort schulden het gaat (buiten elke verwijzing naar het verbruikskrediet).

Bovendien heeft de minister besloten een subsidie van 20 000 € toe te kennen aan de door de Franse Gemeenschapscommissie (Cocof) erkende schuldbemiddelingsdiensten om een informaticaprogramma voor dossierbeheer in gebruik te nemen.

Met de hulp van een informaticus kon immers een software ontwikkeld worden die specifiek op maat van de schuldbemiddelaars is gemaakt. Dit programma, dat in nauwe samenspraak met de schuldbemiddelaars werd ontworpen, is een gebruiksvriendelijk instrument dat heel wat functionaliteiten bevat.

Deze informatisering komt tegemoet aan een herhaalde vraag van de schuldbemiddelaars. Ze is van cruciaal belang om het administratief werk te verlichten, zodat dit niet alle werktijd opsloort ten koste van de tijd die gespendeerd kan worden aan de ontmoetingen met de betrokken persoon en aan een grondige analyse van de dossiers (juridische, economische aspecten...), maar vooral om de kwaliteit van het werk te verbeteren en de interventies bij de schuldeisers geloofwaardiger te maken.

Bovendien kunnen dankzij de installatie van deze software relevante en specifieke gegevens worden ingezameld met betrekking tot de overmatige schuldenlast in het Brussels Gewest, naar het voorbeeld van het Observatoire du Crédit et de l'Endettement van het Waals Gewest.

Dit werk wordt verricht met de gewaardeerde medewerking van het Steunpunt voor de Diensten Schuldbemiddeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

(Emir Kir, initiatieven genomen in het kader van de bevoegdheden voorbehouden aan het College van de Franse Gemeenschapscommissie)

De toepassing versnellen van de verhoogde bedragen die vatbaar zijn voor overdracht of beslag op grond van het aantal kinderen ten laste

Initiatief

Tijdens de Ministerraad van 5 mei 2006 werd er een wetsontwerp goedgekeurd (de wet van 2000 werd ingetrokken omdat ze voor allerlei toepassingsproblemen zorgde): de wetgeving die in werking treedt op 1 februari 2007 voorziet dat het voor beslagname vatbare of overdraagbare gedeelte wordt verminderd met 56 euro per kind ten laste; ze streeft ook naar een veralgemening van dit mechanisme naar alle inningsprocedures op de inkomens waarop ze van toepassing kan zijn (het fiscaal derden-beslag, overdracht van loon d.m.v. een authentieke akte, het beslagarrest).

(kabinet Onkelinx)

RESOLUTIE 9: NAAR EEN EFFECTIEF RECHT OP EEN UNIVERSELE BANKDIENST

Intentie

De verbintenis om in samenwerking met de verenigingen waarin arme mensen aan het woord komen, een goede communicatie te organiseren opdat de informatie over de universele bankdienst wel degelijk elke persoon bereikt voor wie ze nodig is, opdat deze persoon zou weten tot wie hij zich kan wenden wanneer dit recht niet wordt gerespecteerd.

(kabinet Grouwels)

Initiatief

Het ontwerp van koninklijk besluit, dat op 5 mei 2006 door de ministerraad werd goedgekeurd in toepassing van de wet die de onvatbaarheid voor beslag van beschermde inkomens garandeert wanneer ze op een bankrekening worden gestort, is sinds 1 januari 2007 van kracht.

(kabinet Onkelinx)

ORIENTATIE III

Fiscaliteit als middel voor sociale cohesie gebruiken

VOORAF

De oriëntatie over fiscaliteit werd met verschillende kabinetten besproken:

Federaal:

- minister van Financiën en vice-eerste minister, Didier Reynders⁴
- minister van Tewerkstelling, Peter Vanvelthoven
- minister van Energie, Marc Verwilghen
- staatssecretaris voor het Gezin, Gisèle Mandaila

Vlaamse Gemeenschap / Gewest:

- minister van Energie, Kris Peeters
- minister van Tewerkstelling, Frank Vandenbroucke

Beschouwing

De selectieve toekenning van uitkeringen, bijvoorbeeld de kinderbijslagen, die bijdraagt tot het ontstaan van valkuilen voor de tewerkstelling, zou elders kunnen gebeuren, bijvoorbeeld in het kader van de fiscaliteit, die zo meer een herverdelende rol zou kunnen spelen.

(kabinet Mandaila)

RESOLUTIE 10: BELASTING OP ARBEID EN KAPITAAL OPNIEUW IN EVENWICHT BRENGEN

Beschouwing

De lage lonen worden te zwaar belast.

(kabinet Vandenbroucke)

Intentie

De minister van Financiën is gewonnen voor een belastingverlaging ten gunste van de lage lonen. De belasting tast de lage lonen uit arbeid immers te snel aan. Hij stelt bijgevolg voor het belastbaar minimum op te trekken tot het niveau van het leefloon.

(kabinet Reynders)

RESOLUTIE 11: BELASTING OP ARBEID EN OP ONROERENDE EIGENDOM OPNIEUW IN EVENWICHT BRENGEN

Zie oriëntatie X Een duurzaam huisvestingsbeleid voeren.

---

⁴ De oriëntatie over fiscaliteit werd niet in haar geheel besproken tijdens de ontmoeting met het kabinet van de Minister van Financiën. Dit heeft te maken met de samenstelling van de delegatie: actoren die actief zijn in het domein van de huisvesting, vandaar de nadruk op de onroerende fiscaliteit. Bovendien verkozen de aanwezige kabinetsleden, omdat één van hen afwezig was, om vooral te luisteren en hielden ze hun reacties voor zich om ze nadien schriftelijk, in een nota te laten weten.

RESOLUTIE 12: VOORZIEN IN MECHANISMEN DIE DE BELASTINGAFTREK COMPENSEREN VOOR GEZINNEN DIE NIET BELASTINGPLICHTIG ZIJN

Beschouwingen

- De voordelen in verband met fiscale aftrek moeten worden omgezet in directe uitgaven, uitkeringen of belastingkredieten ten voordele van mensen die niet van deze fiscale voordelen genieten. Dit kan technisch gezien in overweging worden genomen. Het is een kwestie van politieke wil.
(kabinet Mandaila)
- De mechanismen van de belastingaftrek die streven naar het vergemakkelijken van het verwerven van een eigendom, dragen bij tot het bestrijden van de bestaansonzekerheid; de renovatiepremies helpen nieuwe banen te creëren. Deze mechanismen veroorzaken geen Mattheuseffect, ze zijn niet enkel in het voordeel van de meest gegoede categorieën.
(kabinet Mandaila)
- Het is mogelijk dat in de toekomst het fiscale voordeel dat aan de gebruikers van diensten wordt toegekend, vermindert omdat de kosten ervan te hoog zijn.
(kabinet Van Velthoven)
- Hoe kunnen we gezinnen die geen belastingen betalen, laten genieten van de aftrekbaarheid van dienstencheques; dezelfde vraag stelt zich voor de aftrek voor kinderen ten laste.
(kabinet Mandaila)

RESOLUTIE 13: VOORRANG GEVEN AAN RECHTSTREEKSE FISCALITEIT IN PLAATS VAN AAN ONRECHTSTREEKSE FISCALITEIT

Beschouwingen

De verlaging van de BTW op energie van 21% naar 6%

- Brengt de alternatieve financiering van de sociale zekerheid in gevaar.
(kabinet Peeters)
- Gaat rechtstreeks in tegen het streven naar energie-efficiëntie en naar duurdere energie in de toekomst, met de bedoeling om aan te zetten tot een vermindering van het algemene energieverbruik. Een dergelijke populaire maatregel wordt dus niet echt gewaardeerd door de “groenen”.
(kabinetten Verwilghen en Peeters)
- Botst op een praktisch onmogelijke wettelijke situatie: er moet eerst toestemming worden gevraagd aan de Europese instanties. Welnu, we kennen de problemen die onlangs nog zijn opgedoken om lagere BTW-tarieven te bekomen voor bepaalde activiteitensectoren (bijv. een verlaagd tarief op renovatiewerken in oude woningen).
(kabinet Verwilghen)

ORIENTATIE IV

Begeleiden naar autonomie

VOORAF

Het thema begeleiding heeft betrekking op verschillende sectoren (sociale steun, tewerkstelling, gezin...). Hoewel het zelden het hoofdthema was van de uitwisselingen, kwam het aan bod bij tal van kabinetten:

Federaal:

- minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, Rudy Demotte
- staatssecretaris voor het Gezin, Gisèle Mandaila

Vlaamse Gemeenschap / Gewest:

- vice-minister president en minister van Werk, Onderwijs en Opleiding, Frank Vandenbroucke
- minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Inge Vervotte

Waals Gewest:

- minister van Economie, Tewerkstelling en Buitenlandse Handel, Jean-Claude Marcourt

Franse Gemeenschap:

- minister van Bijzondere Jeugdzorg, Catherine Fonck

Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

- minister-president, Charles Picqué
- minister van Tewerkstelling, Economie, Wetenschappelijk Onderzoek en Dringende Medische Hulp, Benoît Cerexhe
- staatssecretaris (Vlaamse Gemeenschapscommissie of VGC), bevoegd voor Welzijn en Gezondheid, Brigitte Grouwels

RESOLUTIE 14: VERDUIDELIJKEN VAN DE DOELSTELLING VAN DE BEGELEIDING

RESOLUTIE 15: HET CONTRACT ALS BEGELEIDINGSINSTRUMENT GEBRUIKEN EN NIET ALS EEN VORM VAN CONTROLE

RESOLUTIE 16: DE GEBRUIKER BETREKKEN ALS ESSENTIËLE ACTOR BIJ DE BEGELEIDING.

Beschouwingen

- Naar de begeleiding van werkzoekenden vormt de sluitende aanpak de rode draad. Elke werkzoekende heeft recht op een kwalitatieve, maatgerichte en intensieve begeleiding naar werk. Deze activering is een verhaal van rechten en van plichten. Deze rechten en plichten vertrekken vanuit een bezorgdheid dat iedere werkzoekende gelijke kansen moet krijgen en van zodra deze passend zijn, ze deze ook zou moeten grijpen. Om dit evenwicht te garanderen, verbeteren we permanent onze dienstverlening.

(kabinet Vandenbroucke)

- Dezelfde bekommernis leeft in het Waals Gewest waar, trouwens, het Dispositif intégré d'insertion socioprofessionnelle (DIISP – geïntegreerd stelsel inzake socio-professionele inschakeling) de begunstigen een gestructureerde ruimte biedt om deel te nemen aan de evaluatie en de verbetering van het Dispositif: “dispositif d'écoute et de participation des bénéficiaires” (begeleidings- en deelnemingsstelsel voor de rechthebbenden).

(kabinet Marcourt)

- Men moet vaststellen dat de SAJ en SPJ overbelast zijn. Dit heeft te maken met de stijging van bijna 100% van de genomen maatregelen en vraagt een aanpassing van het personeel.

(schriftelijk antwoord van de Franse Gemeenschap)

Intenties/Initiatieven

- De Franse Gemeenschap wil de toegang tot documenten bevorderen. Er is namelijk een legitieme wens van de gezinnen om toegang te hebben tot de documenten in de ontwikkelingen die hen wettelijk aanbelangen. Het procédé dat ons vooruit zou kunnen helpen op dat vlak, zou inhouden deze rapporten, opgesteld door de raadgevers en de directeurs, systematisch te bezorgen aan de betrokken personen. Zo zouden we beantwoorden aan de vraag naar pro-activiteit en transparantie. Dit zou de beroepsmensen verplichten hun rapporten anders op te stellen en geen enkel rapport zou nog worden opgemaakt zonder een voorafgaande ontmoeting. Men moet er echter zeker van zijn dat dit realiseerbaar is op juridisch vlak; zou het decreet gewijzigd moeten worden om de gezinnen een bijkomend recht toe te kennen? Er zal een advies worden gevraagd aan de Communautaire raad van hulpverlening aan de jeugd.

(schriftelijk antwoord van de Franse Gemeenschap)

- In het Meerbanenplan werd overeengekomen om bijzondere inspanningen te leveren ten aanzien van die werkzoekenden die kampen met een niet-arbeidsmarktgerelateerde problematiek die hen de toegang tot de arbeidsmarkt belemmert. Het betreft werkzoekenden (geschat op 20% van de werkzoekendenpopulatie) die “wel willen werken, maar niet altijd kunnen”. Voor hen zullen in samenwerking met welzijnsvoorzieningen intensieve activeringstrajecten opgezet worden die ruimte voorzien voor remediëring van de welzijnsproblematiek. De focus blijft gericht op werk in deze trajecten, maar indien daar nood aan is (bv. indien de persoon met een grote schuldproblematiek kampt), kan er eerst ingespeeld worden op andere problemen.

(kabinet-Vandenbroucke)

Het informeren van de gebruikers beschouwen als een prioriteit van het maatschappelijk werk

Initiatieven

- Het Waalse gewest beschikt over een informatiesysteem voor de beroepen en volwassenenopleidingen die daar toe leiden: de “Carrefour Emploi Formation”. Er is 1 CEFO in elk subregio, maar vanuit een bezorgdheid van nabijheid bij de burgers zijn er ook een tiental Maisons de l'Emploi, verspreid over Wallonië. Ze verschaffen de

werkzoekenden gratis eerstelijnsinformatie over elke kwestie met betrekking tot werkgelegenheid, en meer bepaald over het opleidingsaanbod en aanbod van diensten op het vlak van beroepsherintegratie.

De ‘Maisons de l’Emploi’ komen eveneens tegemoet aan een bepaald aantal behoeften die inherent zijn aan het zoeken naar werk (verspreiding van werkaanbiedingen, logistieke ondersteuning, bijstand bij het zoeken naar werk, beroepsopleiding en/of stage, hulp bij de actieve stappen die dienen gezet – inschrijvingen, beroep op sociale diensten...).

Er bestaan eveneens formules van coaching naar tewerkstelling. Zo voorziet het geïntegreerd stelsel inzake socio-professionele inschakeling in een begeleiding naar en in het werk van elke kwetsbare werkzoekende die het FOREM raadpleegt.

Bovendien beschikken de 11 erkende regionale Maisons pour l’Emploi in het Waalse gewest over “Jobcoaches” die zijn opgeleid om de werkzoekenden te begeleiden en de bemiddeling met de werkgevers en verantwoordelijken van werkploegen te verzekeren. Ten einde duurzame en kwalitatieve tewerkstelling van de kwetsbare werkzoekenden te bevorderen.

(kabinet Marcourt)

- Het Hoger instituut voor de arbeid (HIVA) ontwikkelde in opdracht van de Vlaamse overheid de website “www.rechtenverkenner.be” als een instrument voor proactieve rechtenopsporing. Met dit instrument kunnen alle mensen, dus ook mensen die in armoede leven, sneller weten op welke zaken ze mogelijk recht hebben. Het is de bedoeling dat ook informatie over de tegemoetkomingen, premies enz... van de lokale en regionale besturen via de website beschikbaar gesteld wordt.

De medewerkers in het Sociaal Huis zullen cliënten helpen met het verder exploreren van mogelijke rechten. Lokale besturen krijgen dit instrument ter beschikking en ze worden geholpen bij de toepassing ervan. De lancering van de website gebeurde op de publieksmomenten “Armoede (S)troef” (juni ‘06).

De introductie bij de kansarme doelgroepen gebeurde onder begeleiding van Samenlevingsopbouw Vlaanderen en het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen.

(kabinet Grouwels)

- Binnen de Vlaamse administratie wordt vanaf 1 maart 2007 iemand specifiek belast met de opvolging van de website (actualisatie, toegankelijkheid en relevantie van de gegevens).

(kabinet Vervotte)

Verbetering van de basisopleiding en de nascholing

Intenties

- In de gezondheidssector stelt men vast dat zelfs de sociale assistenten moeilijkheden ondervinden om informatie te krijgen en ze te beheersen. Een reglementering kennen is één ding, alle bestaande reglementaire bepalingen begrijpen en ze correct toepassen door alle omstandigheden in overweging te nemen, is iets anders. Men moet de

opleiding van de sociale tussenpersonen op dat vlak wellicht verbeteren. Maar misschien ook de betreffende administraties belasten met het leveren van hulpmiddelen waarmee de complexe reglementeringen beter in de praktijk kunnen worden gebracht (opzet van beslissingsbomen bijvoorbeeld). De strategische cel van sociale zaken stelt voor na te denken over dit thema met de FOD sociale zekerheid en met de sociale tussenpersonen.

(kabinet Demotte)

- De Franse gemeenschap wil ook de opleidingen harmoniseren. De professionalisering van de sector Hulpverlening aan de jeugd is relatief recent en is vrij empirisch gebeurd. Momenteel hebben de 4.000 werknemers van de sector uiterst heterogene opleidingen en niet altijd aangepast aan de functies die ze uitoefenen. Men stelt ook een gebrek aan waardering vast van de personen met een voortgezette opleiding en een gebrek aan vereiste bij personen die deze opleidingen niet volgen.

(Franse Gemeenschap)

RESOLUTIE 17: HET VERBETEREN VAN DE TOEGANKELIJKHEID TOT DIENSTEN

Intenties

- Ontwikkelen van de prenatale zorg: in de Franse gemeenschap wijst een recente studie erop dat de prenatale opvolging in bepaalde regio's van België onvoldoende is en dat sommige toekomstige moeders zelfs geen enkele opvolging krijgen (meer uitleg onder de resolutie 21.
- In de sector van hulpverlening aan de jeugd wil men de periodes van toegankelijkheid en de organisatie van het werk van de SAJ en SPJ aanpassen aan het werkschema van de jongeren, als men ervan uitgaat dat de gezinnen en de jongeren, ontvankelijk voor hulp van de SAJ of de SPJ, ook gebonden zijn aan schooluren en/of werkuren. Men moet de openingsuren ervan dus uitbreiden naar 's avonds en over de middag. Zo rijst ook de vraag van permanentie van de openbare dienst tijdens het weekend. Deze discontinuïteit kan namelijk een verergering van gevallen veroorzaken door het uitblijven van een antwoord.
- Daarnaast zullen ook meer middelen worden toegekend aan het lokaal sociaal beleid zodat de onthaalfunctie wordt verbeterd en de informatierol nog sterker kan worden opgenomen, voor de mensen die er het meest nood aan hebben. Er zullen ook opleidingen worden georganiseerd, namelijk in samenwerking met verenigingen waar de mensen het woord nemen, om deze opvang nog te verbeteren.

(Franse Gemeenschap)

(kabinet Grouwels)

- De volgende jaren wordt verder getracht om binnen de CAW's een algemeen laagdrempelig volwassenenonthaal uit te bouwen dat goed verspreid en bereikbaar is in Vlaanderen en Brussel en rekening houdt met het bestaande aanbod van het Sociaal

Huis. Concreet wil men streven naar ten minste 60 onthaalpunten voor volwassenen verspreid over Vlaanderen en Brussel.

(kabinet Vervotte)

Initiatieven/Intenties

Er zijn de ervaringsdeskundigen binnen de VDAB. We dienen wel te erkennen dat zij, net als de jobcoaches binnen de VDAB, zich soms verliezen in de organisatie van de VDAB. Er is ook de vraag naar hun opleiding en hun doorgroeimogelijkheden. Meer investeringen zijn hier vereist. De administrateur-generaal van de VDAB heeft beloofd hier werk van te maken.

(kabinet Vandenbroucke)

Initiatieven

- Iedere werkzoekende moet zich “thuis” kunnen voelen bij VDAB. Dat is een van de redenen waarom er zeer bewust voor gekozen is om ervaringsdeskundigen armoede in te schakelen. Deze ervaringsdeskundigen houden daarenboven de organisatie een spiegel voor. Door de positieve ervaring met de ervaringsdeskundigen is de beslissing genomen om de opleiding structureel te financieren. Samen met vzw De Link wordt onderzocht in welke mate en op welke wijze onderdelen van de opleiding optimaal kunnen gelinkt worden aan het reguliere volwassenenonderwijs (CBE, CVO), zodat het geleerde ook ten volle kan gevalideerd worden, mede in functie van een verdere school- en loopbaanoriëntatie. Net als de jobcoaches binnen de VDAB, verliezen ervaringsdeskundigen zich wel soms in de organisatie van de VDAB. De administrateur-generaal van de VDAB heeft beloofd dit te bekijken en hier verbeteringen aan te brengen.

(kabinet Vandenbroucke)

- In het Brusselse Gewest speelt het straathoekwerk, ontwikkeld door de VGC, een belangrijke rol voor de toegankelijkheid van de hulpverlening. De samenwerking van de verschillende straathoekwerkdiensten moet zorgen voor een groter interventiegebied, zodat meer mensen bereikt kunnen worden.

(kabinet Grouwels)

- Het Brusselse Gewest wenst acties te stimuleren die de algemene dienstverlening van de sociale actie en van de gezondheidszorg toegankelijker moeten maken. Volgende acties worden voorgesteld:

1. Nadenken over en, op basis van eenvormig gemaakte kwantitatieve en kwalitatieve gegevens, stimuleren van de toegankelijkheid van de algemene dienstverlening voor de meest kwetsbare personen;
2. Een totaalevaluatie maken van heel het sociaal en gezondheidsbeleid in Brussel, zowel met betrekking tot de kwaliteit van de dienstverlening als tot de geografische spreiding van de verenigingen, net als van een betere coördinatie, zelfs zichtbaarheid, van de diensten.

Een studie uitvoeren over hoeveel die diensten de begunstigden kosten om, eventueel, over te gaan tot een sociale tarifiering van de gepresteerde diensten.

(kabinet Picqué)

RESOLUTIE 18: SAMENHANG TUSSEN VOORZIENINGEN VERBETEREN

Beschouwingen

- Er is nog werk aan de winkel wat betreft de samenwerking tussen de VDAB en de OCMW's.
(kabinet Vandenbroucke)
- Een CAW biedt directe hulp of een eerste opvang, informatie en advies en concrete oplossingen voor problemen op het gebied van relaties, sociale administratie, financiën, zingeving, werk, huisvesting, vrije tijd, gezondheid (verslaving) en psychisch welzijn. De werking is complementair aan die van het Sociaal Huis.
(kabinet Vervotte)

Intenties

In de Franse gemeenschap hervormt het regeringsbesluit van 9 juni 2004 de raadplegingen van het ONE en het beoogt de organisatie van steun aan ouderschap en medisch/sociale preventie in samenwerking met andere sociale diensten, actief op lokaal niveau.

De Franse gemeenschap wil de coördinatie tussen de spelers versterken en hun complementariteit verhogen met het oog op preventie, of het gaat om spelers, bevoegd in sectoren die ressorteren onder de Franse gemeenschap (a) of andere bevoegdheidsniveaus (b).

(a) Op het vlak van hulpverlening aan de jeugd kent het decreet van 4 maart 1991 deze coördinerende rol toe aan de CCAJ (*communautaire raad van hulpverlening aan de jeugd*) maar het werkt moeizaam.

(b) Op andere bevoegdheidsniveaus:

- meer voorafgaand interministeriële besprekingen houden voor projecten rond nieuwe politieke oriënteringen van de verschillende sectoren. Er mee instemmen om de ontwikkelde beleidsvormen te doen doorstromen met specifieke doelstellingen en logica (vb: voorzieningen afkomstig van zekerheidsvereenkomsten en die afkomstig van hulpverlening aan de jeugd);
- zorgen voor een lokale coördinatie van spelers die zich bezig houden met preventie of hulpverlening aan de jongeren, per gemeente van gemiddelde of grote omvang en per landbouwgebied;
- de relaties tussen de werknemers van hulpverlening aan de jeugd en de scholen verbeteren: preventieve systemen moeten binnen de school worden voorzien gezien haar educatieve taak. Daarvoor zijn meerdere voorstellen gedaan (meer uitleg onder resolutie 21);
- de samenwerking verbeteren tussen de hulpverlening aan de jeugd en het AWIPH (*Waals agentschap voor de integratie van gehandicapte personen*) (meer uitleg onder resolutie 21);
- de samenwerking verbeteren tussen de hulpverlening aan de jeugd en de diensten van geestelijke gezondheidszorg (meer uitleg onder resolutie 21);
- speciaal aandacht besteden aan de samenwerking tussen de sectoren van cultuur en jeugd en die van hulpverlening aan de jeugd: een eerste overleg zou moeten leiden tot

concrete voorstellen van complementariteit en samenwerking. Er zal een intersectoraal platform worden georganiseerd in elk arrondissement.

(Franse Gemeenschap)

Initiatief en intentie

- Samenlevingsopbouw Vlaanderen en de regionale instituten worden er via een ministeriële omzendbrief toe aangezet om te werken volgens de prioriteiten van de beleidsnota Welzijn 2004–2009. Bijzondere nadruk zal liggen op de medewerking aan het lokaal sociaal beleid, de participatie van de doelgroepen, de samenwerking met de verenigingen waar armen het woord nemen en de samenwerking met de CAW's. Deze samenwerking blijft ook de komende jaren een belangrijk aandachtspunt en zal van nabij opgevolgd en gestimuleerd worden.

(kabinet Vervotte)

Initiatieven

- Vanuit het Lokaal Sociaal Beleid worden structurele samenwerkingsverbanden opgestart tussen verschillende welzijnsactoren, waaronder ook enkele Brusselse OCMW's.

(kabinet Grouwels)

- Teneinde de doeltreffendheid te optimaliseren van de acties die gevoerd worden om de sociale en professionele inschakeling van de meest kwetsbare bevolkingsgroepen te bevorderen, heeft het Waals Gewest diverse raamovereenkomsten afgesloten met de FOREM en de Waalse federatie van OCMW's enerzijds, het AWIPH (Waals agentschap voor de integratie van gehandicapte personen) anderzijds en, tot slot, de activiteitensectoren (bouw, technologische industrie, voedingsindustrie, groene sectoren, enz.).

(kabinet Marcourt)

- In het Brussels Gewest: inwerkingtreding van het decreet met betrekking tot de sociale samenhang, en al zijn uitvoeringsbesluiten. Dit decreet laat toe om samen met de Brusselse gemeenten een uitgebreid netwerk van sociale buurtoperatoren te financieren (straathoekwerkers, wijkhuizen, taakscholen, lessen Frans als vreemde taal, alfabetisering, strijd tegen de digitale kloof...) in de meest achtergestelde zones van de hoofdstad. Het gaat hier om de Brusselse tegenhanger van het in het Waals Gewest gevoerde integratiebeleid. Dit decreet voorziet met name in het volgende:

1. Verhoging van het budget voor sociale samenhang met 24% over twee jaar, en herverdeling tussen de gemeenten op basis van socio-economische kwetsbaarheidscriteria;
2. Een budget van 550 000 € voor de tenuitvoerlegging van de non-profitakkoorden voor de werknemers van de sector;
3. Ondertekening van contracten voor sociale samenhang met 13 gemeenten (22/12/2005) voor een periode van vijf jaar.

Totaalbudget: 99.9.667.000 euro

(kabinet Picqué)

Andere

Harmonisering van de praktijken

Intenties en initiatieven

In een heel gediversifieerde sector als hulpverlening aan de jeugd lopen de praktijken noodgedwongen uiteen. Het is een bewijs van rijkdom, maar ook een gevaar aangezien deze verschillen een coherente benadering van de jongeren in het gedrang brengen. In het kader van het werk dat momenteel gebeurt rond de harmonisering van praktijken, is het van belang dat de werklogica niet zoveel verschilt van de ene SAJ/SPJ tot de andere, van de ene afgevaardigde tot de andere. Momenteel wordt er gewerkt aan de harmonisering van de praktijken van de verschillende SAJ en SPJ onder leiding van het DGAJ. In die zin zullen de gerechtelijke autoriteiten, onder wie ook de rechters, aangespoord worden tot een gezamenlijke overweging die deze harmonisering beoogt in het kader van hun respectieve interventies.

(schriftelijk antwoord van de Franse Gemeenschap)

RESOLUTIE 19: SPECIFIEKE AANBEVELINGEN VOOR DE OCMW'S

ORIENTATIE V

De ouders ondersteunen bij de uitoefening van hun verantwoordelijkheden

VOORAF

Deze oriëntatie werd ter sprake gebracht tijdens ontmoetingen met de kabinetten:

Federaal:

- staatssecretaris voor het Gezin, Gisèle Mandaila

Franse Gemeenschap:

- minister-president, Marie Arena
- minister van Bijzondere Jeugdzorg, Catherine Fonck

Waalse Gemeenschap:

- minister van Tewerkstelling, Jean Claude Marcourt

Vlaamse Gemeenschap:

- minister van Welzijn en Gezin, Inge Vervotte

Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

- minister-president, Charles Picqué
- staatssecretaris (Vlaamse GemeenschapsCommissie - VGC), bevoegd voor Welzijn en Gezondheid, Brigitte Grouwels

Algemene beschouwingen

- Het is de eerste keer dat er een Staatssecretariaat voor het gezin bestaat. Dit is al een aanzienlijke vooruitgang. De Staten-generaal van het Gezin die nu aan hun tweede editie toe zijn, vormen ook een stap vooruit (momenteel wordt er redactioneel gewerkt aan een synthese van de werkzaamheden).

(kabinet Mandaila)

- Er moet afgestapt worden van een schema waarin kwetsbare gezinnen verantwoordelijk worden gesteld en als enigen de nodige inspanningen moeten leveren. Het is wenselijk om meer steun te geven aan de structuren die ouders helpen bij de uitoefening van hun verantwoordelijkheden.

(kabinet Mandaila)

RESOLUTIE 20: RESPECTEREN EN AANMOEDIGEN VAN SPONTANE SOLIDARITEIT

Beschouwing

Armoedebestrijding gaat om meer dan enkel structurele veranderingen. Spontane solidariteit is eveneens een sleutelwoord binnen de armoedebestrijding. Maar betrokkenheid en engagement kunnen niet 'bij decreet' worden opgelegd. Nochtans is het net dat wat nodig is om sociale uitsluiting tegen te gaan. Het is de attente, aandachtige leerkracht die het verschil kan maken, of de werkgever die een opleidingskans geeft waar anderen de deur wijzen, of de

huiseigenaar die wil samenwerken met het OCMW of een sociaal verhuurkantoor. Deze engagementen, deze vormen van solidariteit, zijn nodig om de kansen die het beleid geeft, te laten slagen.

(kabinet Vervotte)

Intentie

Het beleid huldigt het werkprincipe om het familiale en sociale netwerk maximaal in te schakelen (Globaal Plan Jeugdzorg).

(kabinet Vervotte)

Initiatief en intentie

Uit het onderzoek blijkt dat de gezinsondersteunende pleegzorg voor vele kansarme gezinnen een belangrijke hulp is in crisissituaties. Het fungeert als een versterkend vangnet. Binnen deze werkvormen is voor kansarme gezinnen ook het werken met steungezinnen heel belangrijk. Er werden in 2006 stappen gezet om deze gezinsondersteunende pleegzorg verder te versterken. Binnen de gezinsondersteunende pleegzorg zal er in het bijzonder gewerkt worden aan de verdere uitbouw van steungezinnen.

(kabinet Vervotte)

RESOLUTIE 21: PREVENTIEF BEGELEIDEN

Intenties

- De Franse Gemeenschap wenst prenatale raadplegingen van het ONE uit te bouwen in de achtergestelde zones, zonder hierbij het principe van universaliteit in het gedrang te laten komen. Concreet wordt in het kader van het beheercontract van het ONE en rekening houdend met de positieve discriminatiezones die zijn uitgewerkt door de Dienst Onderzoeken en Strategieën van het ONE (le Service Etudes et Stratégies de l'ONE), voorgesteld om het dekkingspercentage voor de opvolging van de zwangerschappen met minimum 5% te verhogen in de bedoelde wijken, namelijk door het aantal raadplegingen op te voeren waar de behoeften niet gedekt zijn en door in te staan voor gezinsbegeleiding. Na 2 jaar zou er dan een evaluatie moeten komen om opnieuw na te gaan of de voorgestelde verhoging van het dekkingspercentage wel degelijk gegrond is en of de maatregel doeltreffend is gebleken.
- Nog een prioriteit van de Franse Gemeenschap is de subsidiëring van de twee bestaande diensten bedoeld voor toekomstige moeders in de marginaliteit, die vaak uit kansarme milieus komen.

Het versterken en het heroriënteren van de opdrachten van de AMO's (*action en milieu ouvert = ambulante hulpverlening*), deze diensten op wijkniveau gesitueerd kunnen gemakkelijker gevaarlijke situaties opmerken en de jongere en zijn gezin al in een vroeg stadium op een individuele manier begeleiden. De AMO's werken zonder mandaat, tenzij dan met het mandaat van de jongeren en de gezinnen. Het is nodig om het begrip 'verzoek van de jongere, van zijn gezin' te verduidelijken en om de 'oriëntatie-opdracht' nauwkeuriger te omschrijven...

Zorgen voor een verbetering van de coördinatie tussen de actoren en voor een toename van hun complementariteit in een streven naar preventie, of het nu gaat om deskundige

actoren in sectoren die onder de bevoegdheid van de Franse Gemeenschap (a) of andere machtsniveaus (b) vallen.

(a) Op het gebied van de bijzondere jeugdbijstand kent het decreet van 4 maart 1991 deze coördinerende rol toe aan de CCAJ's (*conseils communautaires d'aide à la jeunesse* = *gemeenschapsraden voor de bijzondere jeugdbijstand*) maar ze functioneren moeizaam.

(b) Bij andere machtsniveaus:

* de interministeriële conferenties meer aangrijpen voorafgaand aan ontwerpen van nieuwe beleidsoriëntaties van de verschillende sectoren; bereid zijn om de gevestigde beleidsvoeringen met specifieke doelstellingen en logische redeneringen te ontzuilen (bijv. : de bepalingen ontstaan uit veiligheidscontracten en deze ontstaan uit de bijzondere jeugdbijstand).

* het invoeren van een lokale coördinatie van de actoren, door opdrachten met een preventief of een ondersteunend karakter voor jongeren uit te werken, en dit per middelgrote of grote gemeente of per landelijke zone.

* het verbeteren van de betrekkingen tussen de medewerkers van de Bijzondere Jeugdbijstand en de schoolactoren: men moet in de scholen preventieve schikkingen voorzien om aan de scholen hun volle opvoedkundige betekenis te geven. Om dit te bereiken, heeft men meerdere voorstellen geformuleerd:

- het verbeteren van de mobiliteit van de medewerkers van de Bijzondere Jeugdbijstand en van de onderwijzers (meerbepaald door bij de overstap van de ene sector naar de andere rekening te houden met de anciënniteit);
- het verbeteren van de wederzijdse kennis (gemeenschappelijke pedagogische studiedagen, het in de nascholingsmodules van de onderwijzers integreren van vorming inzake de specifieke interventie van de Bijzondere Jeugdbijstand;
- het erkennen van de rol van de AMO's als educatieve ondersteuning in scholen, in coördinatie met de schoolverantwoordelijken;
- tussen de scholen, de PMS-centra en de diensten voor Bijzondere Jeugdbijstand een aantal synergieën uitwerken voor de diensten voor de preventie of de aanpak van het schoolverzuim.

* het verbeteren van de samenwerking tussen de bijzondere jeugdbijstand en het AWIPH (*agence wallonne pour l'intégration des personnes handicapées* = *Waals Agentschap voor de integratie van gehandicapten*) :

- het wegwerken van het gebrek aan administratieve samenhang dat in de individuele opvang van jongeren blijft bestaan;
- de weg vrijmaken voor een gebundelde samenwerking in bepaalde situaties die de hulp van de twee interventiedomeinen vereisen;
- een pilootexperiment leiden (project Entre Temps): een project waarbij een ambulante dienst werkt met de 'border line' jongeren en met de diensten, en dat gezamenlijk wordt geleid door het AWIPH en de Bijzondere Jeugdbijstand;
- meer wederzijdse kennis verzamelen van de interventiedomeinen die door de te exploiteren sectoren werden ontwikkeld: ontmoetingen tussen opdrachtgevende overheden en het AWIPH;
- werken aan de hulp die aan de jongere moet geboden worden wanneer hij de hulp van het AWIPH weigert en hierbij vermijden dat de

Jeugdbijstand de vergaarbak wordt van problemen die deze dienst niet rechtstreeks aangaan.

- * het verbeteren van de samenwerking tussen de bijzondere jeugdbijstand en de diensten voor geestelijke gezondheidszorg:
  - de Federale Regering aansporen om na te denken over de mogelijkheid om psychiatrische teams te creëren die zich kunnen verplaatsen naar de plaats waar de patiënt leeft;
  - een 'heractiverend mobilisatieproject' invoeren dat de psychiatrische problemen in verband met de bijzondere jeugdbijstand behandelt;
  - synergieën opzetten tussen de twee sectoren om de opsluiting in een bepaald hokje en de stigmatisering van de jongere te vermijden.
- * bijzondere aandacht schenken aan samenwerkingen tussen de cultuur- en jeugdsectoren en deze van de bijzondere jeugdbijstand: een eerste overleg zou moeten leiden tot concrete voorstellen voor complementariteit en samenwerking. In elk arrondissement zal er een intersectorieel platform worden georganiseerd.

(kabinet Fonck)

Initiatieven

- Vlaanderen realiseert heel wat acties in het kader van een preventieve gezinsondersteuning. Het bereiken van mensen in armoede is een expliciete doelstelling. Dit wordt o.a. nagestreefd met de volgende acties:

Werken met gezinsondersteuners:

Kind en Gezin integreerde het werken met ervaringsdeskundigen in de armoedebestrijding en sociale uitsluiting in de methodiek 'werken met gezinsondersteuners'. Deze vernieuwde methodiek bakent enerzijds de verschillende taken van de gezinsondersteuners scherper af. Anderzijds omvat de vernieuwde methodiek een aantal nieuwe ondersteuningsmethodieken waaronder praktische opvoedingsondersteuning.

Prenatale werking voor kwetsbare groepen:

Hoe kan Kind en Gezin kwetsbare zwangere vrouwen opvangen, ondersteunen en zo actief mogelijk toeleiden naar de reguliere medische sector? Kind en Gezin heeft een voorstel van dienstverlening uitgewerkt dat verschilt naargelang de grootsteden, centrumsteden en andere gebieden omwille van de respectievelijk hoger ingeschatte concentratie aan kwetsbare zwangere vrouwen. Zo wordt de medische prenatale begeleiding op de meeste plaatsen zoveel mogelijk door de reguliere medische sector gedaan, behalve in de grootsteden. Daar biedt Kind en Gezin nog zelf medisch prenatale begeleiding aan in prenatale steunpunten.

Evaluatie en uitbouw van de inloopteams:

Inloopteams organiseren in achtergestelde buurten groepswork voor ouders rond opvoeding. Om de toegankelijkheid van de dienstverlening voor gezinnen te verhogen, organiseren ze ook een onthaalfunctie en permanentie. Samen met de gezinnen zoeken ze de beste ondersteuning voor het gezin. Hun naam staat voor INtegraal Laagdrempelig OpvoedingsOndersteuningsPunt.

In 2004 zijn drie initiatieven structureel en principieel als inloopteam erkend, wat het totale aantal teams op 13 brengt. In 2005 werden alle inloopteams structureel erkend. Een belangrijke doelstelling is de methodiek van laagdrempelige opvoedingsondersteuning een

vaste plaats te geven in de dienstverlening. Dit gebeurt onder meer door een regelgevend kader voor de inloopteams uit te werken.

Communicatiebeleid afgestemd op een diversiteit aan doelgroepen:

Het onderzoek naar de inzet van tolken (2004) was de aanzet tot het ontwikkelen van een communicatiebeleid dat aandacht besteedt aan maatschappelijk kwetsbare groepen. Het einddoel hiervan is dat de communicatieboodschappen van Kind en Gezin toegankelijk en effectief zijn voor iedereen. Dit kan onder meer gerealiseerd worden door het faciliteren van het inschakelen van tolken, het pictografisch vertalen van de kernthema's, het leesbaar en begrijpbaar maken van teksten en het ter beschikking stellen van kernboodschappen in de meest courante talen.

In 2005 werden de eerste aanzetten voor het ontwikkelen van een dergelijk beleid gegeven. In 2006 werd dit gefinaliseerd. In 2007 wordt overgegaan tot de operationalisering van de verschillende aspecten en de verdere uitwerking van reeds bestaande initiatieven.

Methodieken opvoedingsondersteuning die afgestemd zijn op kansarme gezinnen:

De voorbije jaren heeft Kind en Gezin een methodiek ontwikkeld voor praktische opvoedingsondersteuning binnen de preventieve zorg. Die methodiek wordt de volgende jaren verder uitgebouwd, met een duidelijke visie op het gebruik ervan in de regioteams en een verdere competentieontwikkeling. In 2006 wordt de methodiek verder verfijnd en in het najaar wordt een adequaat ontwikkelingstraject uitgewerkt. In de loop van 2007 krijgen gezinsondersteuners uit enkele proefregio's de opleiding praktische opvoedingsondersteuning. Na implementatie en evaluatie krijgen alle gezinsondersteuners van Kind en Gezin deze opleiding. De regioteams zullen ondersteund worden bij de verdere implementatie van de methodiek.

Binnen Kind en Gezin werd vanaf 2002 de methodiek 'spreekuur opvoedingsondersteuning' uitgebouwd binnen de regioteams. Eind 2006 wordt deze methodiek in bijna elke regio aangeboden. Gezinsondersteuners nemen binnen deze methodiek een belangrijke functie op naar kansarmen toe. Om de gezinsondersteuners hierin te ondersteunen, wordt een specifiek ontwikkelingstraject opgezet.

Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning:

In bepaalde regio's bestaat er een leemte aan CKG-aanbod. Het CKG (Centrum voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning) bestaat uit een laagdrempelig aanbod van ambulante en kortstondige (semi) residentiële hulp. Dit aanbod komt voor gezinnen weinig stigmatiserend over omdat het erg laagdrempelig is (geen toegangspoort) en een nauwe link heeft met een breed basisaanbod opvoedingsondersteuning. In die zin zijn de CKG's goed geplaatst omdat zij deel uitmaken van de ruime sector van Kind en Gezin. Binnen het globaal plan van de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin is er een uitbreiding in de CKG's voorzien met 40 plaatsen. In 2007 wordt deze uitbreiding effectief gerealiseerd.

Preventie-initiatieven voor de maatschappelijk meest kwetsbare kinderen en jongeren:

In de bijzondere jeugdzorg werden een aantal preventieprojecten opgestart. Het gaat o.a. om:

- **Aandacht** ('Aandacht in 't Kwadraat', regio Antwerpen). Via een evaluatie van tien jaar netwerkvorming in 'buurten met Aandacht' van het arrondissement Turnhout wil het project de methodiek van die netwerkvorming op punt stellen. Na afloop zal de opgedane knowhow worden gebundeld in een handboek en komt er een knipperlichtmodel voor lokale besturen om 'buurten met Aandacht' beter te herkennen en te definiëren. Om de methodiek bekend te maken bij de overheden en de jeugd- en

welzijnsorganisaties, wordt in de verschillende regio's onder meer een congres georganiseerd. Jongeren zullen daar tonen hoe ze het wonen in 'buurten met Aandacht' beleven.

- **Netwerken welzijnswerk – jeugdwerk in de kustregio** (regio West-Vlaanderen). Het project wil binnen de zorgverbreding van het jeugdwerk een structurele samenwerking organiseren tussen het jeugdwerk en de welzijnswerking Oostende, Ieper en Veurne, aangestuurd door een netwerkcoördinator. Partners binnen die samenwerkingsverbanden zijn het jeugdwerk (speelpleinorganisatoren), de welzijnsdiensten, de preventiecel uit de betrokken regio en de projectuitvoerder.

Vanaf 2007 neemt het agentschap Jongerenwelzijn zich voor om in het kader van preventieve opvoedingsondersteuning werk te maken van gerichte initiatieven voor kwetsbare ouders en kinderen: bereikbaar maken van algemene informatie, specifieke thema's bespelen,...

(kabinet Vervotte)

- De hervorming van het netwerk van gratis raadplegingen voor kinderen, georganiseerd door het ONE (het Office de la Naissance et de l'Enfance van de Franse Gemeenschap) is bezig: deze streeft naar het organiseren van activiteiten die het ouderschap ondersteunen en die voor medische-sociale preventie zorgen in samenwerking met andere sociale diensten die op lokaal vlak actief zijn. De raadplegingen hebben hun 'gezondheid-ouderschap' voorstellen op 28 februari 2005 ingediend, en een meerderheid ervan is goedgekeurd.

De prenatale raadplegingen van het ONE verrichten enorm veel preventief werk dankzij de opvolging van de gezondheid van de moeder en van het ongeboren kind. Ze geven aan de bevolking ook informatie over 'verantwoordelijk ouderschap' en over het 'ouderlijke beroep' en ze bieden ook thuisbegeleiding voor toekomstige ouders.

(kabinet Fonck)

De Vlaamse GemeenschapsCommissie (VGC)

- heeft een pilootproject uitgewerkt om arme gezinnen te bereiken: het Huis der Gezinnen (Kuregemwijk)
- er werd een budget van 30.000 euro vrijgemaakt voor het opstarten van een « opvoedingswinkel » in de herfst van 2006; deze zal aan de mensen die werken op de nulde lijn de instrumenten voor preventief werk geven. Daarna zou dit project een multiplicatoreffect moeten genereren.

(kabinet Grouwels)

Teneinde schoolmoeheid te voorkomen, stimuleert het recent decreet met betrekking tot de opdrachten, programma's en activiteitenverslag van de centres psycho-médicaux-sociaux (psycho-medische-sociale centra) de synergie tussen de scholen, de CPMS en de diensten bijzondere jeugdzorg, en hecht het tegelijkertijd belang aan het uitbouwen van een partnernetwerk, met name de participatieraad.

(kabinet Arena)

Een nieuw decreet opvoedingsondersteuning wordt uitgewerkt. Het opzetten van netwerken opvoedingsondersteuning zal een centrale rol spelen. Kind en Gezin, de kinderopvang, de Centra voor Leerlingenbegeleiding, het socio-culturele werk zijn prioritaire partners om lokale, laagdrempelige opvoedingsondersteuning te realiseren.

(kabinet Vervotte)

Het Waalse Gewest heeft trouwens een overeenkomst gesloten met de Franstalige Gemeenschap om, via 190 bijkomende gesubsidieerde jobs (APE - Aide à la Promotion de l'Emploi - Tegemoetkoming ter Bevordering van de Tewerkstelling) die diensten van de bijzondere jeugdzorg en van het onderwijs te versterken die ertoe kunnen bijdragen het geweld onder en tegen jongeren te voorkomen en te bestrijden.

(kabinet Marcourt)

RESOLUTIE 22: DE TOEPASSING VERBETEREN VAN DE DECRETEN INZAKE BIJZONDERE JEUGDBIJSTAND

Intenties

- Het zou interessant zijn dat de door Agora aangesneden bedenking zich zou uitbreiden en openstellen voor privé-diensten⁵.
(kabinet Fonck)
- In het besluit van de Regering van 19 mei 2006 heeft de Franse Gemeenschap de wil uitgedrukt om haar beleid inzake bijzondere jeugdbijstand te versterken.
(kabinet Fonck)
- Het 'Globaal Plan Jeugdzorg' is gericht op de problemen binnen de Bijzondere Jeugdbijstand. Het beoogt een integrale aanpak waarbij aandacht is voor zowel het preventieve voortraject (opvoedingsondersteuning,...), als het specifieke hulpaanbod (flexibele inzet van het hulpaanbod waarbij de idee van een 'trajectwerking' voorop staat,...). Werk moet gemaakt worden van verzamelen van registratiegegevens over instroom, doorstroom en uitstroom van minderjarigen in de Bijzondere Jeugdzorg.
(kabinet Vervotte)

Piste 1. De rol van de Comités voor Bijzondere Jeugdzorg bekendmaken bij de andere intervenanten en de begunstigden

Intentie

- Er zal contact worden genomen met de BWR (*Brusselse Welzijns-en gezondheidsRaad*) en met de OSBJ (*OndersteuningsStructuur Bijzondere Jeugdzorg*) om de mogelijkheid te onderzoeken voor de lancering van een campagne over de rol van de Comités voor Bijzondere Jeugdzorg.

---

⁵ AGORA : naam van de dialoog die in de Franse Gemeenschap wordt gevoerd tussen het bestuur van de bijzondere jeugdbijstand, de directeurs, de adviseurs en de afgevaardigden en twee verenigingen (ATD en LST), en dit elke maand met de hulp van het Steunpunt voor armoedebestrijding. De bedoeling van deze in 1998 aangevangen dialoog is het evalueren van het decreet inzake bijzondere jeugdbijstand, met het oog op het vermijden van plaatsingen omwille van armoede en op het in stand houden van de ouder-kindrelatie.

Piste 3. De professionals de tijd geven om te werken met de ouders en de jongeren

Intenties

Een eerste prioriteit is de aanpassing van de organisatie van de werking van de SAJ (*Services de l'Aide à la Jeunesse = Comités voor Bijzondere Jeugdzorg*) en de SPJ (*Services de Protection de la Jeunesse = gerechtelijke hulpverlening*), die de voornaamste toegangen tot de sector van de jeugdbijstand vormen.

- De periodes aanpassen waarin de SAJ en de SPJ toegankelijk zijn voor het publiek: ze zouden onder de middag en 's avonds toegankelijk zijn. Er is ook een debat aan de gang over openingsuren tijdens het weekend.
- De SAJ/SPJ-structuren versterken dankzij een aanpassing van het personeel, gezien het aantal genomen maatregelen met bijna 100% is gestegen.
- De onmiddellijke vervanging van afwezige personeelsleden van de SAJ en de SPJ mogelijk maken, dankzij de eventuele toepassing van artikel 7 van het besluit van de Regering van de Franse Gemeenschap van 21 juni 1999, teneinde een continue dienstverlening te garanderen.

(kabinet Fonck)

Andere pistes om de toepassing van de decreten inzake bijzondere jeugdbijstand te verbeteren

Intenties

- * De opdrachten van de pedagogische inspectie (begeleiding en controle van de diensten) geleidelijk uitbreiden in de SAJ en de SPJ opdat ze over de pedagogische samenhang van alle diensten van de sector zou kunnen waken, met desondanks de noodzaak dat de inspecteurs die belast zijn met de opvolging van de SAJ en de SPJ totaal andere inspecteurs zouden zijn dan deze van de privé-diensten.
- * Intenties betreffende de vorming:
  - vormingen harmoniseren, zowel de nascholingen als de initiële vormingen (zie ook Oriëntatie XII : vorming);
  - de beroepen van de sector valoriseren door het gebrek aan een interface tussen de sector Bijzondere Jeugdbijstand en het Onderwijs weg te werken;
  - in de scholen waar toekomstige beroepsmensen worden gevormd, informatief werk betreffende de sector verrichten, en dit meerbepaald over het decreet (deontologie, zin van het beroep) en over allerlei reële situaties op het terrein.
- * Voor elke jongere een coherente referentie garanderen (momenteel staan er soms meerdere intervenanten in contact met een jongere, hetzij tegelijkertijd, hetzij na elkaar). Het zou dan gaan om een afgevaardigde van de SAJ of de SPJ.
- * Oplossingen vinden die de continuïteit garanderen tussen de werkzaamheden van de SAJ en de SPJ :
  - tijdens de volledige duur van het mandaat dat door een beslissingnemende instantie is gegeven, dezelfde afgevaardigde behouden die bij de aanvang van de zorg voor de jongere werd aangesteld;
  - wanneer er een overdracht is van de SAJ naar de SPJ, dan zou het gezin zich tijdelijk kunnen wenden tot de afgevaardigde van de SAJ met wie het in

contact stond, totdat de interventie van de SPJ begint (momenteel is er soms een leemte van twee tot drie maanden).

Om te voorkomen dat de tenlasteneming meermaals wordt onderbroken, dient er een dubbel mandaat te worden ingesteld en moet de inhoud en de werking ervan worden georganiseerd. De pistes die men dient te volgen om het dubbele mandaat doeltreffend te maken, zijn: de gemandateerde diensten moeten een gezamenlijke verantwoordelijkheid krijgen, de educatieve acties van deze diensten moeten coherent zijn, de informatie moet worden doorgegeven.

Na de toepassing gedurende een jaar van deze maatregel, zal het Observatoire een onderzoek verrichten om de impact en de doeltreffende werking te evalueren.

- een standaard verbindingdossier voorzien voor de verschillende SAJ/SPJ dat de jongere zou kunnen volgen ten aanzien van de verschillende opdrachtgevende overheden (binnen de door de deontologische code toegestane grenzen).

- * Voor de gezinnen de toegang tot de schriftelijke documenten vergemakkelijken: de betrokkenen systematisch op de hoogte stellen van alle door adviseurs en directeurs opgestelde verslagen (uitzondering: maatregel genomen op basis van art. 39 van het decreet, door de hoogdringendheid zijn er geen debatten). Om zeker te zijn dat dit op juridisch vlak realiseerbaar is, zal er over deze kwestie een advies worden gevraagd aan de Conseil communautaire de l'Aide à la Jeunesse (de gemeenschapsraad voor bijzondere jeugdbijstand).

(kabinet Fonck)

Intentie/Initiatief

- Men werkt momenteel aan de harmonisatie van de verschillende aanpakken van de SAJ en de SPJ, binnen de DGAJ ('harmonisatiegroep').

Deze harmonisatie moet geleidelijk worden uitgebreid naar alle werkers die rechtstreeks in contact komen met de jongeren en hun gezin, en dit zelfs buiten de sector van de Bijzondere Jeugdbijstand. In die zin zullen de gerechtelijke overheden, met inbegrip van de rechters, worden aangesproken over een gemeenschappelijke reflectie die kan leiden tot deze harmonisatie in het kader van hun respectievelijke interventies.

(kabinet Fonck)

RESOLUTIE 23: ONDERSTEUNEN VAN HET GEZIN BIJ PLAATSING VAN KINDEREN

Beschouwing

De voorkeur wordt gegeven aan de handhaving in de leefomgeving: in de mate van het mogelijke worden er alternatieven voor de plaatsing gezocht.

(kabinet Fonck)

Intenties

Om alternatieven voor de plaatsing in instellingen uit te werken, wenst de Franse gemeenschap meerbepaald het domein van onthaalgezin uit te breiden; dit biedt het voordeel dat aan het kind een geruststellende gezinsomgeving wordt gegeven die de breuk met zijn natuurlijke gezinsmilieu verzacht. Voor de opvang van kinderen die een meer specifieke interventie vergt, dient nagedacht over een ‘professionalisering’ van het opvanggezin.

(kabinet Fonck)

RESOLUTIE 24: BENADEREN VAN KINDEROPVANG ALS STEUN VOOR HET GEZIN, EN NIET ALLEEN IN FUNCTIE VAN WERKENDE OUDERS

Intentie

- Samen met geïnteresseerde partners de mogelijkheden van gelegenhedenopvang onderzoeken.

(kabinet Grouwels)

Initiatieven

Toegankelijkheid van de kinderopvang verhogen:

Kind en Gezin verhoogt de toegankelijkheid van de kinderopvang door bestaande uitsluitingsmechanismen (informele en formele drempels) aan te pakken, zodat de kinderopvang naast haar economische functie ook haar sociale en educatieve functie ten volle opneemt. De volgende doelstellingen staan voorop:

- Onderzoeken van de haalbaarheid van een systeem waarbij gezinnen met een laag inkomen financieel ondersteund worden als ze een ouderbijdrage in de zelfstandige sector betalen.
- Mogelijkheden onderzoeken om de bestaande voorrangregels voor kwetsbare gezinnen beter afdwingbaar te maken.
- Opvangvoorzieningen sensibiliseren om bestaande sociale en culturele drempels aan te pakken.
- Expertise van de Buurt- en nabijheidsdiensten verankeren, onder meer voor de participatie van kwetsbare gezinnen, binnen het equal-project. Met dat project wil de EU in samenwerking met de Vlaamse Regering of de federale of Brusselse overheid bijdragen tot gelijke kansen op de arbeidsmarkt. Equal wil via transnationale samenwerking een stimulans vormen voor de ontwikkeling van nieuwe ideeën en methodieken die alle mogelijke vormen van discriminatie en ongelijkheid op de arbeidsmarkt tegengaan.
- Een DVD ontwikkelen die welzijnswerkers en werkwinkels ondersteunt bij de toeleiding van kwetsbare gezinnen naar de kinderopvang.

(kabinet Vervotte)

- Contractualisering van maatregelen en acties in het kader van de stadsherwaardering tussen het Gewest, de gemeenten die behoren tot de Ruimte voor Versterkte Ontwikkeling van Huisvesting en Renovatie (RVOHR) en sommige lokale actoren (vzw's, ...) in een welbepaalde perimeter. Elk jaar worden vier perimeters met

wijkcontract opgestart. De socio-economische dimensie van die wijkcontracten bestaat onder andere uit initiatieven om kinderopvanginfrastructuur te openen.

(kabinet Picqué)

- Een van de maatregelen van het actieplan flexibele en occasionele kinderopvang specifiek gericht op personen die in armoede leven, bestaat uit de ontwikkeling van occasionele buurtgerichte kinderopvang in de steden.

(kabinet Van Brempt)

RESOLUTIE 25: CAPACITEIT VAN OPVANGCENTRA VOOR GEZINNEN VERHOGEN

RESOLUTIE 26: INSPELEN OP DE GEVOLGEN VOOR HET GEZIN NA OPSLUITING VAN EEN VAN DE OUDERS

Initiatieven

- Forensisch welzijnswerk geeft hulp- en dienstverlening aan (ex-)gedetineerden en hun naastbestaanden. Door de samenwerking tussen justitie en welzijn te verbeteren en door een kosteloze hulpverlening aan te bieden, verlaagt het forensisch welzijnswerk de drempel voor maatschappelijk kwetsbare mensen.

(kabinet Vervotte)

- Het Strategisch Plan Hulp- en dienstverlening aan gedetineerden (8 december 2000) voorziet dat in heel Vlaanderen een aanbod van forensisch welzijnswerk komt. Het strategisch plan is een zeer ambitieus plan. Op een realistische en gefaseerde manier zal het in de loop van de volgende jaren verder geïmplementeerd worden. Sinds het najaar van 2006 is dit al het geval in de gevangenis van Hasselt. Tegen 2009 wil men de implementatie van het strategisch plan over heel Vlaanderen voltooid hebben. Gent volgt als eerste bijkomende gevangenis in het voorjaar van 2007.

(kabinet Vervotte)

- Met de Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité (VESOC)-krachtijnennota evenredige arbeidsdeelname en diversiteit 2006, worden personen die leven in armoede en ex-gedetineerden expliciet opgenomen als een van de (“onzichtbare”) kansengroepen. In 2006 werd daarenboven een oproep gedaan aan werkgevers uit het regulier economisch circuit en uit de social-profit om 25 diversiteitplannen te ontwikkelen die de arbeidsmarktpositie van armen en ex-gedetineerden bevorderen. Met deze plannen wordt het bereiken van goede praktijken terzake beoogd.

(kabinet Vandenbroucke)

ANDERE

Beschouwingen

Ervoor zorgen dat iedereen kan genieten van een verzekering burgerlijke aansprakelijkheid; de premies zouden berekend kunnen worden volgens het inkomen. Veel arme gezinnen hebben geen BA-verzekering en ze belanden in de bestaansonzekerheid als één van hun kinderen een ernstig ongeval veroorzaakt.

(kabinet Mandaila)

Intenties

Het onderzoeken van het idee om een observatorium te creëren dat de impact van de beleidsvoeringen op gezinnen zou bestuderen. Een dergelijk verzoek werd geformuleerd door “La Ligue des familles” en de Bond voor Grote en Jonge Gezinnen. Het zou gaan om een verzamelplaats van bestaande informatie en om een plaats voor analyse. Deze instantie zou open staan voor de civiele maatschappij.

(kabinet Mandaila)

ORIENTATIE VI

Pedagogische en financiële engagementen nemen voor het waarborgen van het recht op onderwijs

VOORAF

Deze oriëntatie werd ter sprake gebracht tijdens ontmoetingen met de kabinetten van:

Vlaamse Gemeenschap:

- vice-minister president en minister van Werk, Onderwijs en Opleiding, Frank Vandenbroucke

Waals Gewest:

- minister van Economie, Tewerkstelling en Buitenlandse Handel, Jean-Claude Marcourt

Franse Gemeenschap:

- minister-president, bevoegd voor Onderwijs, Marie Arena
- minister van Cultuur, de Audiovisuele Sector en Jeugd, Fadila Laanan

Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

- minister-president, Charles Picqué

RESOLUTIE 27: VERBETEREN VAN DE RELATIE TUSSEN DE GEZINNEN EN DE SCHOOL

Piste 1 : Creëren van aangepaste kaders voor een verbeterd partnerschap tussen ouders en pedagogisch personeel

Initiatieven

- Omdat ouders die in armoede leven, nog vaak ondervertegenwoordigd zijn in participatieorganen staan in het Actieplan spijbelen enkele acties, gericht op ouderbetrokkenheid van moeilijk bereikbare groepen.
(kabinet Vandenbroucke)
- In de beheersovereenkomsten met de koepels van ouderverenigingen werd uitdrukkelijk opgenomen dat zij aandacht dienen te besteden aan de participatie van ondervertegenwoordigde groepen van ouders. Daarbij moeten ze de deskundigheid van verenigingen terzake inschakelen.
(kabinet Vandenbroucke)
- De financiering van het Steunpunt Gelijke Onderwijskansen: de relatie met en de participatie van ouders maakt deel uit van de GOK-thema's waaraan scholen prioritair moeten werken.
(kabinet Vandenbroucke)
- De tiende prioriteit van de scholenovereenkomst, het "Contrat pour l'Ecole", slaat uitdrukkelijk op de kwaliteit van de relaties tussen gezin en school. Bepaalde organisaties die gespecialiseerd zijn op het gebied van de strijd tegen de uitsluiting, hebben een schakelfunctie tussen de school en de gezinnen in moeilijkheden en spelen tevens een faciliterende rol voor de verbetering van de communicatie met de

gezinnen, met de ouders en met andere structuren, waar het goed is om mee rekening te houden.

(kabinet Arena)

- Het decreet met betrekking tot de opdrachten, programma's en activiteitenverslag van de CPMS garandeert een ondersteuning van het ouderschap. Zo draagt het CPMS er, via zijn schakelrol, toe bij de dialoog tussen de gezinnen en de school te vergemakkelijken en te versterken, en geeft het voorrang aan activiteiten ter ondersteuning van ouders bij de begeleiding van het schooltraject van hun kind. Die ondersteuning moet in een samenwerkingsverband gebeuren, in het kader van een lokaal netwerk.

(kabinet Arena)

- In het kader van dit "Contrat pour l'Ecole" werden in de Franse Gemeenschap drie maatregelen genomen. De eerste heeft te maken met het opzetten van projecten, bedoeld om de banden tussen de gezinnen en de school te verbeteren en om de participatie van de ouders aan het leven op school te organiseren. De tweede maatregel betreft de uitbouw van een decretaal kader voor de ouderverenigingen, om de band tussen ouders en de school uit te klaren en te versterken. De derde is gericht op het afsluiten van « partnerships » school-gezin. De ervaringen met deze projecten op het terrein zouden inspirerend moeten zijn voor de notie « contracten school-gezin » zoals aangekondigd bij het afsluiten van het "Contrat pour l'Ecole".

(kabinet Arena)

Piste 2 : Organiseren van een onthaal op mensenmaat

Piste 3: Correct en creatief communiceren met de ouders

Initiatieven

- Jojo-project: Jongeren proeven van een job in het onderwijs, met het oog op verdere opleiding en tewerkstelling. Hun rol bestaat erin aan een positief schoolklimaat te werken en het contact tussen leraren en allochtone of kansarme ouders te verbeteren. Ze fungeren dus als brugfunctie tussen school, leerling en ouder.

(kabinet Vandenbroucke)

- Projecten in Lokale Overleg Platforms (LOP's). De LOP's zijn één van de overlegorganen waar de school en oudervertegenwoordigers elkaar ontmoeten.

(kabinet Vandenbroucke)

- Om de relatie tussen de gezinnen en de school/onderwijswereld te verbeteren, letten we er vanuit de overheid op dat de communicatie laagdrempelig, bevattelijk, correct en aantrekkelijk gebeurt. We denken daarbij vooral aan het tijdschrift, de website en de nieuwsbrief van 'Klasse voor ouders', maar ook aan een aantal onderwijsbrochures.

(kabinet Vandenbroucke)

Piste 4: Veranker de gevoeligheid voor diversiteit en sociale ongelijkheid op een structurele manier in de lerarenopleiding

Intenties

- « Ontmoetingen School-Gezin » zullen worden georganiseerd om de verschillende actoren rond het schoolgebeuren samen te brengen, op een neutrale locatie (culturele centra), en om op deze manier te komen tot een confrontatie van de standpunten rond bepaalde discussiethema's.
(kabinet Arena)
- Er zouden binnen de scholen ook « luisterhoeken » (des points "écoute-parents") kunnen worden geopend onder de vorm van een maandelijkse permanentie voor ouders, die problemen zouden hebben met de begeleiding van hun kinderen.
(kabinet Arena)
- Een brochure met algemene informatie over de "School vandaag" wordt voorbereid.
(kabinet Arena)
- Rondzendbrieven voor de schooldirecties moeten ervoor zorgen dat zij bij dit informatieproces zullen worden betrokken.
(kabinet Arena)
- Er zouden eveneens pilootprojecten en actieonderzoek kunnen worden goedgekeurd, om een educatief samenwerkingsproject tussen leerkrachten, ouders en leerlingen te stimuleren.
(kabinet Arena)

Initiatief

Om de gevoeligheid voor 'diversiteit en sociale ongelijkheid' op een structurele manier in de lerarenopleiding te verankeren, betrekken we de lerarenopleiding bij een aantal projecten tijdens deze legislatuur. Het Diversiteitproject is daar één voorbeeld van.

(kabinet Vandenbroucke)

RESOLUTIE 28: UITBREIDEN VAN HET SCHOOLS NETWERK VIA DE BREDE SCHOOL

Beschouwing

Op de vraag wie de regie/ de coördinatie van de brede school in handen gaat hebben, gaat het kabinet Vandenbroucke uit van een ruime interpretatie van 'gelijke kansen'. Het kabinet Vandenbroucke stelt vast dat scholen afhaken omdat ze overbevraagd zijn. Men zou op dat vlak een mentaliteitsverandering moeten teweeg brengen.

(kabinet Vandenbroucke)

Initiatieven

- De LOP's spelen een belangrijke rol als forum waar de onderwijsmensen en de lokale gemeenschap overleg plegen. Daarnaast fungeren ze als kennisbron door Vlaamse gegevens over sociale ongelijkheid te vertalen naar het lokale niveau.
Er is een decreet betreffende het flankerende onderwijsbeleid (dit is het geheel van acties waarmee een lokale overheid scholen en onderwijsactoren ondersteunt en tot samenwerking aanzet. Daaruit kunnen nieuwe lokale initiatieven en kansen groeien.) in voorbereiding. Er wordt onderzocht of dit decreet de bestaande regelgeving die brede-schoolinitiatieven kan belemmeren, kan oplossen.
(kabinet Vandenbroucke)
- De Vlaamse overheid biedt de ruimte en de ondersteuning voor de brede school. De komende drie jaar zullen een vijftiental projecten gesteund worden. Dit zal zowel een financiële ondersteuning zijn als monitoring/coaching door het steunpunt GOK.
(kabinet Vandenbroucke)
- Op basis van overleg met de kabinetten onderwijs, welzijn, cultuur, jeugd en sport en met andere actoren wordt er een visietekst rond brede school voorbereid. Hieraan gekoppeld komt er een rondetafelconferentie over dit thema.
(kabinet Vandenbroucke)
- Het is ook de bedoeling om juridische belemmeringen die meer lokale samenwerking in de weg staan, op te lossen.
(kabinet Vandenbroucke)
- In maart 2006 heeft het parlement van de Franse Gemeenschap een "decreet cultuurschool" goedgekeurd. Dat versterkt de band tussen cultuur en school en moedigt kunstenaars, instellingen en culturele verenigingen evenals partnerinstellingen die secundair kunstonderwijs met beperkt leerplan organiseren aan om actief met de scholen samen te werken. Het gaat hier tevens om een vraag die zowel de cultuur- als onderwijssector hebben opgeworpen tijdens de Staten-Generaal van de Cultuur en tijdens de in het kader van het "Contrat pour l'Ecole" gehouden raadplegingen. De vooropgestelde maatregelen laten toe de activiteiten te bestendigen die hun kwaliteit bewezen hebben, waarbij tegelijkertijd nieuwe initiatieven worden aangemoedigd. Dankzij het decreet wordt op heel wat vlakken vooruitgang geboekt:
  - De oprichting van een rationeel en dynamisch organisationeel kader via een Overlegraad die de regering advies moet verstrekken over hoe cultuurbeleid op school kan worden gestimuleerd en synergieën kunnen worden ontwikkeld binnen de teams van de administratie. De "Cel Cultuur-Onderwijs" wordt de gesprekspartner en voornaamste bron van informatie voor leerkrachten en culturele operatoren, en een Selectie- en evaluatiecommissie stelt de regering de projecten voor duurzame en punctuele samenwerking voor die aan de doelstellingen en criteria van het decreet beantwoorden. Voornoemde commissie heeft voor het schooljaar 2006-2007 117 duurzame samenwerkingsprojecten en 76 punctuele samenwerkingsprojecten geselecteerd, voor totaalbedrag van 445 010 euro.
  - De Cel Cultuur-Onderwijs oefent een opdracht van enig informatieloket uit. In het kader van die opdracht groepeerde ze alle gelabelde projecten op basis van de door de Overlegraad voorgestelde criteria en begeleidt ze zowel de scholen

- bij de keuze van de structuur waarmee ze een cultureel project kunnen uitwerken als de culturele operatoren op zich.
- Een lijst van de cultuuractiviteiten op school en de pedagogische instrumenten die daartoe ontwikkeld worden.
  - Een mediatie cultuur-onderwijs die de ontmoeting tussen leerkrachten en kunstenaars bevordert.
  - De ontmoeting met kunstenaars op school.
  - Meerdere toekenningswijzen voor subsidies, die alle onderworpen zijn aan de gemeenschappelijke vereiste van pedagogische en artistieke kwaliteit.

(kabinet Arena)

Het Brusselse Gewest heeft een voorziening getroffen om de complementariteit tussen scholen en verenigingen te ontwikkelen. Doelstelling is de dualisering van het schoolsysteem en het schoolfalen van kinderen uit de meest achtergestelde wijken van de hoofdstad te bestrijden door leerkrachten en ouders de leefwereld van de leerlingen beter te leren kennen. Daartoe wordt ernaar gestreefd om iedereen die een “opvoedende” rol speelt voor de kinderen samen te brengen. De specifiek ten uitvoer gelegde middelen zijn:

1. Lokaal overleg voor sociale samenhang aanknopen, waaraan een ruime vertegenwoordiging van het plaatselijk verenigingsleven, de inrichtende macht en de schooldirecteuren van het grondgebied van de betrokken gemeenten deelnemen;
2. Omgekeerd, de pedagogische studiedagen die de scholen organiseren openstellen voor de lokale operatoren voor sociale samenhang.

(Gemeenschappelijke executieve Franse
Gemeenschapscommissie en Franse
Gemeenschap van België:
kabinetten Picqué, Dupuis en Arena)

RESOLUTIE 29: NAAR EEN EFFECTIEF RECHT OP KOSTELOZE ONDERWIJSTOEGANG

Intentie

De administratie zal bekijken hoe bijkomende bekendmaking bij ouders van de procedure rond klachten tegen wanpraktijken verder kan gebeuren. De Commissie Zorgvuldig Bestuur geniet al enige bekendheid, maar via het web, Schooldirect en Klasse worden niet alle ouders bereikt.

(kabinet Vandenbroucke)

Initiatieven

- Vanaf schooljaar 07-08 moet de decretale kosteloosheid voor alles wat de eindtermen en ontwikkelingsdoelen betreft, gerespecteerd worden door alle basisscholen.
(kabinet Vandenbroucke)
- Voor de kosten die toch nog doorgerekend worden, zal een stapsgewijze plafonnering met dubbele maximumfactuur ingevoerd worden: een zeer scherpe maximumfactuur voor de uitgaven die verband houden met de verlevendiging van de eindtermen en de

kosten voor extramuros-activiteiten voor één schooldag enerzijds en een minder scherpe maximumfactuur voor meerdaagse uitstappen.

(kabinet Vandenbroucke)

- Voorts zullen er vanaf 2007 extra werkingsmiddelen voor het Basisonderwijs (BO) toegekend worden. Deze zullen in de loop van de legislatuur nog stijgen.

(kabinet Vandenbroucke)

- Via de invoering van een beperkte schooltoelage voor kleuters en leerlingen in het basisonderwijs moet de onderwijskost voor een aantal gezinnen sterk beperkt worden. Ongeveer 25 percent van de leerlingen in het kleuter- en basisonderwijs zal hiervoor in aanmerking komen.

(kabinet Vandenbroucke)

- Voor het secundair onderwijs zal een tweesporenbeleid gevolgd worden:

1. Er zullen extra middelen toegekend worden aan het beroeps onderwijs (BSO) en het technisch onderwijs (TSO)

2. - De kosten voor ouders zullen beperkt worden. Hiervoor zullen er convenants gesloten worden met de inrichtende machten.

- Er zal bekeken worden of 'bijna beursstudenten' eveneens studieondersteuning kunnen krijgen in bepaalde relatief dure studierichtingen.

- Daarnaast zouden premies van maximum 250 euro in vermindering van de schoolrekening gebracht worden voor opleidingen tot knelpuntberoepen.

(kabinet Vandenbroucke)

- Er treedt een nieuwe wetgeving inzake studiebeurzen in het secundair onderwijs (SO) vanaf 2007-2008 in voege. De maximumgrenzen om in aanmerking te komen, zullen fiks stijgen en de basisbedragen worden opgetrokken. Daarnaast zal de wetgeving administratief eenvoudiger zijn. Het nieuwe verwerkingsprogramma moet daar ook bij helpen. Ten slotte zullen er inspanningen worden geleverd om de doelgroep te bereiken. Hiervoor zal samengewerkt worden met de LOP's.

Deze inspanningen moeten samen gezien worden met de maatregelen inzake kosteloosheid in het basisonderwijs en deze over de kostenbeheersing in het SO d.m.v. een maximumbijdrage. Opleidingen tot knelpuntberoepen krijgen een premie per leerling. Daarnaast wil men ook 'bijna beursstudenten' een toelage toekennen voor een aantal opleidingen die gegeerd zijn op de arbeidsmarkt.

(kabinet Vandenbroucke)

Schooltoelage vanaf 2008-2009 in kleuter- en basisonderwijs. De aanvragen voor verschillende onderwijsniveaus worden gegroepeerd, en dus vereenvoudigd.

(kabinet Vandenbroucke)

- In de Franse Gemeenschap werden verschillende studies gemaakt over de schooluitgaven van gezinnen. Er werd een rondzendbrief over de kosteloosheid van het verplicht onderwijs en de gelijkheid van kansen gestuurd naar de scholen. Hierin wordt praktisch en ondubbelzinnig herinnerd aan de wetgeving omtrent schoolkosten, waarbij men iedereen aanmoedigt om deze zo laag mogelijk te houden.

Deze rondzendbrief vraagt aan de onderwijsteams en de inrichtende machten om hun initiatieven op dit gebied door te geven. De rondzendbrief herinnert er eveneens aan dat, via het Contrat pour l'Ecole, de acties absoluut gepaard moeten gaan met reflectie over de schoolkosten en de daadwerkelijke uitvoering van het kosteloosheids- en solidariteitsbeginsel, ongeacht de leerling, ongeacht de school.

(kabinet Arena)

- Erop toezien dat alle rechthebbenden een studietoelage krijgen. Gezien de moeilijkheid om de totaliteit van deze doelgroep te bereiken via algemene informatiecampagnes, werd er beslist om een aantal rondzendbrieven met de algemene informatie te publiceren, om op deze manier een maximum aan actoren te betrekken bij deze informatieopdracht.

(kabinet Arena)

RESOLUTIE 30: ONTWIKKELEN VAN PUNCTUELE NAAR STRUCTURELE ONDERSTEUNING

Piste 1: Meer voorschoolse ondersteuning en maximaliseren van de participatie aan het kleuteronderwijs

Intentie

Omkaderings- en financieringssysteem met een gelijke behandeling van elke leerling met gelijke noden en van elke school in eenzelfde situatie. Scholen zullen meer middelen krijgen op basis van school- en leerlingenkenmerken. Er zal, op leerlingenniveau, gebruik gemaakt worden van indicatoren als de kennis van de schooltaal, socio-economische indicatoren... . Op schoolniveau zal er gekeken worden naar elementen als de schoolgrootte, de geografische ligging, het onderwijsaanbod... . Daarbij zal ook komaf gemaakt worden met de huidige verschillen in financiering tussen de netten. Het nieuwe systeem zal geleidelijk toegepast worden vanaf 1 september 2008.

(kabinet Vandenbroucke)

Initiatief

Impulsplan verhoging kleuterparticipatie. De belangrijkste elementen zijn:

- betere gegevensverzameling zodat er een nominatieve lijst bekomen wordt van kleuters die nog niet naar school gaan. Op basis daarvan kan men concrete acties ondernemen;
- betere ondersteuning (aanpassing systeem van zomerklassen, meer GOK-middelen, extra zorguren en tweedelijnssteuning);
- betere banden tussen onderwijs en welzijn sensibiliseringscampagne.

(kabinet Vandenbroucke)

Piste 4: De ‘Centres Psycho-Médico-Sociaux (CPMS) en de Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB): meer tijd voor persoonlijk contact met ouders en leerlingen

Initiatief

- De werking van de CLB's wordt verder geoptimaliseerd en hun kerntaken worden duidelijker geprofileerd. Er wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen de taken die een CLB opneemt in de individuele begeleiding van leerlingen en de taken die preventief of schoolondersteunend zijn. In principe worden er geen middelen of personeel voorzien om de CLB's meer individueel te laten werken met ouders en jongeren.
(kabinet Vandenbroucke)
- De CLB's kunnen vanaf september 2006 ervaringsdeskundigen aanwerven. Hetzelfde geldt voor interculturele bemiddelaars.
(kabinet Vandenbroucke)
- In de Franse Gemeenschap bepaalt een decreet met betrekking tot de opdracht, de programma's en het activiteitenrapport van de centres psycho-médico-sociaux via 8 expliciete activiteiten het gemeenschappelijk basisprogramma van de door de Franse Gemeenschap georganiseerde en gesubsidieerde CPMS. De ondersteuning bij het ouderschap wordt daarin duidelijk omschreven. Deze steun moet erop gericht zijn om, in een schakelrol, ruimte te creëren voor de dialoog tussen het gezin en de school en deze dialoog te versterken, en er moet voorrang gegeven worden aan activiteiten ter ondersteuning van de ouders bij de begeleiding van het schooltraject van hun kind. De ondersteuning moet in een samenwerkingsverband gebeuren in het kader van een lokaal netwerk.
(kabinet Arena)

Piste 5: Verminderen van overstap naar het Buitengewoon Onderwijs (BuO) en erkennen van het inclusief onderwijs

Initiatieven

- De minister schreef de discussienota 'Leerzorg in het onderwijs. Een kader voor zorg op maat van elk kind' die nu ter discussie voorligt. Dit vormt de basis voor een nieuw decreet. De bedoeling is dat voor elke leerling een gepast aanbod wordt gegeven in een voor hem zo normaal mogelijke omgeving. Dit wil zeggen gewoon onderwijs waar het kan, buitengewoon waar het nodig is. Vooral kansarme kinderen die vandaag vaak onterecht naar het buitengewoon onderwijs verwezen worden, zouden op basis van het hun toegewezen zorgniveau beter begeleid kunnen worden in het gewoon onderwijs.
(kabinet Vandenbroucke)
- Voor de uitbouw van een sterkere begeleiding in de eerste schooljaren kwam er een decreet, waarvan de eerste maatregelen van kracht zijn geworden vanaf het schooljaar 2006-2007. Drie essentiële maatregelen worden vooropgesteld:
  1. Verbetering van het kader in het kleuteronderwijs: er zal rekening gehouden worden met de verhoging van het aantal kinderen op elk moment van het jaar en het kader zal in functie daarvan worden bijgesteld.

2. Versterking van het kader voor de eerste twee jaren van het lager onderwijs.
3. Versterking van het kader voor kleine scholen.

(kabinet Arena)

- In zijn strijd tegen schoolverzuim heeft het Brusselse Gewest drie maatregelen genomen:
  1. Stijging van 25% van de aan het DAS (Dispositif Accrochage Scolaire) toegekende gewestelijke middelen.
  2. Oprichting van een permanent gewestelijk platform tegen schoolverzuim dat de vertegenwoordigers van de betrokken regeringen en de inrichtende macht van de Brusselse scholen bijeenbrengt.
  3. Versteving van de lokale platforms.

Het initiële budget voor 2006 bedraagt 1 250 000 €

(Gemeenschappelijke executieve Franse
Gemeenschapscommissie en Franse Gemeenschap
van België, kabinetten Picqué, Dupuis et Arena)

RESOLUTIE 31: BESTRIJDEN VAN SOCIALE SEGREGATIE OP DE SCHOOLMARKT

Beschouwing

- De discussie over de rol van de onderwijsnetten gaat het kabinet Vandenbroucke liever uit de weg dan ze aan te moedigen, hoewel men in de meeste beleidsopties zoveel mogelijk netoverschrijding stimuleert. Het kabinet stelt overigens dat de scholen het er gewoonlijk niet moeilijk mee hebben, de politieke wereld en de 'bovenbouw' van het onderwijs wel.

(kabinet Vandenbroucke)

Intentie

- Door het nieuwe financieringssysteem zullen scholen meer middelen krijgen op basis van school- en leerlingenkenmerken. Er zal, op leerlingenniveau, gebruik gemaakt worden van kenmerken als de kennis van de schooltaal, socio-economische indicatoren... Op schoolniveau zal er gekeken worden naar elementen als de schoolgrootte, de geografische ligging, het onderwijsaanbod... . Daarbij zal ook komaf gemaakt worden met de huidige verschillen in financiering tussen de netten.

(kabinet Vandenbroucke)

Initiatieven

- Meer mogelijkheden voor scholen om voorrangsregelingen (GOK-decreet) te implementeren en actief rekruterings- of toelatingsbeleid te voeren.
- Om het versterkte recht op inschrijving in de praktijk te brengen, krijgen de LOP's een belangrijke rol. In de lokale overlegplatforms kunnen afspraken gemaakt worden rond voorrangs- en inschrijvingsperiodes, maar in hun schoot kunnen er ook communicatiestrategieën en lokale campagnes worden afgesproken. Voorts krijgen de

- LOP's ook een meer prominente rol als aanspreek- en bemiddelingspunt bij problemen rond inschrijving en eventuele weigering van leerlingen.
(kabinet Vandenbroucke)
- Kleinschalige onderwijsexperimenten waarbij ontschotting van onderwijstypes in een comprehensief onderwijssysteem centraal staat, krijgen op dit moment steun.
(kabinet Vandenbroucke)
  - De DVD 'Elke leerling telt' werd naar alle Vlaamse scholen gestuurd.
(kabinet Vandenbroucke)
  - In de Franse Gemeenschap werd in het kader van Prioriteit n° 9 van het "Contrat pour l'Ecole", een consortium van 2 universiteiten belast met het voeren van een onderzoek naar de doeltreffendheid en de haalbaarheid van bepaalde maatregelen met betrekking tot de band tussen begeleiding en socio-economische afkomst van leerlingen en naar de mogelijkheid om het aantal beschikbare plaatsen in een school te bepalen in functie van de infrastructuur. De resultaten van dit onderzoek zouden moeten worden gecommuniceerd aan de Stuurgroep die deze voor advies moet voorleggen aan de Regering tegen 30 juni 2007. Een vertaling naar een eventueel decreet zou moeten onderhandeld worden met de Inrichtende Machten en de vakbonden, wat zou moeten gebeuren in het tweede semester 2007 om dan van kracht te worden bij de start van het schooljaar 2007-2008.
(kabinet Arena)
  - Er werd een decreet met diverse maatregelen, die de inschrijvingen en de veranderingen van school in het verplicht onderwijs regelen, goedgekeurd door de Franse Gemeenschapsregering. Het decreet neemt de leerlingen, die werden uitgesloten, in aanmerking voor het bepalen van de subsidies aan de onderwijsinstellingen en maakt het onmogelijk om van school te veranderen tijdens een onderwijscyclus. Het maakt ook het bijhouden van een algemeen register van de aanvragen voor inschrijving verplicht in elke school om verkapte weigeringen tot inschrijving te voorkomen.
(kabinet Arena)
  - Om het beheersen van de basisvaardigheden te verbeteren, werd het decreet met betrekking tot de externe evaluaties zonder geschiktheidsattest goedgekeurd op 02/06/06. Dit soort evaluaties maken het mogelijk om zich op regelmatige basis te vergewissen van de vooruitgang van de leerlingen op het gebied van hun basisbekwaamheden. Einddoel is op termijn te komen tot een echte "monitoring" van de verworven kennis en ervaring van de leerlingen en van hun slaagkansen op school.
(kabinet Arena)

RESOLUTIE 32: ATTRACTIEF MAKEN VAN HET BEROEPSONDERWIJS

Piste 1: Leveren van meer inspanningen voor het behalen van basisvaardigheden

Initiatieven

De projecten 'Modularisering', 'Janus' en 'Legio' zijn erop gericht om leerlingen extra stimulansen te geven om basisvaardigheden te verwerven:

- 'Modularisering' beoogt leerlingen uit beroepsgerichte opleidingen (TSO, BSO, DBSO, BuSO OV3 en OSP) de kans te geven om een leerweg met meer succes te doorlopen. Elke module van een leertraject wordt immers bekrachtigd met een deelcertificaat. Dit zal motivatieverhogend werken voor alle deelnemers.
- 'Janus' probeert de overgang van school naar werk te bevorderen en tracht daarbij zowel de school als de arbeidswereld in het vizier te houden.
- 'Legio' stemt opleidingen beter af op het bedrijfsleven binnen de regio en begeleidt jongeren bij hun overstap van opleiding naar tewerkstelling.

(kabinet Vandenbroucke)

Piste 2: Versterking van remediërende onderwijsvormen

Initiatieven

- DBO-projecten Alternierend leren DBSO, alternierend leren BuSO, Alternierend leren Brug, European Agency for Development in Special Needs education, Janus en Venus zijn allemaal projecten die als doel hebben om remediërende onderwijsvormen te versterken.

(kabinet Vandenbroucke)

- De middelen voor *time-out* worden opgetrokken (samen met Minister van Welzijn bedraagt het budget nu €1 mio per jaar). In dit project worden leerlingen die grote moeilijkheden veroorzaken of helemaal gedemotiveerd zijn gedurende een periode uit de school gehaald en apart begeleid.

(kabinet Vandenbroucke)

Piste 3: Verruim en differentieer de leeromgeving voor laag opgeleiden of mensen zonder diploma

Intentie

Prioriteit n° 4 van het "Contrat pour l'Ecole" plant een herwaardering van het vakonderwijs (technisch vakonderwijs en beroepsonderwijs) via verschillende werkterreinen, met als voornaamsten:

1. Ter beschikking stellen van uitrustingen, afgestemd op de realiteit van de wereld van de arbeid (een kadaster van uitrustingen opstellen).
2. De systematisering en de verhoging van het aantal stages in de 3° graad van het onderwijs met volledig leerplan.
3. Het valoriseren van een « stiel-geörienteerde » benadering (verspreiding van een rondzendbrief inzake de organisatie, in de eerste graad van het secundair onderwijs, van specifieke acties met betrekking tot de perceptie van vakken, beroepen en studies

– Herinstelling van de CCPQ (Commission Communautaire des professions et des qualifications).

4. Het organiseren van een vakstudierichting in modules gegroepeerd, die het de leerling moet mogelijk maken om vooruit te gaan.

(kabinet Arena)

- In het kader van de Prioritaire Acties voor de Toekomst van Wallonië deelt de Waalse regering de doelstellingen van de Franse Gemeenschapsregering, en stelt ze zich eveneens tot doel vakopleiding en -onderwijs te herwaarderen door versnippering van middelen tegen te gaan.

Deze strategische doelstelling is in twee operationele doelen vertaald:

1. Streven naar een hoger aantal leerlingen dat alternerend leert
De Prioritaire Acties voor de Toekomst van Wallonië willen het aantal jongeren dat alternerend leert met 1500 doen toenemen.
Om die doelstelling te bereiken dienen, naast de promotie van alternerend leren, diverse acties gerealiseerd om de kwaliteit van de voorgestelde opleiding te verbeteren, en dat via een betere begeleiding van de leerling.
Het is trouwens belangrijk leerlingen die alternerend leren eveneens toe te laten tot ondernemingen met meer dan 50 werknemers, vzw's en overheidsadministraties.
2. De toegang tot moderne uitrusting verbeteren
Het samenwerkingsakkoord van 19 december 2003 over het gekruist beleid wijdt een hoofdstuk aan het versterken van de band tussen initiële opleiding en beroepsopleiding. Dit akkoord heeft betrekking op de jaren 2003 tot 2006 en beoogt met name de basisuitrusting van de scholen te moderniseren en de werkingskosten van competentiecentra te financieren die leerkrachten, leerlingen en studenten moeten opvangen.
De wijze waarop die acties ten uitvoer dienen gebracht, is vastgelegd in de kaderovereenkomst die het Waals Gewest en de Franse Gemeenschap op 16 februari 2004 ondertekend hebben.
Het gaat er momenteel om:
  1. de toegang tot de regionale competentiecentra voor leerlingen en leerkrachten van het vakonderwijs te versterken;
  2. in de Franse Gemeenschap netoverschrijdende CTA (Centres de Technologies Avancées - Centra voor Geavanceerde Technologie) op te richten die ter beschikking staan van leerlingen en leerkrachten, werkzoekenden en werknemers.

(kabinet Marcourt)

Initiatieven

Projecten als Lea, Janus, Modularisering OSP, OMOO en Welp zijn erop gericht om de leeromgeving voor laagopgeleiden of ongekwalificeerde mensen te verruimen en te differentiëren.

(kabinet Vandenbroucke)

Algemeen voor deze resolutie

Intentie

Streefdoel: 1.000 bijkomende werkervaringsplaatsen in 2005-2006, met voorbeeldfunctie voor Vlaamse overheid en sectorconvenants.

(kabinet Vandenbroucke)

Initiatieven

Uittekening kwalificatiestructuur als kader voor opleidingenstructuur en onrechtstreekse verhoging competentieontwikkeling:

- Maximale kwalificatieverwerving in het deeltijds beroepsonderwijs (versterking brug- en voortrajecten);
- Uitbouw Centra voor Leren en Werken.

(kabinet Vandenbroucke)

RESOLUTIE 33: STRUCTUREEL AANPAKKEN VAN LAAGGELETTERDHEID

Piste 1: Accurate en systematische detectie en samenhangende aanpak van laaggeletterdheid

Intentie

De openbare bibliotheken volgen een logica, die moet omgekeerd worden: zij beschikken over omvangrijke middelen, die het hen mogelijk maken om de logica om te draaien en niet meer te wachten tot de lezer een boek komt uitlenen, maar omgekeerd het boek dààr te brengen waar het zou moeten komen. Er bestaan al een paar interessante experimenten op dit vlak.

(kabinet Laanan)

Initiatieven

- Uitvoering van het strategisch plan van de Vlaamse gemeenschap m.b.t. het verhogen van de geletterdheid van de Vlaamse bevolking.

Enkele prioriteiten:

1. Snelle en systematische screening van geletterdheid bij kansengroepen;
2. Goede samenwerking tussen de diverse actoren, die hiervoor een aanbod hebben;
3. Ondersteuning van de aanpak in bedrijven en sectoren;
4. Sensibiliseringscampagne;
5. Een samenwerkingsverband waardoor de opleidingen basiseducatie structureel ingebed kunnen worden in de werking van armoedeorganisaties;
6. Integratie van het plan in uitvoering van Lokaal Sociaal Beleid.

(kabinet Vandenbroucke)

- Onderzoek naar bijsturing Onderwijs aan Anderstalige Nieuwkomers (OKAN).

(kabinet Vandenbroucke)

- Omzetting ICT-competenties in eindtermen en ontwikkelingsdoelen (1/09/2007), zowel in leerplicht- als in volwassenenonderwijs.
(kabinet Vandenbroucke)

- Er werd een algemeen actiekader uitgewerkt in overleg tussen de Franse Gemeenschap, het Waals Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie (COCOF) van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: een samenwerkingsakkoord over de alfabetisering van volwassenen. Hierin wordt een jaarlijkse Interministeriële Conferentie (IMC) voorzien over de alfabetisering van volwassenen om de ontwikkeling aan te moedigen van gezamenlijke beleidsinitiatieven, in gecoördineerd overleg tussen de betrokken ministers en de non profit sector. Algemeen is de bedoeling van deze IMC het aantal beschikbare plaatsen voor volwassenen in alfabetisering te verhogen om in 2010 aan het cijfer te komen van 20.000 personen in de Franse Gemeenschap. Er werd al een Stuurgroep samengesteld. Deze is belast met het opstellen van een feitenverslag over de huidige situatie van analfabetisme in de Franse Gemeenschap en het formuleren van een aantal aanbevelingen. Het eerste rapport van de Stuurgroep was er in juni 2006.
(kabinet Arena)

- Daarnaast werd er ook samengewerkt met de ULB om het opleidingsniveau in kaart te brengen van de bevolking van de Franstalige gemeenten. Deze studie gebeurt op basis van de gegevens van de volkstelling van 2001 en zal het kadaster aanvullen met het aanbod ("Etat des lieux de l'offre / cartographie des besoins"), waaraan momenteel wordt gewerkt door de Stuurgroep.
(kabinet Arena)

- Verschillende beleidsmaatregelen werden op dit vlak genomen zowel door de Franse Gemeenschap als door het Waals Gewest.
  1. In de Franse Gemeenschap:
    - Creëren van een website (2006) om de uitwisseling van informatie tussen de betrokken actoren en het verspreiden van interessante werkinstrumenten te bevorderen en zodoende de uitbouw mogelijk te maken van een centraal informatiepunt;
    - De actie "Ouvrir mon quotidien" uitbreiden tot alle centra voor alfabetisering;
    - Een opleiding tot "formateur en alphabétisation" (alfabetiseringswerker) voorzien binnen het onderwijs van het korte type in het Onderwijs voor Sociale Promotie;
    - 25.000 lesperiodes van het Onderwijs voor Sociale Promotie zijn bestemd voor alfabetiseringsprojecten en projecten voor taalonderwijs Frans als vreemde taal (in gevangenissen en in het avondonderwijs voor volwassenen).

- Cursussen Frans als vreemde taal via het afstandsonderwijs van de Franse Gemeenschap (cursus van gemiddeld niveau voor volwassenen die met het oog op hun sociale en professionele activiteiten hun beheersing van het Frans wensen te verbeteren).
(kabinet Arena)

- In het Waals Gewest werden verschillende acties ondernomen in het kader van het Dispositif intégré d'insertion socioprofessionnelle, die onder andere ondersteund worden door bijkomende middelen van het PST3 (Plan stratégique transversal "Inclusion sociale" – Transversaal strategisch plan "sociale inclusie"):
  - Bewustmaking van de werknemers van de OCMW's en de FOREM;
  - Specifieke vormingsinitiatieven voor werkzoekenden, in samenwerking met het onderwijs voor sociale promotie, in functie van enerzijds het tewerkstellingsproces, anderzijds het taalattest.

(kabinet Marcourt)

- Plan ter bestrijding van het analfabetisme en ter bevordering van de opleiding Frans als vreemde taal:
  1. Voorzien in 2000 bijkomende plaatsen voor alfabetisering, in samenwerking met de vzw Lire & Ecrire Bruxelles, de organisaties voor socio-professionele inschakeling en de verenigingen voor sociale samenhang en permanente opleiding;
  2. In 2005, voorzien in 100 bijkomende plaatsen voor de opleiding Frans als vreemde taal dankzij de organisaties voor socio-professionele inschakeling (OISP).

Budgetstijging met 300% in 3 jaar (tussen 2003 en 2005).

(kabinet Picqué en Dupuis)

Piste 2: Een samenhangende strategie tegen de digitale kloof, met ondersteuning van vormingsinitiatieven.

- Plan ter bestrijding van de digitale kloof, dat volgende aspecten omvat:
  1. Deelname aan de uitwerking van het federaal plan ter bestrijding van de digitale kloof (kabinet Dupont);
  2. Subsidies voor heel wat cursussen informatica en nieuwe technologie;
  3. 400 scholen werden uitgerust met multimedialokalen, met inbegrip van scholen voor doven en hardhorenden;
  4. Recuperatie van oud informaticamaterieel en herverdeling onder scholen en verenigingen van het Gewest.

Budget van 200.000 euro per jaar.

(Gemeenschappelijke executieve Franse
Gemeenschapscommissie en Franse
Gemeenschap van België, kabinetten Picqué,
Dupuis en Arena)

ORIENTATIE VII

Garanderen van het recht tot deelname, bijdrage en opbouw van cultuur

VOORAF

Deze oriëntatie is met de volgende kabinetten besproken:

Vlaamse Gemeenschap

- minister van Cultuur, Bert Anciaux

Franse Gemeenschap

- minister van Cultuur, Fadila Laanan

Brussels Hoofdstedelijk Gewest

- staatssecretaris (Franse Gemeenschapscommissie), Emir Kir

RESOLUTIE 34: DE FUNDAMENTELE ROL VAN CULTUUR IN DE SAMENLEVING ERKENNEN

Beschouwing

De regering van de Franse Gemeenschap heeft op 7 november laatstleden haar doelstellingen in verband met cultuur vastgelegd. Daarin bevestigt ze onder meer dat de acties van de overheid ten gunste van de cultuur moeten gericht zijn op de emancipatie van individuen en sociale groepen. Daarom moet er tegelijk worden gewerkt aan een betere toegankelijkheid en aan een grotere deelname van de doelgroepen.

(Franse Gemeenschap)

Initiatieven

- In dit verband heeft de regering het decreet inzake het toepassen, bevorderen en versterken van de samenwerking tussen Cultuur en Onderwijs goedgekeurd. Dat decreet geeft cultuur de plaats die het verdient tussen alle andere schoolinstellingen. Deze maatregel versterkt het decreet inzake de verenigingen die actief zijn op het vlak van permanente educatie.
- Op het niveau van het verenigingsleven bestaan er meerjarige overeenkomsten ter ondersteuning van programma's zoals culturele diversiteit en interculturalisme.
- Er bestaat terugkerende en gerichte financiële steun voor projecten die de expressiviteit en de creativiteit bevorderen, of voor projecten die nieuwe verspreidingsformules bedenken zodat men het uitgesloten publiek echt kan bereiken.
- De vereniging 'Artikel 27', die als organisatie voor permanente educatie is erkend, verzorgt naast de verdeling van tickets met korting ook speciale informatieve documenten, sensibiliseringsacties en begeleidende activiteiten. Ze werkt momenteel aan een sensibiliseringsproject voor gemeentebesturen.

(Franse Gemeenschap)

- De vereniging 'Artikel 27' heeft een subsidie van 5 000 euro ontvangen voor mensen die in door de Franse Gemeenschapscommissie erkende onthaalhuizen verblijven.

In hetzelfde kader is een bijkomende subsidie van 12 000 euro toegekend om kunstenaars die zich als vrijwilliger opgeven op te leiden over de kwestie van de interculturaliteit en over hun rol bij de begeleiding en sensibilisering van het publiek voor cultuur.

(kabinet Kir, Franse Gemeenschapscommissie)

RESOLUTIE 35: INVESTEREN IN PARTICIPATIE EN OPBOUW VAN CULTUUR

Beschouwingen

- Het kabinet Anciaux wil vooral werken in functie van behaalde resultaten en niet op mogelijkheden om de continuïteit van concrete sociaal-artistische projecten te garanderen. Wat de financiering betreft, moeten de projectverantwoordelijken zich niet houden aan het kunstendecreet, maar mogen ze ook zoeken naar vervangende oplossingen via andere decreten.
(kabinet Anciaux)
- In de Franse Gemeenschap beschikt de culturele sector slechts over beperkte middelen: het totale budget bedraagt 400 miljoen euro, waarvan 220 miljoen euro voor de audiovisuele sector zijn bestemd. De overige 180 miljoen euro moeten over cultuur, permanente educatie en jeugd worden verdeeld.
(kabinet Laanan)
- Zowel het kabinet als de verenigingen zijn van oordeel dat men erg beducht moet zijn voor het gevaar van het instrumentaliseren, door het opzetten van projecten in functie van subsidiecriteria.
(kabinet Laanan)

Initiatief

Het kabinet van minister Laanan heeft een ontmoeting op het getouw gezet met 'de volledige beslissingsketen' inzake permanente educatie (bestuur en Hoge Raad van de permanente educatie). Op deze vergadering waren ook representatieve verenigingen waar armen het woord nemen aanwezig. Samen werd onderzocht hoe de erkenningscriteria die in het decreet zijn vastgelegd, soepeler kunnen worden toegepast.

(Zie ook resolutie 74 van het verslag van het Steunpunt: de deelname van iedereen bevorderen)

(kabinet Laanan)

RESOLUTIE 36: WEGNEMEN VAN DE DREMPELS TEN AANZIEN VAN HET CULTUURAAANBOD

Beschouwingen

- Op dit ogenblik vindt het kabinet Anciaux een uniform kortingsysteem of een digitale ‘cultuurkaart’ niet opportuun. Dit zou te veel organisatorische en inhoudelijke problemen met zich mee brengen.
(kabinet Anciaux)
- De Franse Gemeenschap verdedigt en staat achter het principe om het publiek niet te stigmatiseren. De overeenkomsten die in dit verband tussen de culturele actoren en de vzw ‘Article 27’ werden gesloten, zijn duidelijk. De Franse Gemeenschap is niet bereid om het recht op tickets met korting van de vzw ‘Article 27’ uit te breiden. Er is geen reden om overheidsgeld te gebruiken om strikt commerciële activiteiten te ondersteunen. Daarom zijn op het vlak van bioscopen, culturele centra en ‘art house cinema’ wel, maar commerciële zalen niet in de ‘Article 27’-overeenkomst opgenomen.
(Franse Gemeenschap)

Intentie

Naar aanleiding van de staten-generaal over cultuur zijn er een honderdtal concrete toegankelijkheidsmaatregelen gepland.
(kabinet Laanan)

Initiatieven

- Het kabinet legt de nadruk op het initiatief inzake onthaal in de culturele centra – een onthaalcharter – dat erg belangrijk is tegen de achtergrond van het niet stigmatiseren van een bepaald publiek.
(kabinet Laanan)
- De Franse gemeenschap heeft onlangs met musea die zij subsidieert, afgesproken om de toegang op de eerste zondag van de maand gratis te maken. Vanaf de start van het schooljaar 2006 zijn deze musea ook gratis toegankelijk voor groepen scholieren en jongeren.
(Franse Gemeenschap)
- De Franse Gemeenschap heeft een portaalsite “culture.be” ontwikkeld om de toegang tot informatie gemakkelijker te maken.

RESOLUTIE 37: VERHOGEN VAN SAMENWERKING EN OVERLEG

Beschouwingen

- Het kabinet Anciaux vindt dat het Vlaamse fonds cultuurparticipatie en het federale fonds voor het OCMW hun acties onvoldoende op elkaar afstemmen. Een betere

samenwerking op lokaal vlak is noodzakelijk.

(kabinet Anciaux)

- Cultuur mag niet worden beschouwd als een exclusieve aangelegenheid van de Franse gemeenschap. Alle beleidsniveaus hebben tevens een belangrijke taak te vervullen op het vlak van initiatieven, met name inzake mobiliteit.

(kabinet Laanan)

Intentie

De minister vestigt systematisch de aandacht op het verband tussen activiteiten voor de jeugd, cultuur en sport. Het kabinet Anciaux werkt actief mee aan de concretisering van de 'brede school'. Het gaat om een duurzame samenwerking tussen de school en andere partners met het oog op de ontwikkeling van het kind.

(kabinet Anciaux)

Initiatieven

- Naar aanleiding van de Staten-generaal over cultuur worden er platformen opgericht. Die moeten uitgroeien tot een vast overleg- en werkorgaan tussen de Franse gemeenschap (culturele sector) en de gewesten. De mobiliteitskwestie staat nu al op de agenda van deze platformen.
- Naar aanleiding van de herinvoering van het federale programma ter bevordering van de culturele en sportieve participatie en om de digitale kloof te overbruggen, vond de Franse gemeenschap het wenselijk om alle culturele actoren van dit programma op de hoogte te brengen en om hen aan te sporen om nauw met de OCMW's samen te werken.

(Franse Gemeenschap)

RESOLUTIE 38: SENSIBILISEREN EN VORMEN

Initiatief

In de Franse Gemeenschap worden aangepaste opleidingen en colloquia georganiseerd. Dit gebeurt ofwel per sector (bibliotheken enz.), ofwel voor alle culturele actoren of voor alle culturele en sociale actoren.

(Franse Gemeenschap)

ORIENTATIE VIII

Het bevorderen van de kwaliteit van de arbeid en van een sociale economie

VOORAF

Het thema 'Arbeid, tewerkstelling en economie' werd tijdens de ontmoetingen met de volgende kabinetten besproken:

Federaal:

- minister van Werk, Peter Vanvelthoven
- staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling en Sociale Economie, Els Van Weert

Vlaams Gewest

- minister van Werk, Frank Vandenbroucke
- minister voor Sociale Economie, Kathleen Van Brempt

Waals Gewest:

- minister van Economie en Tewerkstelling, Jean-Claude Marcourt

Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

- minister van Tewerkstelling en Economie, Benoit Cerexhe

RESOLUTIE 39: HET BEVORDEREN VAN DE VERSCHILLENDE DIMENSIES VAN DE KWALITEIT VAN DE ARBEID

Piste 1. Meer jobzekerheid

Beschouwingen

- Het is weinig realistisch vanuit politiek oogpunt om strengere wetten op de interim-arbeid te vragen.
(kabinet Vanvelthoven)
- Meer uitzendarbeid is wenselijk omdat dit voor een dynamiek zorgt op de arbeidsmarkt qua jobcreatie. Voorwaarde daarbij is dat uitzendsector een engagement opneemt ten aanzien van 3 types kansengroepen (oudere werknemers, allochtonen en laaggeschoolden), door hen een perspectief te bieden op duurzame contracten. België is nu het land binnen de EU die het meeste contracten van onbepaalde duur aanbieden.
(kabinet Vandenbroucke)

Initiatieven

- Om de instroom in jobs in het bijzonder voor kansengroepen te verhogen, is de IBO-interim goedgekeurd in het kader van het Vlaams meerbanenplan. (*IBO= individuele beroepsopleiding; IBO-interim= tewerkstellingsmaatregel waarbij een uitzendcontract wordt afgesloten gevolgd door een IBO-contract dat na maximum 6 maanden dient uit te monden in een contract van onbepaalde duur*). Na een instroom via een uitzendcontract kunnen jaarlijks 1000 kansengroepen via een IBO op die manier doorstromen naar een contract van onbepaalde duur. De positieve dynamiek die de uitzendsector heeft ten aanzien van kansengroepen wordt dus optimaal benut als hefboom naar duurzame contracten.
(kabinet Vandenbroucke)

- In de laatste regeringsverklaring van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest staat dat er één sociale interimkantoor wordt opgericht. In de toekomst worden er nog opgericht. Wat het bestaande interimkantoor betreft, mag men niet uit het oog verliezen dat het nog maar twee maanden bestaat, en dat het daarom nog één à twee jaar tijd nodig heeft vooraleer het vruchten afwerpt. Er is gekozen voor een privé-partner die tweetalig is. Dit betekent dat er ook grote aandacht zal uitgaan naar het betrekken van Nederlandstalige partners. Het kabinet zal zelf de intekening organiseren bij de selectie van de partners.

(kabinet Cerexhe)

Piste 2. Flexibiliteit van de arbeidstijd in functie van meer levenskwaliteit

Beschouwingen

Het kabinet Vanvelthoven begrijpt niet dat men de piste van arbeidsduurvermindering opneemt in het verslag gezien de actuele politieke realiteit. Ze wijzen erop dat dit standpunt momenteel ook niet meer verdedigd wordt door de vakbonden. (kabinet Vanvelthoven)

Het kabinet Vandenbroucke is voor meer flexibilisering, in die zin dat ze voor een evenwicht zijn tussen de flexibilisering die ondernemingen vragen en de flexibilisering waar werknemers om vragen.

(kabinet Vandenbroucke)

Piste 5. Het verbeteren van de inhoudelijke kwaliteit van jobs

Initiatief

In het Meerbanenplan wordt een proeftuin “Innovatieve Arbeidsorganisatie” ontwikkeld, waar bedrijven aangemoedigd worden om creatief na te denken over nieuwe organisatiemodellen die ten goede komen aan én de werkgever, én de werknemer.

(kabinet-Vandenbroucke)

Piste 6. Meer vormingsmogelijkheden op de werkvloer

Beschouwingen

- Ervaringsbewijzen spelen een belangrijke rol indien men een competentiebeleid wil ontwikkelen, maar het gaat ook om het werken aan een mentaliteitswijziging bij zowel werkgevers als werknemers.

(kabinet Vandenbroucke)

- Jobcoaching zou een driehoeksverhouding moeten zijn: behalve de jobcoach en de werknemer dient de vorming zich ook te richten op de eerste leidinggevenden, gezien de belangrijke rol die zij vervullen in de arbeidsorganisatie.

(kabinet Vandenbroucke)

Intenties

- Een correctie zal worden doorgevoerd op het vlak van de opleidingscheques, aangezien wordt vastgesteld dat deze te weinig opgenomen worden door laaggeschoolden. In het kader van de opmaak van de “competentieagenda 2010” willen ze in het bijzonder aandacht besteden aan de opleiding voor lagere functies.
(kabinet Vandenbroucke)

RESOLUTIE 40: UITWERKEN VAN EEN GLOBAAL BELEID VAN KWALITEIT VAN ARBEID

Piste 2. Het ontwikkelen van indicatoren die de globale kwaliteit van de arbeid meten

Intentie

De werkbaarheidsmonitor biedt mogelijkheden op het vlak van het meten van de kwaliteit van de arbeid. Volgens het kabinet Vandenbroucke dient deze monitor echter nog bijgeschaafd te worden zodat een beter zicht wordt verkregen op wat werkbaar werk is.
(kabinet Vandenbroucke)

RESOLUTIE 41: WERKLOOSHEIDSBESTRIJDING OPNIEUW OP DE VOORGROND PLAATSEN

Werkloosheidsvallen

Beschouwingen

- De werkloosheidsvallen zijn wel degelijk gereduceerd, hoewel de situatie op bepaalde punten nog problematisch is.
(kabinet Vanvelthoven)
- De problematiek van de werkloosheidsvallen is nog niet volledig opgelost. Wel is er in het in het tripartiet (regering, werkgeversorganisaties en vakbonden) overleg dat hier rond gevoerd wordt een consensus over de analyse m.b.t. deze problematiek.
(kabinet Vandenbroucke)
- Werkloosheidsvallen blijven een pijnpunt maar zijn moeilijk op te lossen, o.m omdat deze problematiek zich ook (grotendeels) op federaal niveau situeert (loonreglementering, sociale zekerheid, fiscaliteit,...). Vlaanderen voert immers een werkgelegenheidsbeleid in een ingewikkelde federale staatsstructuur. Het is dan ook een permanent aandachtspunt van de federale en de Vlaamse overheid om dit optimaal af te stemmen.
(kabinet Van Brempt).

Initiatieven

- Het is de bekommernis van minister Marcourt om kwaliteitsvolle jobs aantrekkelijker en toegankelijker te maken voor werkzoekenden, in het bijzonder voor jonge werklozen in preciaire situaties. Verschillende pistes worden gevolgd:
  - De “PTP”(Programme de Transition Professionnelle) -reglementering is herzien met de bedoeling voorrang te geven aan voltijdse arbeidsovereenkomsten en de opleiding verplicht binnen de arbeidstijd te laten plaatsvinden.
  - Hetzelfde geldt voor het verhogen en meer kredietwaardig maken van het aantal onthaalplaatsen voor 0 tot 3 jarigen, waarbij zowel werknemers als zij die een programma volgen voor socio-professionele inschakeling een beroep kunnen op doen. Het Plan Prioritaire Acties voor de Toekomst van Wallonië en de overeenkomsten tussen het Waals Gewest en de Franse Gemeenschap die daaruit voortvloeien voorzien in het scheppen van 950 bijkomende banen, wat neerkomt op 5650 onthaalplaatsen voor 0 tot 3-jarigen in collectieve kinderopvangcentra en kleuterscholen.
  - En tenslotte behoort wat zal worden ondernomen voor de mobilisatie en tewerkstelling van jongeren uit moeilijke buurten en wijken eveneens tot de werkzaamheden in dit kader.

(kabinet Marcourt)

- Met het Vlaams actieplan werkloosheidsvallen wil de Vlaamse overheid vermijden dat werken onvoldoende lonend is in vergelijking met inactiviteit.
- (kabinet Vandenbroucke)
- Eén van de maatregelen binnen het actieplan occasionele en flexibele kinderopvang dat specifiek gericht is naar mensen in armoede is de verdere uitbouw van de buurtgerichte occasionele kinderopvang in de centrumsteden.

(kabinet Van Brempt)

Piste 2. Garanderen van werkloosheidsuitkeringen als actief middel in armoedebestrijding

Beschouwingen

- Het is niet correct dat het activeringsplan een sanctiemachine is of zal worden. Er worden nu immers minder mensen dan vroeger het geval was uit het werkloosheidsstelsel gesloten.
- (kabinet Vanvelthoven)
- Het signaleren van het verplichtend aanwezig zijn in de oproepingsbrieven voor de infosessies die de BGDA organiseert voor de werkzoekenden, druist in tegen de begeleidingslogica die de BGDA vooropstelt in zijn relatie met de werkzoekenden.

(kabinet Cerexhe)

Intenties

- Er moeten duidelijkere procedures komen voor werklozen die begeleid worden door de BGDA.

(kabinet Cerexhe)

- Het kabinet Vanvelthoven kan geen nieuw parallel circuit van consultatie installeren m.b.t. het activeringsplan naast het reeds bestaande (waarvan de sociale partners deel uitmaken). Wel zijn ze bereid de verenigingen eens te ontmoeten in dit kader.
(kabinet Vanvelthoven)
- Het kabinet Cerexhe stelt voor om de organisaties op het terrein te betrekken om te komen tot duidelijker procedures voor de begeleiding van de meest kwetsbare werklozen.
(kabinet Cerexhe)

Initiatief

De BGDA voorziet als enige gewestelijke arbeidsbemiddelingsdienst in een intermediaire fase bij het plan ter activering van de werklozen. Concreet houdt dit in dat de werklozen eerst uitgenodigd worden door de BGDA alvorens dat ze dienen langs te gaan bij de RVA.
(kabinet Cerexhe)

RESOLUTIE 42: STREVEN NAAR EEN GLOBALE TRAJECTBEGELEIDING

Piste 1. Begeleiding op maat garanderen voor personen in een preciaire toestand

Beschouwing

Het menselijke aspect is belangrijk bij de begeleiding van personen in een kwetsbare toestand naar tewerkstelling. Dit betekent dat men bij hen niet enkel zuiver naar de doorstroomresultaten mag kijken. Het komt er dan op aan om de mensen met multidimensionele problemen uit de “normale” toeleidingskanalen te halen en die een programma aan te bieden die hen uit die problematiek haalt. Binnen de context van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (met 95.000 werkzoekenden), is het evenwel niet evident om dit in de praktijk te brengen.

(kabinet Cerexhe)

Intenties

- Terugkoppelen van het initiatief van de werk-welzijnstrajecten naar de partners van de overleggroep.
(kabinet Vandenbroucke)
- Eén van de instrumenten die zal gecreëerd worden voor werknemers uit een sociale economie-onderneming die doorstromen naar een reguliere economie-onderneming is “supported employment” (begeleid werken). Supported Employment is een vernieuwende methodiek voor Vlaanderen, die in enkele andere landen al met succes wordt toegepast. Ze streeft ernaar om personen met een arbeidshandicap, die met de bestaande methodieken niet duurzaam kunnen tewerk gesteld worden in een regulier bedrijf, via een zeer intensief begeleidingsproces toch duurzaam tewerk te stellen in het economisch circuit. Door de tewerkstelling van kansen-groepen bij reguliere

werkgevers te koppelen aan een structurele begeleiding op de werkvloer van de werknemer, wil men voor meer kansengroepen een duurzame tewerkstelling in het reguliere circuit verzekeren.

(kabinet Van Brempt)

- Het is wenselijk om in de BGDA-partnerships de honorering van de acties van de partners blijven te laten afhangen van instroomcijfers. Wel kan nagegaan worden of het niet mogelijk is de uitstroomcijfers te verfijnen door rekening te houden met de kenmerken van de individuen die begeleid worden door de partners.

(kabinet Cerexhe)

- Voor personen die over een multifactoriële problematiek beschikken, is er nood aan een aangepaste methodiek. Het bestaande Contract voor Beroepsproject is voor hen geen adequate methodiek. Het kabinet engageert zich om de uitwerking van aangepaste methodieken te ondersteunen binnen de uitbouw van lokale BGDA-antennes en de opmaak van de nieuwe BGDA-partnerships.

(kabinet Cerexhe)

- Is het wel realistisch dat men van consultants of trajectbegeleiders binnen de BGDA verwacht dat ze op regelmatige basis een vorming volgen rond armoede? Op structureel niveau is het wel wenselijk dat aan kruisbestuiving wordt gedaan tussen het betreffende BGDA-personeel en verenigingen die strijden tegen armoede. De uitbouw van de lokale BGDA-antennes kan ook een antwoord bieden op de vraag naar vorming. Wat het individueel niveau betreft, kan men niet verwachten dat elk betreffend BGDA-personeel overleg pleegt met die verenigingen. Het BGDA-beheerscontract is ook nog niet lang geleden afgesloten, waardoor de vraag naar vorming niet meteen zal beantwoord worden. Het kabinet zal deze kwestie intern nog eens bestuderen.

(kabinet Cerexhe)

Initiatieven

- Naar de begeleiding van werkzoekenden vormt de sluitende aanpak de rode draad. Elke werkzoekende heeft recht op een kwalitatieve, maatgerichte en intensieve begeleiding naar werk. Deze activering is een verhaal van rechten en van plichten.

(kabinet Vandenbroucke)

- Het kabinet Vandenbroucke zal bekijken hoe beter kan samengewerkt worden op het vlak van trajectbegeleiding tussen VDAB en OCMW's.

(kabinet Vandenbroucke)

- Het kabinet Vandenbroucke heeft er zeer bewust voor gekozen om ervaringsdeskundigen armoede in te schakelen binnen de VDAB zodat iedere werkzoekende zich er "thuis" kan voelen. Deze ervaringsdeskundigen houden daarenboven de organisatie een spiegel voor, wat zijn invloed moet hebben op de beslissingen qua organisatieverandering. Het kabinet erkent wel dat zij zich soms verliezen in de organisatie van de VDAB. En er zijn meer investeringen vereist opdat hun doorgroeimogelijkheden verbeteren. De administrateur-generaal van de VDAB heeft beloofd hier werk van te maken. Ondanks de knelpunten, heeft het kabinet positieve ervaringen met de ervaringsdeskundigen, wat er hen toe heeft doen besluiten

om de opleiding te financieren. Samen met vzw De Link onderzoeken ze in welke mate en op welke wijze onderdelen van de opleiding optimaal gelinkt kunnen worden aan het reguliere volwassenenonderwijs (CBE, CVO), zodat het geleerde ook ten volle kan gevalideerd worden, mede in functie van een verdere school- en loopbaanoriëntatie. Aan de collega-ministers van de Vlaamse Regering werd een oproep gericht om ook ervaringsdeskundigen tewerk te stellen binnen hun beleidsdomein.

(kabinet Vandenbroucke)

- In het Meerbanenplan werd overeengekomen om bijzondere inspanningen te leveren ten aanzien van die werkzoekenden die kampen met een niet-arbeidsmarktgerelateerde problematiek die hen de toegang tot de arbeidsmarkt belemmert. Het betreft werkzoekenden (geschat op 20% van de werkzoekendenpopulatie) die “wel willen werken, maar niet altijd kunnen”. Voor hen zullen in samenwerking met welzijnsvoorzieningen intensieve activeringstrajecten opgezet worden die ruimte voorzien voor remediëring van de welzijnsproblematiek. De focus blijft gericht op werk in deze trajecten, maar indien daar nood aan is (bv. indien de persoon met een grote schuldproblematiek kampt), kan er eerst ingespeeld worden op andere problemen. Het beleid zoekt naar mogelijkheden om dergelijke integrale trajecten in samenwerking met diverse zorginitiatieven vorm te geven. Daartoe lopen enkele experimenten en studieopdrachten, onder andere via ESF en via een opdracht van het kabinet Werk betreffende activering aan het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen. Ook binnen het kader van het Vlaams programma strategisch arbeidsmarktonderzoek werd een studieopdracht gegund aan het HIVA (KULeuven) betreffende de organisatie en de ontwikkeling van integrale trajecten.

(kabinet Vandenbroucke)

- Er bestaat een procedure voor de "coaching" van werkzoekenden. Het hele systeem van integrale aanpak van de socio- professionele inschakeling impliceert een toeleiding naar en een begeleiding bij de tewerkstelling van elke "zwakke" werkzoekende, die zich tot FOREM richt. Het is in dat kader dat dankzij bijkomende middelen het structureel partnership tussen FOREM en de OCMW's enerzijds, en het AWIPH (Waals agentschap voor de integratie van gehandicapte personen) anderzijds tot stand is gekomen. De 11 in het Waalse Gewest erkende regionale steunpunten, de "Missions régionales pour l'Emploi", die een speciale opdracht hebben voor duurzame en kwaliteitsvolle tewerkstelling van "zwakke" werkzoekenden, beschikken allemaal over « Jobcoaches », die getraind werden voor de begeleiding van werkzoekenden en voor de bemiddeling bij werkgevers en teamverantwoordelijken op de werkplaats.

(kabinet Marcourt)

- Gezien het hoge aantal werklozen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, diende de strijd tegen de werkloosheid noodzakelijkerwijs in verschillende fasen te laten verlopen. In eerste instantie richtte het zicht tot de “vlugst inschakelbaren”, vervolgens op zij die recent ingeschreven waren in de BGDA. Nu ligt de focus op diegenen die structureel gezien het meest achtergesteld zijn.

(kabinet Cerexhe)

Piste 2. Uitbreiden en meer toegankelijk maken van de opleidingen

Initiatieven

- Het Waalse Gewest heeft beloofd het aanbod aan opleidingen uit te breiden in het kader van het Marshall-plan, om meer tegemoet te komen aan de vraag van werkzoekenden en van bedrijven. Er werden onder andere specifieke maatregelen genomen in het kader van het beheer van het tekort aan geschoolde en ongeschoolde arbeidskrachten. Doel is om dit tekort en de oorzaken ervan objectiever in kaart te brengen en om te komen tot een opleidings- en begeleidingsaanbod dat beter aansluit bij de bestaande behoeften.

(kabinet Marcourt)
- Er werden in dit verband trouwens 8 samenwerkingsovereenkomsten voor opleiding en socio-professionele inschakeling afgesloten tussen het Waals Gewest, de FOREM en bepaalde sectoren (AGORIA, de bouwsector, de voedingsmiddelenindustrie, de bio-sectoren, de non-profit sector, CEVORA, FORMELEC, EDUCAM). Deze overeenkomsten gaan over de analyse van de arbeidsmarkt en van het bestaande opleidingsaanbod en hebben als doel te komen tot een aanbod aan opleiding en hulp bij beroepsinschakeling, dat beantwoordt aan de specifieke noden van elk van deze sectoren. In deze overeenkomsten is onder meer een luik opgenomen over gelijkheid van kansen voor « risicogroepen » op opleiding en werk.

(kabinet Marcourt)
- Bij het Waals Gewest bestaat ook een informatie-instrument voor jobs en opleidingen voor volwassenen, dat bij hen worden georganiseerd: de « Carrefour Emploi Formation ». In elke subregio bestaat er 1 vormingscentrum (CEFO), maar om dichter bij de burgers te staan zijn er ook nog een 10-tal lokale tewerkstellingsdiensten, een 50-tal "Maisons de l'Emploi" verspreid over Wallonië om een eerstelijns informatie te kunnen geven aan werkzoekenden over elke kwestie met betrekking tot werkgelegenheid en meer bepaald over het aanbod aan vorming en opleiding en over de diensten die bestaan voor socio-professionele inschakeling.

(kabinet Marcourt)
- Momenteel wordt gewerkt aan een betere bekendheid en zichtbaarheid van het opleidings- en onderwijsaanbod (in functie van beroepsoriëntering) in het kader van het Waalse "PST2" (Plan stratégique transversal « Capital humain » - Transversaal Strategisch Plan "Menselijk kapitaal").

(kabinet Marcourt)
- Om de verworven competenties te valoriseren, heeft het Waals Gewest een samenwerkingsakkoord ondertekend met de Franse Gemeenschap en de Franse Gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (de COCOF) over de "validering van bekwaamheid". Hierdoor zullen bekwaamheden, die men heeft opgebouwd in het kader van een opleiding, een beroepservaring of een levenservaring meegeteld worden als geldige ervaring. De opleidings- en onderwijscentra zijn en worden hiertoe gevolmachtigd. Ze krijgen de nodige volmachten voor het afleveren van geldige bekwaamheidsattesten voor specifieke jobbekwaamheid, als dusdanig erkend door de betrokken arbeidssectoren (voor de toegang tot een functie) en door de actoren voor beroepsopleiding en socio-professionele inschakeling (bij wijze van

overgang tussen operatoren), zonder dat ze evenwel een diploma-equivalent vertegenwoordigen. Momenteel bestaan er al bekwaamheidsattesten voor een hele reeks overkoepelende bekwaamheden, waaronder die voor schoonmaker/maakster, metsers, onderhoudsmecanici, dakwerker, tegelzetter, techniek voor sanitaire installaties, call-center operatoren, kapper, beenhouwer, hulpboekhoud(st)er, enz. Er wordt momenteel gewerkt aan de systemen voor validering van nog 19 andere bekwaamheden.

(kabinet Marcourt)

- In Vlaanderen vormt het ervaringsbewijs (voorheen titel van beroepsbekwaamheid) een speerpunt in het beleid betreffende het erkennen van verworven competenties. Het ervaringsbewijs is een officieel en algemeen erkend document van de Vlaamse overheid dat verklaart dat je bewezen hebt (via verschillende leeractiviteiten zoals een opleiding, werkervaring, activiteiten in vrije tijd of vrijwilligerswerk) het beroep in de praktijk te kunnen uitoefenen (formeel bewijs van je vakbekwaamheid). Via het ervaringsbewijs kunnen mensen hun competenties, waar ook verworven, verzilveren en hun positie op de arbeidsmarkt dus versterken. Momenteel bestaat het ervaringsbewijs al voor 6 knelpuntberoepen: autobuschauffeur, autocarchauffeur, begeleider buitenschoolse kinderopvang, callcenteroperator, industriële schilder en torenkraanbestuurder. Het gaat om beroepen die door middel van ervaring aangeleerd kunnen worden, die tewerkstellingsperspectieven bieden voor kansengroepen en waarvoor vacatures moeilijk ingevuld geraken. Voor 2007 plant het kabinet Vandenbroucke een uitbreiding van het aantal beroepen. De Vlaamse regering keurde al een nieuwe lijst met 26 beroepen goed. Een website (www.ervaringsbewijs.be) ondersteunt de campagne en de Vlaamse Infolijn verzorgt een helpdeskfunctie.

(kabinet Vandenbroucke)

RESOLUTIE 43: STIMULEREN VAN EEN MEER SOCIALE ECONOMIE

Piste 1. Herzien van economische beslissingen op Europees en internationaal niveau

Beschouwing

De sociale bescherming dient opwaarts geharmoniseerd te worden: een sociaal minimumloon in alle EU-landen is wenselijk en een sokkel van sociale basisrechten is noodzakelijk.

(kabinet Vandenbroucke)

Piste 2. Meer kwalitatieve en duurzame jobcreatie

Beschouwingen

- De eerste evaluatie over de dienstencheques toont aan dat deze maatregel geen aanleiding geeft tot concurrentie met reguliere jobs.

(kabinet Vanvelthoven)

- Dienstencheques: blijken erg duur uit te vallen voor de staat. Mogelijk dat in de toekomst het fiscaal voordeel van gebruikers van dienstencheques vervalft.

(kabinet Vanvelthoven)

- Een probleemgroep stroomt moeilijk door naar de reguliere arbeidsmarkt. Indien mogelijk dienen de doorstromingsdoelstellingen wel behouden te blijven. Maar het is correct dat er mensen zijn voor wie doorstroming niet mogelijk is.
(kabinet Van Weert)
- De overheid moet het kader aanreiken van wat maatschappelijk verantwoord ondernemen zou kunnen zijn. Het gaat over de band die je kan hebben tussen reguliere economie en sociale economie, maar de sociale economie-sector moet daar ook een betrouwbare partner in kunnen zijn.
(kabinet Van Weert)
- Jobcoaching zou een driehoeksverhouding moeten zijn: behalve de jobcoach en de werknemer dient de vorming zich ook te richten op de eerste leidinggevenden, gezien de belangrijke rol die zij vervullen in de arbeidsorganisatie.
(kabinet Vandenbroucke)
- Er dienen niet enkel initiatieven genomen te worden op het vlak van sociale economie ‘an sich’, er moet ook gewerkt worden aan het socialer maken van de reguliere economie. Zoniet riskeert men van de sociale economie een vuilbakeconomie te maken en onttrekt men werkgevers van hun maatschappelijke verantwoordelijkheid. De tijd is bovendien nog nooit zo rijp geweest voor het realiseren van maatschappelijke winst. Vanaf 2010 zal er immers een krapte komen op de arbeidsmarkt.
(kabinet Van Brempt)
- De sociale economie heeft een belangrijke trampolinefunctie te vervullen naar de reguliere arbeidsmarkt. Indien de mensen er klaar voor zijn, moeten ze meer mogelijkheden krijgen om te “springen” naar deze arbeidsmarkt. Wanneer er tegenslag is, moet de sociale economie ook functioneren als een vangnet.
(kabinet Van Brempt)
- Het systeem van de dienstencheques is bedoeld om werkgelegenheid te creëren in die sectoren waar tot kort geleden het zwart werk het enige antwoord was op de vraag en op de bestaande behoeften. Het heeft dus niets te maken met een transfer van sociale zekerheidsmiddelen naar de bedrijven. Integendeel, het gaat om het terug legaal maken van activiteiten en zodoende sociale bijdragen te innen op die arbeid, zodat er een reële sociale bescherming bestaat voor de werknemers en een waarborg voor de sociale zekerheid. Zonder dienstencheques zouden deze activiteiten in de illegaliteit blijven en zou de overheid er geen enkele bijdrage voor kunnen vorderen. Het onderzoek dat hierover is verschenen toont aan dat er geen concurrentie is met familiehulp: er wordt geen enkele transfer vastgesteld van deze activiteit naar de dienstencheques. Er dient trouwens te worden opgemerkt dat er een zeer precieze omschrijving bestaat van de werkzaamheden, die kunnen worden uitgevoerd met dienstencheques, en dat deze enkel gericht zijn op onderhoud. Men zou dan ook het bestaan van de dienstencheques kunnen aangrijpen als een uitgelezen gelegenheid om het beroep van familiehulp(st)er meer te oriënteren op zorgverstrekking en op de hulpverlening aan en begeleiding van personen die een deel van hun zelfstandigheid hebben verloren., in plaats van enkel op huishoudelijke taken. Een laatste element: statistieken van de sector geven geen enkele indicatie voor verlies aan banen in de sector van de familiehulp, wel integendeel.
(kabinet Marcourt)

- Voor de verplaatsingen van en naar het werk blijkt dat 90% van de werkgevers, die gebruik maken van de dienstencheques, hun werknemers vergoeden voor de gemaakte onkosten. De overige 10% van werkgevers, die geen verplaatsingsvergoeding betalen, moeten daarom nog niet gezien worden als "slechte" werkgevers. Het systeem maakt het immers mogelijk om voorrang te geven aan tewerkstelling bij die klanten, die het dichtst bij de werknemer wonen.
(kabinet Marcourt)
- Opleidingscheques kunnen een antwoord bieden aan de nood van mensen in een kwetsbare situatie inzake begeleiding op het werk. Wat jobcoaching betreft, dit is een federale materie. Momenteel is het onmogelijk te zeggen of deze methodiek zal opgenomen worden in de nog af te sluiten partnerships op het vlak van socio-professionele inschakeling.
(kabinet Cerexhe)

Intenties

- Door de reguliere economie socialer te maken, kan er meer “gesprongen” worden vanuit de sociale economie. Eén van de instrumenten om de reguliere economie socialer te maken is het exporteren van de begeleidingsexpertise binnen de sociale economie (op het vlak van begeleiding, arbeidsorganisatie...) naar de reguliere economie. Voorbeelden hiervan zijn vormen van enclaverwerking (wat inhoudt dat verschillende sociale ondernemingen in onderaanneming werken van een regulier bedrijf) en mogelijkheden van ‘supported employment’. Verder zullen in het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) ondernemingen ondersteund worden om sociale innovaties door te voeren op vlak van arbeidsorganisatie.
(kabinet Van Brempt)
- Er zal moeten gekeken worden hoe de sociale economie optimaler kan functioneren als vangnet wanneer mensen een opstap naar regulier werk gemaakt hebben. Dit zal naar de toekomst toe besproken worden met het federale niveau, omdat terugkeren vaak niet mogelijk is omwille van het tewerkstellingsstatuut waarover mensen beschikken.
(kabinet Van Brempt)
- Het kabinet Van Brempt zal samen met de VVSG bekijken hoe de specifieke problemen die zich bij de buurtontwikkelingsdiensten stellen kunnen aangepakt worden, en in het algemeen hoe de lokale besturen kunnen gemobiliseerd worden om hun engagementen na te komen op het vlak van de klaverbladfinanciering.
(kabinet Van Brempt)
- De tool “lerende netwerken” ontwikkeld door Voka (Vlaams Economisch Verbond), Unizo (Unie van zelfstandige ondernemingen) en VKW (Verbond van Kristelijke Werkgevers) draagt mogelijkheden in zich om de expertise waarover sociale economie-initiatieven beschikken, te valoriseren.
(kabinet Van Brempt)

Initiatieven

- Het programma inzake permanente activering (SINE), de sociale werkplaatsen, is een belangrijk en uniek instrument in Europa.
(kabinet Van Weert)
- De Vlaamse regering ondersteunt ondernemingen met het oog op het zogenaamd “socialer” maken van de reguliere economie. Exemplarisch hier zijn volgens het kabinet-Vandenbroucke, de impulsen met betrekking tot het Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (www.mvovlaanderen.be) en het Diversiteitsbeleid (www.vlaanderen.be/werk). Het beleid stimuleert bedrijven om mensen in armoede tewerk te stellen via diversiteitsplannen en stelt daartoe ook instrumenten ter beschikking zoals supported employment en jobcoaches. Maar uiteraard kan het beleid de aanwervingspolitiek van bedrijven uit de privé-sector niet bepalen, wel stimuleren.
(kabinet Vandenbroucke)
- Er wordt een tweesporenbeleid gevoerd. Het luik sociale economie heeft een innovatief karakter; er wordt gekeken hoe mensen er kunnen doorstromen bv. via de methodiek van supported employment. Daarnaast is er een luik dat bekijkt hoe de reguliere economie socialer kan gemaakt worden. Er is bijvoorbeeld het Trivisi-project. Het kabinet heeft de indruk dat de bedrijven niet doof blijven voor dergelijke initiatieven.
(kabinet Vandenbroucke)
- Bij het nieuwe, niet-residentiële (= dat geen deel uitmaakt van de welzijnssector, maar wel verbonden is aan de sociale of beschutte werkplaatsen) arbeidszorgtype worden er geen rendementsverbintenissen opgelegd, legt het kabinet Vandenbroucke uit. De personen die er tewerkgesteld worden, behouden hun uitkering en krijgen de mogelijkheid te proefstomen, in contact te komen met de arbeidswereld. Het is zeker niet de bedoeling om hiervan een dumpingcircuit te maken. In dit arbeidszorgcircuit zullen er 900 arbeidsplaatsen gecreëerd worden. Doordat de arbeidszorgprojecten ingebed worden in een partnerschap, wordt voorzien in de nodige sociale omkadering. Wanneer het arbeidsexperiment geen succes kent, kunnen ze altijd terugvallen op hun uitkering.
(kabinet Vandenbroucke)
- Vlaanderen investeert in de verdere uitbouw van de lokale diensteneconomie. Het decreetale kader voor de lokale diensteneconomie werd eind 2006 goedgekeurd. Dit decreetale kader maakt enerzijds de structurele erkenning van de buurt- en nabijheidsdiensten mogelijk en vormt anderzijds de basis voor de uitbouw van de lokale diensteneconomie als 2de pijler van de lokale werkwinkels. Op die manier dienen lokale jobs te worden gecreëerd voor laaggeschoolde langdurig werkzoekenden en rechthebbenden op maatschappelijke integratie of financiële hulp. Deze jobs zijn er inhoudelijk op gericht om aanvullend op het reguliere aanbod een aantal maatschappelijke noden in te vullen. Begin 2007 wordt gestart met de opmaak van de uitvoeringsbesluiten.
(kabinet Van Brempt)
- De filosofie achter de klaverbladfinanciering bij het nieuwe decreet op de lokale diensteneconomie is dat de lokale besturen de regisseur zijn voor het invullen van de

lokale noden. Het dekken van die nood zal hen ook een winst opleveren. Maar dat betekent ook dat zij hun financiële verantwoordelijkheid op dat vlak dienen op te nemen. Het initiatief zal worden genomen om met andere Vlaamse beleidsdomeinen klaverbladen te sluiten.

(kabinet Van Brempt)

- In het kader van het Vlaamse meerbanenplan worden acties voorzien die vnl. gericht zijn naar werkzoekenden die worden geconfronteerd met “een niet arbeidsmarktgerelateerde” problematiek. Het betreft drie categorieën van werkzoekenden met name de langdurige werkzoekenden met ernstige psychische problemen (5%), ernstig medische problemen (14%) en werkzoekenden die niet terecht kunnen in het normaal economisch circuit (vb. omwille van voorgaande problemen of mentale handicap). De kern van de voorliggende acties bestaat uit het versterken van de gespecialiseerde screening, het pilootmatig ontwikkelen van activeringstrajecten waarin een combinatie tussen werk en zorg gemaakt wordt, en het verhogen van de kwantiteit en kwaliteit van de arbeidszorgplaatsen binnen de sociale economie.

(kabinet Van Brempt)

- Er wordt voorzien in indirecte jobcreatie door een beroep te doen op sociale economie-ondernemingen bij het uitvoeren van overheidsopdrachten. Dit gebeurt via het gevoerde sociale aanbestedingsbeleid (sociale voorkeur, sociale criteria...).

(kabinet Van Brempt)

- In de brede sector van de sociale economie zullen er zich op termijn wellicht ook kansen aandienen voor de tewerkstelling van ervaringsdeskundigen in de armoede.

(kabinet Van Brempt)

- Om een beter zicht te krijgen op de doorstromingsproblematiek van art. 60'ers van de sociale naar de reguliere economie, heeft minister Van Weert samen met minister Dupont hierover een studie besteld.

(kabinet Van Weert)

- Om tegemoet te komen aan de niet-vervulde maatschappelijke noden, heeft de Vlaamse regering al enorme inspanningen geleverd m.b.t. de kinderopvang en in het kader van het meerbanenplan.

(kabinet Vandenbroucke)

- In het kader van “meer kwalitatieve en duurzame jobcreatie” kan o.m. ook nog melding worden gemaakt van volgende initiatieven: uitbreiding van de sociale werkplaatsen, uitbreiding van het aanbod van buitenschoolse en flexibele opvang (cf. actieplan flexibele en occasionele kinderopvang), de inschakelingscoaching (invoegeconomie), de “actieplannen steden en gemeenten ter bestrijding van de jeugdwerkloosheid” en de zgn. “energiesoepers”^{*} in de sociale economie.

(kabinet Van Brempt)

---

* Het gaat om laaggeschoolden die opgeleid zijn om aan huis gezinnen te helpen om energie te besparen met het installeren van spaarlampen, isolatiemateriaal enz.

- Het Plan Prioritaire Acties voor de Toekomst van Wallonië heeft eveneens geopteerd voor het scheppen van 1950 rechtstreekse, gesubsidieerde banen in de opvang van 0 tot 3-jarigen en voor hulp aan zorgbehoevende personen, om zo tegemoet te komen aan sociale behoeften waaraan niet voldoende voldaan wordt en de professionele beschikbaarheid van werknemers en toekomstige werknemers te verhogen. In het kader van de sociale economie, tot slot, heeft het Waals Gewest recentelijk een nieuw decreet IDESS (initiatieven tot ontwikkeling van de werkgelegenheid in de sector van de buurtdiensten met een maatschappelijk doel) goedgekeurd met de bedoeling de buurtdiensten te ondersteunen en de werkgelegenheid voor technisch laaggeschoolden aan te zwengelen.

(kabinet Marcourt)

ANDERE

Activering

Beschouwing

Activering is verbonden aan het rechten- en plichtenverhaal. Er moeten zoveel mogelijk kansen gegeven worden aan mensen, maar daartegenover staat dat mensen ook inspanningen moeten doen om deze kansen, van zodra ze passend zijn, te grijpen. Er dienen zowel sanctionerende als stimulerende maatregelen genomen te worden in het kader van activering. Om dit evenwicht te garanderen, wordt permanent de dienstverlening verbeterd. Zo is er bijvoorbeeld nog werk aan de winkel wat betreft de samenwerking tussen de VDAB en het OCMW. Kunnen mensen effectief wel geactiveerd worden indien men de individuele dimensie van activering niet bekijkt. (*individuele dimensie= het maken van een afweging door een werkzoekende om al dan niet te gaan werken; collectieve dimensie (volgens deelnemer aan ontmoeting= aanbieden van tewerkstelling op maat met de nodige sociale omkadering)*)

(kabinet Vandenbroucke)

Armoede en diversiteit

Initiatieven

- Met de VESOC-kraachtijnnnota (VESOC= Vlaams Sociaal-Economisch Overlegcomité) evenredige arbeidsdeelname en diversiteit 2006, worden personen die leven in armoede en ex-gedetineerden expliciet opgenomen als een van de (“onzichtbare”) kansengroepen. In 2006 is er ook een oproep aan werkgevers uit het normaal economisch circuit en de social-profit om 25 diversiteitplannen te ontwikkelen die de arbeidsmarktpositie van armen en ex-gedetineerden bevorderen. Met deze plannen wordt het bereiken van goede praktijken terzake beoogd.

(kabinet Vandenbroucke)

- Daarnaast wordt voorzien in de mogelijkheid om via een diversiteitproject kleinschalige, beleidsvoorbereidende experimenten en proeftuinen op te zetten met betrekking tot de zogenaamde “kleur van armoede”.

(kabinet Vandenbroucke)

Participatie van armoedeverenigingen aan arbeidsmarktbeleid

Intentie

Samen met het kabinet-Vandenbroucke zal het kabinet-Van Brempt nagaan wat de mogelijkheden zijn qua inbreng van de partners van het Steunpunt bij de besluitvorming rond het eenheidsdecreet “werk op maat” (Ter info: In het kader van het Beter Bestuurlijk Beleid werden de beschutte werkplaatsen van het beleidsdomein welzijn overgeheveld naar het beleidsdomein werk en sociale economie).

(kabinet Van Brempt)

Initiatieven

- De Vlaamse overheid wenst de armen zelf optimaal te betrekken bij de ontwikkeling en uitvoering van haar beleid. Voor het beleidsdomein Werk en Sociale Economie gebeurt dit via het verticale overleg in de schoot van de SERV (Sociaal-Economische Raad Vlaanderen) (formeel overleg) en van het departement WSE (Werk en Sociale Economie) (informeel overleg) en via het stakeholdersforum van de VDAB.

(kabinet Vandenbroucke)

- In het Waals Gewest wordt momenteel een raamovereenkomst uitgewerkt tussen de Waalse regering en de vzw Réseau wallon de lutte contre la pauvreté. Dankzij deze overeenkomst wil de overheid de meest kwetsbare burgers meer en beter betrekken bij het uitwerken en uitvoeren van het beleid dat op hen betrekking heeft en, in het bijzonder, van het huisvestings-, gezondheids- en werkgelegenheidsbeleid.

(kabinet Marcourt)

Wijkcontracten

Initiatieven

Contractualisering van maatregelen en acties in het kader van de stadsherwaardering tussen het Gewest, de gemeenten die behoren tot de RVOHR (de ruimte voor versterkte ontwikkeling van de huisvesting en de renovatie) en sommige lokale actoren (vzw's, ...) in een welbepaalde perimeter. Elk jaar worden vier perimeters met wijkcontract opgestart. Wat de socio-economische dimensie betreft, wordt de klemtoon gelegd op plaatselijke economische ontwikkeling, kwalificerende opleiding en tewerkstelling. Deze maatregel is geldig tussen 2005-2009. Zijn jaarlijks budget bedraagt 36 miljoen euro in 2006 (budget voor een wijkcontract gedurende 4 jaar: 9 miljoen euro).

(kabinet Picqué)

ORIENTATIE IX

Socio-economische gezondheidsongelijkheden bestrijden

VOORAF

Deze oriëntatie werd besproken tijdens de ontmoeting met de volgende kabinetten:

Federaal:

- eerste Minister, Guy Verhofstadt en staatssecretaris voor Administratieve Vereenvoudiging, Vincent Van Quickenborne
- minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, Rudy Demotte en minister van Maatschappelijke Integratie, Grootstedenbeleid en Gelijke Kansen, Christian Dupont
- vice-eerste minister, Freya Van den Bossche
- staatssecretaris voor het Gezin en Personen met een handicap, Gisèle Mandaila

Vlaamse Gemeenschap / Gewest:

- minister van Welzijn en Volksgezondheid, Inge Vervotte
- minister van Onderwijs en Vorming, Frank Vandenbroucke
- minister van Cultuur, Jeugd, Sport, Bert Anciaux

Franse Gemeenschap:

- minister-Presidente, Marie Arena
- minister van Gezondheid, Kinderwelzijn en Bijzondere Jeugdzorg, Catherine Fonck

Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

- minister-president, Charles Picqué
- minister, lid van het College van de Franse Gemeenschapscommissie, bevoegd voor Sociale Actie, Gezin en Sport, Emir Kir
- staatssecretaris belast met Gelijke-Kansenbeleid, collegelid van de Vlaamse Gemeenschapscommissie bevoegd voor Welzijn en Gezondheid, Brigitte Grouwels

Beschouwingen

- Ondanks alle genomen positieve maatregelen, is er nog steeds geen gelijkheid ten aanzien van gezondheid (moeilijkheden inzake toegang tot zorgen en levensomstandigheden die de gezondheid aantasten).
(kabinet Demotte)
- De uitdaging is om situaties van armoede weg te werken zonder de financiële leefbaarheid van het systeem te ondergraven noch de broze consensus tussen de beleidsmakers en de zorgverstrekkers in gevaar te brengen.
(kabinet Demotte)

Intentie

De toegang tot de gezondheidszorg is een van de prioriteiten van Minister Demotte. De Minister heeft dus aandacht voor alle situaties van sociale uitsluiting waarover de verenigingen op het terrein hem informeren. Het kabinet staat ter beschikking van de organisaties voor armoedebestrijding voor dialoog.

(kabinet Demotte)

RESOLUTIE 44: HANDHAVEN VAN EEN BETAALBARE GEZONDHEIDSZORG

Piste 1. Een maximaal dekkende verplichte ziekteverzekering

- **De verplichte verzekering voor kleine risico's openstellen voor zelfstandigen**

Initiatief

De realisatie verloopt gefaseerd. Vanaf 1 juli 2006, hebben de zelfstandigen die voor het eerst een zelfstandige activiteit beginnen en de zelfstandigen aan wie een inkomensgarantie voor ouderen (IGO) wordt toegekend, gratis recht op terugbetaling van hun kleine risico's. Vanaf 1 januari 2008, zullen alle zelfstandigen gedekt zijn zowel tegen de kleine risico's als tegen de grote risico's, zoals het geval is voor de werknemers.

(kabinet Demotte)

- **Het pakket van terugbetaalde zorgen uitbreiden**

Initiatieven

- Positieve beslissingen zijn genomen die gedeeltelijk de eisen om het pakket van terugbetaalde zorgen uit te breiden, inwilligen. Onderzoek is uitgevoerd omtrent het forfait chronisch zieken teneinde deze beter te richten tot personen die worden geconfronteerd met hoge kosten voor niet terugbetaalde zorgverlening. De verhoging van de supplementen tijdens een ziekenhuisopname wordt tegengegaan.

(kabinet Demotte)

- Een wetsontwerp rond implantaten en medische hulpmiddelen wordt in het kader van de verbetering van de toegang tot zorgen voorbereid. Het zal veel duidelijker worden wie instaat voor de financiële last van de implantaten en hulpmiddelen. De nieuwe regels strekken ertoe de mogelijkheid tot interpretatie te beperken en te vermijden dat supplementen, die in de terugbetaalde prijs inbegrepen zijn, de patiënt worden aangerekend. De andere pijlers van dit wetsontwerp zijn enerzijds een controle en vaststelling van de prijzen van de implantaten en hulpmiddelen door de Minister van Volksgezondheid, en anderzijds de invoering van een gestandaardiseerde evaluatiemethode die toelaat de nieuwe in te planten medische hulpmiddelen sneller te testen. Deze nieuwe methode zal het mogelijk maken de periode waarin nieuwe implantaten die nog niet door de officiële structuren geëvalueerd zijn en volledig door de patiënt worden gefinancierd, aanzienlijk in te perken.

(kabinet Demotte)

Piste 2. Remgelden verlagen

- **Zorgverstrekkers nog meer aanzetten om generische geneesmiddelen voor te schrijven**

Intenties

- Een sanctie moet nog uitgewerkt worden voor artsen die een minimum percentage goedkope geneesmiddelen niet voorschrijven.
(kabinet Demotte)
- De wettelijke onderbouw werd gerealiseerd om verzekeringsinstellingen toe te laten om hun sociaal verzekerden persoonlijk te mogen informeren over bestaande minder dure alternatieven, alsook zorgverstrekkers en voorschrijvers hierover informeren.
(kabinet Demotte)

Initiatief

- Een campagne werd gevoerd om artsen te stimuleren om goedkopere geneesmiddelen voor te schrijven.
(kabinet Demotte)
- **Het gebruik van het Globaal Medisch Dossier (GMD) stimuleren**

Beschouwingen

- Teveel mensen zijn niet op de hoogte van het bestaan en het nut van het GMD, en dit meer in Wallonië dan in Vlaanderen.
(kabinet Demotte)
- Het GMD is zonder twijfel een instrument dat de kwaliteit van de zorgverlening bevordert en tegelijkertijd zorgt voor een beter gebruik van de budgettaire middelen.
(kabinet Demotte)
- Inzake het handhaven van een betaalbare gezondheidszorg kan het gebruik van GMD een belangrijke strategie zijn.
(kabinet Grouwels)
- Het zou aangewezen zijn het verbod voor een arts om zijn patiënt voor te stellen een GMD te openen, op te heffen.
(kabinet Demotte)

Intenties

- De wil bestaat om te onderzoeken hoe de toepassing van het GMD via een degelijke communicatiecampagne kan worden gestimuleerd.
(kabinet Grouwels)

Initiatieven

- De honoraria voor het beheer van het GMD worden opgetrokken. (kabinet Demotte)
- Maatregelen worden voorgesteld voor een vereenvoudiging van de verlengingsprocedure van het GMD en voor een nieuwe informatiecampagne over de voordelen van het GMD. (kabinet Demotte)

Piste 3. Correctiemechanismen verfijnen

- **De maximumfactuur (MAF)**

Beschouwing

De MAF is een duur, maar doeltreffend systeem. Echter voor mensen die in armoede leven biedt het niet het adequate antwoord op de toegang tot de gezondheidszorgen. (kabinet Demotte)

Initiatieven

Het plafond kan niet verlaagd worden omwille van financiële redenen; de gekozen oplossing bestaat erin om in functie van de beschikbare budgettaire marges het aantal persoonlijke aandelen dat in aanmerking komt, geleidelijk aan uit te breiden. Zo werd besloten om het persoonlijk aandeel voor de magistrale bereidingen, alsook dat voor de aflevering van implantaten op te nemen in de MAF teller.

Bij de begrotingsopmaak 2007 besliste de federale regering tot een pakket eerste maatregelen voor meer opnames van remgelden in de maximumfactuur voor chronisch zieken. (kabinet Demotte)

- **De verhoogde tegemoetkoming**

Beschouwing

De verhoogde tegemoetkoming behandelt personen met een gelijk inkomen op ongelijke wijze omdat er naast het inkomen van het gezin, rekening wordt gehouden met het statuut van de persoon. We zijn ons bewust van dit probleem. Het is inderdaad moeilijk te aanvaarden dat personen die aan de inkomensvoorwaarde beantwoorden zonder dat ze recht hebben op een uitkering voor sociale integratie, een invaliditeitsuitkering, pensioen, enz. uitgesloten worden van het recht op een verhoogde tegemoetkoming. (kabinet Demotte)

Initiatief

Vanaf 1 april 2007 wordt het recht op de verhoogde tegemoetkoming uitgebreid naar alle huishoudens waarvan het inkomen onder de drempel ligt van de huidige rechthebbenden verhoogde verzekeringstegemoetkoming (RVV). (kabinet Demotte)

Piste 4. Derdebetalersregeling veralgemenen

Beschouwing

Wegens het behoud van het principe van voorschotten om het beroep doen op gezondheidszorg af te remmen en rekening houdend met het administratief werk en de uitgestelde betalingen voor de zorgverstrekkers, kan niet overwogen worden om het derdebetalerssysteem uit te breiden en op te leggen aan zorgverstrekkers. Voor een aantal bevolkingsgroepen is er echter de mogelijkheid van toepassing van de derdebetalersregeling onder bepaalde voorwaarden (->sociale derdebetalers). De toepassing ervan moet gestimuleerd worden.

(kabinet Demotte)

Intentie

Sociale derdebetalersregeling terug bespreken binnen het Verzekeringscomité van het RIZIV ten einde de toepassing van dit systeem te stimuleren via een snellere betaling van de zorgverstrekker.

(kabinet Demotte)

Piste 5. Naar een ruimere toepassing van het forfaitair betalingssysteem in de eerstelijnszorg

Beschouwingen

- Het aantal praktijken die het forfaitair systeem toepassen neemt toe. Heden een 70 tal, waarvan 10 opgericht werden sinds 2005.

(kabinet Demotte)

- Op sociaal vlak is het forfaitair betalingssysteem zonder twijfel de meest doeltreffende formule. Waarschijnlijk is het ook de meest voordelige formule voor het systeem.

(kabinet Demotte)

Intentie

Indien uit de studie van Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg (KCE) blijkt dat de kosten voor de verzekering lager liggen bij het forfaitair systeem, zou de Minister kunnen voorstellen extra financiële stimulansen in te voeren, ten laste van de Federale overheid, voor de oprichting van forfaitpraktijken. Deze financiële middelen zouden prioritair kunnen besteed worden aan een stimulans voor de oprichting van wijkgezondheidscentra op initiatief van het OCMW, gekoppeld aan een behoeftenonderzoek naar wijkgezondheidscentra.

(kabinet Demotte)

Initiatieven

- Het KCE werd opgedragen een kostenstudie uit te voeren.

(kabinet Demotte)

- In Brussel zijn ettelijke initiatieven opgestart. Eén van de opdrachten van de gezondheidscoördinator bij de Brusselse Welzijns-en gezondheidsRaad (BWR) is na te gaan hoe dit systeem verder kan uitgebreid en geïmplementeerd worden.
(kabinet Grouwels)

RESOLUTIE 45: NIET-FINANCIËLE DREMPELS BESTRIJDEN

Piste 1. Een goede informatieverstrekking en -doorstroming uitbouwen

Beschouwingen

- Sociale basisinformatie is onvoldoende verspreid; maatschappelijk assistenten ondervinden moeilijkheden in het begrijpen en correct toepassen van de wettelijke bepalingen. Teveel mensen weten niet wat een geconventioneerde arts is.
(kabinet Demotte)
- De complexiteit van de bestaande wetgeving vormt duidelijk een obstakel.
(kabinet Demotte)

Intenties

- Om geconventioneerde artsen en artsen die de derdebetalersregeling toepassen bij de rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming beter zichtbaar te maken, wordt overwogen om deze artsen de toestemming te geven deze hoedanigheid op een meer duidelijke wijze kenbaar te maken. Deze problematiek zal op verzoek van de Minister de komende maanden bestudeerd worden.
(kabinet Demotte)
- Optimalisering van de informatieverstrekking en –doorstroming zou misschien kunnen via een betere opleiding van sociale tussenpersonen en de ontwikkeling van gepaste instrumenten door administraties om de complexe reglementeringen gemakkelijker toe te passen (bv. beslissingsbomen). De beleidscel van Sociale Zaken stelt voor om samen met de FOD Sociale Zekerheid en met de sociale tussenpersonen over dit onderwerp te reflecteren.
(kabinet Demotte)

Initiatieven

- Voor wat de informatie van de sociale diensten betreft, bestaat er reeds een gemeenschappelijke informatiebron rond de sociale zekerheid: de portaalsite van de sociale zekerheid. Deze bevat algemene informatie, maar verwijst ook naar andere websites van de instellingen voor sociale zekerheid. Er bestaan ook degelijke sociale gidsen voor maatschappelijke assistenten. Deze beschrijven alle rechten waarop personen aanspraak kunnen maken wanneer hun bestaanszekerheid bedreigd wordt. Deze gidsen worden regelmatig up-to-date gemaakt.
(kabinet Demotte)

- Een aantal initiatieven inzake een betere uitwisseling van kennis tussen de voorzieningen in de gezondheidssector en de welzijnszorg werden ontwikkeld die de volgende jaren verder financieel worden ondersteund.

(kabinet Grouwels)

Piste 2. Dialoog met de medische wereld verbeteren

Intentie

Getracht wordt de dialoog met de medische wereld te versterken door projecten als 'Pro Medicis Brussel', dat Nederlandskundige zorgverstrekkers naar Brussel tracht te halen, en de 'gezondheidscoördinator'. Beide projecten bevorderen de netwerking tussen zorgverleners.

(kabinet Grouwels)

- **Patiëntenverenigingen en verenigingen voor armoedebestrijding meer betrekken bij de beleidsbeslissingen**

Beschouwing

Beleidsbeslissingen moeten gestoeld zijn op kennis van het terrein. Vandaar het belang van permanente overlegplatformen.

(kabinet Demotte)

Initiatieven

- De beleidscel van sociale zaken gaat akkoord met de invoering van een informeel permanente overlegstructuur met de patiëntenverenigingen, de armoedeverenigingen en de betrokken administraties met een redelijke frequentie, b.v. tweemaal per jaar.

(kabinet Demotte)

- Het kabinet Dupont is mede akkoord om samen met de betrokken administraties deel te nemen aan dit overleg.

(kabinet Dupont)

- **Kennis en vaardigheden over het contact met arme patiënten opnemen in de basis- en voortgezette opleiding van zorgverleners**

Beschouwingen

- Deze maatregel vereist eerst en vooral de medewerking van de zorgverstrekkers. De maatregel betreft in de eerste plaats de zorgverstrekkers uit de eerstelijnszorg (huisartsen, verpleegkundigen).

(kabinet Demotte)

- Competenties die zorgverstrekkers moeten bezitten voor het omgaan met patiënten worden afgeleid uit het beroepsprofiel van de verschillende zorgverstrekkers. (Een beroepscompetentieprofiel is een gedetailleerde beschrijving van de taken van een ervaren beroepsbeoefenaar en een beknopte beschrijving van de competenties die hij of zij daarvoor nodig heeft). Het is daarom in de eerste plaats noodzakelijk, dat bij het

opmaken van beroepsprofielen aandacht besteed wordt aan patiënten die in armoede leven. De nodige competenties hiervoor behoren dan tot de leerresultaten nodig voor het behalen van een certificering voor een kwalificatie.

(kabinet Vandenbroucke)

Intentie

Inzake de vraag om in de opleiding van zorgverstrekkers kennis en vaardigheden omtrent het contact met arme patiënten op te nemen, zou kunnen overwogen worden dit type van opleidingen in te voeren in het kader van de opwaardering van huisartsen en specialisten.

(kabinet Demotte)

Piste 3. Administratieve procedures vereenvoudigen

Beschouwing (niet specifiek m.b.t. gezondheidszorg)

Tegemoetkomingen zouden zoveel mogelijk automatisch moeten uitgekeerd worden.

(kabinet Van Quickenborne)

Intentie

Op basis van een inventaris opgesteld met actoren op het terrein, zal de beleidscel van sociale zaken onderzoeken welke obstakels een meer systematische toekenning in de weg staan en trachten hiervoor oplossingen uit te werken.

(kabinet Demotte)

Initiatief

Voorstellen van het kabinet i.v.m. de administratieve vereenvoudiging voor de specifieke instellingen van de sociale zekerheid, o.a. het RIZIV, werden voorgelegd op de Ministerraad van 26 april 2006.

(kabinet Van Quickenborne)

Piste 4. Rekening houden met menselijke noden

Beschouwing

Het is moeilijk om op structurele wijze in te gaan op het verzoek om rekening te houden met menselijke noden, daar het om extra financiële middelen vraagt. Het lijkt in elk geval aangewezen om over een evaluatie van de aard en de frequentie van de problemen te beschikken.

(kabinet Demotte)

RESOLUTIE 46: MEER HARMONISERING VAN OCMW-PRAKTIJKEN

Beschouwing

Jammer is dat de werkgroep 'toegankelijkheid van de gezondheidszorg' werd opgeheven omdat er na jarenlang pogen met de verschillende Brusselse OCMW's niet tot een deftig overleg kon worden gekomen.

(kabinet Grouwels)

RESOLUTIE 47: UITSLUITING VAN MEDISCHE ZORGEN TEGENGAAN

Piste 1. Een duidelijk wetgevend kader scheppen inzake de dringende medische hulpverlening

Initiatief

Door een wetswijziging is sinds 1 juli 2006 verblijf en behandeling in een psychiatrisch ziekenhuis en psychiatrisch verzorgingstehuis mogelijk voor asielzoekers en mensen zonder wettig verblijf.

(kabinet Dupont)

Piste 2. De wettelijke voorzieningen betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging uitbreiden voor alle minderjarigen

Beschouwing

De beleidscel sociale zaken staat positief tegenover het principe van een dekking van de gezondheidszorg voor alle minderjarigen, ook voor minderjarigen die illegaal in het land verblijven, mits inachtneming van de kosten van het voorstel en het principe van gelijke behandeling van alle minderjarigen.

(kabinet Demotte)

Initiatieven

- De werkgroep binnen het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding heeft een voorstel tot wetswijziging klaar.

(kabinet Van den Bossche)

- Vermits de partners van de meerderheid niet tot een overeenstemming konden komen over dit voorstel om de wettelijke voorzieningen betreffende de verplichte verzekering uit te breiden voor alle minderjarigen, werd haar draagwijdte beperkt tot aanvaarding van een wettelijke bepaling die recht geeft op gezondheidszorgen aan niet-begeleide minderjarige vreemdelingen en kinderen, ten laste van zelfstandigen wier verzekering niet in orde is. Het werk voor het uitvoeringsbesluit is aan de gang.

(kabinet Demotte)

Piste 3. Mensen terug aansluiting doen vinden bij het ziekenfonds

Beschouwing

Het probleem van niet in orde zijn met de ziekteverzekering is verontrustend: zie aantallen en gevolgen. Maatregelen moeten genomen worden.

(kabinet Demotte)

Intenties

De beleidscel sociale zaken stelt voor om de problematiek samen met de ziekenfondsen te onderzoeken.

(kabinet Demotte)

RESOLUTIE 48: DE EERSTELIJNSGEZONDHEIDSZORG VERSTERKEN

Piste 1. Een voldoende aanbod van eerstelijnszorg verzekeren

Beschouwing

De Minister ondersteunt de wijkgezondheidscentra.

(kabinet Demotte)

Intenties

- In overleg met de wijkgezondheidscentra zal onderzocht worden welke vormen van ondersteuning er ontwikkeld kunnen worden opdat het aantal centra toeneemt en hun sociale doeltreffendheid nog groter wordt. Er wordt eveneens overwogen om de oprichting van “openbare” wijkgezondheidscentra op initiatief van de OCMW’s te stimuleren. Deze stimulans zou bijvoorbeeld uit “opstartpremies” kunnen bestaan.
(kabinet Demotte)
- Het aanbod van eerstelijnsgezondheidszorg wordt de volgende jaren uitgebreid.
(kabinet Grouwels)
- Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wenst acties te stimuleren die tot doel hebben om de algemene welzijns- en gezondheidsdiensten toegankelijker te maken. Volgende acties worden voorgesteld:
  1. Reflectie en op basis van kwantitatieve en kwalitatieve gegevens, de toegankelijkheid tot algemene diensten voor de meest kwetsbare personen verhogen;
  2. Uitvoering van een globale evaluatie van het algehele sociale- en gezondheidsbeleid in Brussel, zowel wat betreft de kwaliteit van de diensten als naar de geografische spreiding van de verenigingen, alsook inzake een betere coördinatie en zichtbaarheid van de diensten;
  3. Uitvoering van een studie inzake de kost van diensten voor het begunstigde publiek dat men op het oog heeft, eventueel, van een sociaal tarief van de gepresteerde diensten.

(kabinet Picqué)

Initiatieven

- Om een mogelijk tekort aan huisartsen op te vangen, heeft de regering extra financiële middelen vrijgegeven via het impulsfonds voor de huisartsgeneeskunde om de vestiging van huisartsenpraktijken te ondersteunen.
(kabinet Demotte)
- Projecten die door de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) ondersteund zijn, te weten 'Pro Medicis', dat Nederlandskundige zorgverstrekkers naar Brussel tracht te halen en 'Terranova', een samenspel tussen de Europese Hogeschool-Ehsal en het Sint-Jansziekenhuis, dat een zeer laagdrempelige gezondheidscentrum beoogt te worden.
(kabinet Grouwels)

Piste 2. Kenmerken van goed georganiseerde en toegankelijke wachtdiensten identificeren en veralgemenen

Initiatief

Wachtposten die een zichtbare opvang van spoedgevallen moeten zijn, worden structureel gefinancierd voor zover zij een samenwerking zijn tussen huisartsen, ziekenhuizen en OCMW.

(kabinet Demotte)

RESOLUTIE 49: PREVENTIE TOEGANKELIJK MAKEN VOOR IEDEREEN

Beschouwing

Tuberculose komt in Brussel 3 tot 4 maal meer voor dan in Vlaanderen en Wallonië. Deze ziekte weerspiegelt de armoedeproblematiek in Brussel. Niet zelden betreft het mensen uit den vreemde, al dan niet legaal in ons land.

(kabinet Grouwels)

Intentie

In haar regeerakkoord beschouwt de Vlaamse regering preventieve gezondheidszorg en gezondheidsbevordering als één van haar prioriteiten.

(kabinet Vandenbroucke)

Intenties en initiatieven

Preventiedecreet

In de uitvoeringsbesluiten van het preventiedecreet willen we ook de afstemming realiseren tussen de zorg voor chronische aandoeningen (cfr SEL's) en de preventie ervan. Daartoe dienen de LOGO's (loco-regionaal gezondheidsoverleg) beter afgestemd te worden op de SEL's. Dit laat toe om groepen met hogere noden en/of hogere risico's een gericht en passender aanbod te doen.

(kabinet Vervotte)

- *Vlaams bevolkingsonderzoek borstkanker*

In december 2005 vond hierover een gezondheidsconferentie plaats. Uit internationale studies is gebleken dat een tweejaarlijks onderzoek bij vrouwen van 50 tot en met 69 jaar oud hun sterfte door borstkanker met 30 % kan doen dalen. De Vlaamse overheid wil het percentage vrouwen tussen 50 en 69 dat wordt gescreend, doen toenemen tot 75 %. Daartoe is momenteel een actieplan in ontwikkeling waarin als een van de duidelijke accenten een beter bereik van de kansarme groepen, getoetst aan de verwachtingen van die groep, moet worden opgenomen.
(kabinet Vervotte)

- *Gratis vaccinaties*

Kinderen en jongeren tot 18 jaar oud beschikken over gratis vaccins en kunnen zich gratis laten inenten.

In 2005 werd ook een nieuwe studie uitgevoerd naar de vaccinatiegraad in Vlaanderen. De vorige studie dateerde van 1999. De resultaten wijzen op een duidelijke verbetering van de vaccinatiegraad in de ganse bevolking in Vlaanderen.

De Vlaamse overheid zal vanaf 2007 ook starten met vaccinatie tegen pneumokokken bij kinderen jonger dan 2 jaar in overeenstemming met advies Hoge Gezondheidsraad.

(kabinet Vervotte)

- *Seksuele gezondheid*

De Vlaamse overheid heeft verschillende vierjarige convenanten afgesloten met organisaties die bijdragen tot de seksuele gezondheid van de ganse bevolking en van bepaalde risicogroepen in het bijzonder.

In 2006 zijn nieuwe convenanten afgesloten. Deze convenanten, die lopen van 2006 tot 2010, omschrijven de wijze waarop de organisaties zullen bijdragen tot de seksuele gezondheid van de Vlaming.

Ook zullen eventuele projecten ondersteund worden die tot dit beleid bijdragen.

(kabinet Vervotte)

- *Gezondheidsconferentie middelengebruik*

Het decreet betreffende het preventieve gezondheidsbeleid van 2004 legt veel nadruk op 'evidence': objectieve informatie over de effectiviteit en efficiëntie van mogelijk te nemen maatregelen. Een belangrijk nieuw beleidsinstrument daarvoor is de gezondheidsconferentie, waarbij experts en stakeholders het effectiviteitgehalte van verschillende mogelijke maatregelen bespreken. In november 2006 vond een conferentie rond middelengebruik (tabak, alcohol, illegale drugs) plaats.

(kabinet Vervotte)

- *Gezondheidsconferentie gezonde voeding en beweging*

Momenteel start de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin de voorbereiding van de gezondheidsconferentie die begin 2008 zal worden gehouden rond het thema beweging en gezonde voeding. Ook deze doelstellingen zullen actief worden getoetst aan het veld, met inbegrip van mensen in armoede.

(kabinet Vervotte)

- *Publieksinformatiecampagne over depressie en zelfdoding*

In de meeste landen heeft de bevolking weinig kennis over depressie, zelfdoding en andere geestelijke gezondheidsproblemen. Bovendien leven heel wat misvattingen over dergelijke problemen, waardoor families die geconfronteerd worden met zelfdoding en depressie zich vaak schuldig en beschaamd voelen, en op weinig begrip van hun omgeving kunnen rekenen.

Diezelfde onwetendheid leidt ertoe dat ze laattijdig professionele hulp zoeken. Dat is een probleem voor de hele bevolking, maar mensen in armoede vormen een specifieke doelgroep gezien hun psychische kwetsbaarheid, veroorzaakt door een combinatie van factoren. Via een informatiecampagne kan men verschillende doelen nastreven. In de eerste plaats wordt getracht het bewustzijn van de bevolking/kansarmen te verhogen. Een tweede doelstelling bestaat uit een verbetering van de kennis over depressie en zelfdoding. Ten slotte wordt een destigmatisering beoogd. Op termijn zou dit moeten leiden tot een vroegtijdige detectie van depressie en suïcidaliteit en tot een meer ondersteunende omgeving voor patiënten en familie. Deze publiekscampagne kadert in het Vlaams actieplan suïcidepreventie (2006-2010). Er zal moeten worden uitgezocht welke methodiek en welk communicatiekanaal het best aangepast is aan mensen in armoede. Bovendien vereist een dergelijke campagne een voorafgaande deskundigheidsbevordering van de eerste lijn. Het valt immers te verwachten dat de campagne tot meer hulpvragen zal leiden en het veld moet daarop voorbereid zijn.

(kabinet Vervotte)

Initiatieven

- Ondersteuning van het gezondheidsproject voor daklozen van de vzw “Comme chez nous” door de Franse Gemeenschap.
(Franse Gemeenschap)
- De Franse Gemeenschap spant zich in voor een vaccinale dekking voor iedereen, gratis opsporing van ziektes als AIDS, enz.
(Franse Gemeenschap)
- De Vereniging voor Respiratoire Gezondheidszorg en Tuberculosebestrijding (VRGT) wordt door de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) ondersteund om een mobiel aanbod te realiseren in wijken waar vele armen en nieuwkomers aanwezig zijn.
(kabinet Grouwels)

Piste 1. Preventie prioritair op kinderen richten en de betrokken instellingen hiervoor middelen geven

Beschouwingen

- Personen die centra voor gezinsplanning consulteren, zijn alsmaar armer. Hierdoor moet het personeel meer aan sociale, dan wel aan medische begeleiding doen.
(kabinet Kir)
- Nog veel zeer arme vrouwen bevallen zonder of laattijdige medische zwangerschapsopvolging en lopen als dusdanig een verhoogd gezondheidsrisico op, voor henzelf, voor hun kind.
(Franse Gemeenschap)
- Preventie naar kinderen gebeurt voornamelijk via de scholen.
(kabinet Grouwels)

Intenties

- Het gebruik van het gezondheidsboekje van de toekomstige moeder en van de ouders zou verder gestimuleerd worden tijdens de prenatale raadplegingen, gehouden binnen het Office de la Naissance et de l'Enfance (O.N.E.), een ziekenhuis of bij een privé gynaecoloog.
(kabinet Fonck)
- In het kader van de hervorming van het O.N.E., zouden projecten voor ouderschapsondersteuning en medisch-sociale preventie worden opgezet ("projets santé-parentalité") voor risicogezinnen.
(Franse Gemeenschap)
- Na de evaluatie in februari over de nieuwe oriëntatie van het O.N.E. in de zin van een grotere centralisatie, zal het kabinet terug contact opnemen met het Steunpunt.
(kabinet Fonck)
- In aansluiting op studieresultaten over onvoldoende prenatale zorg, wenst de Franse Gemeenschap de prenatale consultaties in de kansarme buurten verder te ontwikkelen. Voorgesteld zal worden om dit in het beheerscontract van het O.N.E. op te nemen met een aangepast budget. Na 2 jaar zou een evaluatie worden uitgevoerd, waarna bijsturing mogelijk is.
(Franse Gemeenschap)
- De betoelaging van diensten voor aanstaande moeders uit kansarme milieus is een prioriteit voor de Franse Gemeenschap. Voorgesteld zal worden om twee bestaande diensten te financieren.
(Franse Gemeenschap)

Intenties en initiatieven

- *Preventieve medische zorg voor zwangeren*
Specifiek voor kansarme groepen heeft Kind en Gezin prenatale consultatiebureaus in de grootsteden. Deze bieden volledig gratis medische begeleiding aan. Daarnaast staat Kind en Gezin in voor het begeleiden van de meest kwetsbare zwangeren naar de reguliere medische dienstverlening. Ook wordt hulp geboden om de administratieve hindernissen daartoe te overbruggen. Dit moet toelaten dat kansarme zwangeren tijdig de gepaste medische zowel als niet-medische begeleiding krijgen.
(kabinet Vervotte)
- *Preventieve medische zorg voor zuigelingen en peuters*
Op de consultatiebureaus van Kind en Gezin, kunnen alle jonge kinderen (van 0-6 jaar) terecht voor medische preventief onderzoek en algemene begeleiding. Naast het bekijken van de algemene lichamelijke toestand van het kind wordt ook aandacht besteed aan de meer algemene sociale en geestelijke ontwikkeling (via het Van Wiechenonderzoek). Kinderen krijgen gratis vaccins tegen polio, difterie, tetanus, kinkhoest, mazelen, bof, rubella, meningokokken C, en binnenkort ook pneumokokken. Ze krijgen een gratis gehoorstest aangeboden, wat een belangrijk aspect is van de zintuiglijke evaluatie en er wordt momenteel bekeken hoe ook een gratis virustest kan worden doorgevoerd. Naast de medische invalshoek wordt men ook begeleid op het gebied van (borst)voeding, stimulatie van het jonge kind en

ouderschapsvaardigheden. Zoals algemeen internationaal onderzoek aangeeft is vroege begeleiding van kansarme kinderen zeer belangrijk. Kind en Gezin biedt hierin een aanbod van consultaties, huisbezoeken, infosessies, ...dat slechts in weinige andere landen wordt geëvenaard.

(kabinet Vervotte)

- *Preventieve medische zorg voor schoolgaande kinderen*

Via de CLB's worden kinderen op regelmatige tijden preventief nagekeken door de schoolarts. Dit gebeurt op basis van wetenschappelijke standaarden die door de Vlaamse Wetenschappelijke vereniging van Jeugdgezondheidszorg worden ontwikkeld en gefinancierd door het IVA Zorg en Gezondheid. Ook hier worden gratis vaccins toegediend. Daarnaast is er een uitgebreid multidisciplinair team dat de leerlingen vraaggestuurd kan begeleiden.

(kabinet Vervotte)

Initiatieven

- Op 27 januari 2006 werd een intentieverklaring ondertekend tussen de ministers bevoegd voor Welzijn en Gezondheid (Inge Vervotte), Jeugd en Sport (Bert Anciaux) en Landbouwbeleid en Zeevisserij (Yves Leterme) en Onderwijs en Vorming (Frank Vandenbroucke), waarbij werd afgesproken om gezamenlijk te willen bijdragen tot de gezondheidsbevordering in het basis- en secundair onderwijs. Uitgangspunt hierbij zijn de bestaande Vlaamse gezondheidsdoelstellingen.

(kabinet Vandenbroucke)

- In de beleidsbrief "Onderwijs en Vorming 2005-2006" staat dat scholen kinderen en jongeren moeten aanzetten tot een gezonde levensstijl. Een strategisch plan voor gezondheidsbevordering wordt uitgewerkt door een hiervoor speciaal aangestelde gezondheidscoördinator op basis van een protocol met de Vlaamse Onderwijsraad. Bovendien wordt ieder jaar een bepaalde som gereserveerd om de prioritaire gezondheidsdoelstelling na te streven. Voor het komende schooljaar is dit gezonde voeding en meer beweging.

(kabinet Vandenbroucke)

- Het kabinet zal actief meewerken aan de vormgeving van de brede school (2007: middelen voor eigen initiatieven).

(kabinet Anciaux)

- De centra voor gezondheidsbevordering op school (P.S.E. – Promotion de la santé à l'école) doen aan preventieve geneeskunde en gezondheidsbevordering, en garanderen dat elk kind gratis wordt opgevolgd. Specifieke financiering is voorzien voor de P.S.E. diensten voor medische opvolging van nieuwkomers en kansarme kinderen ("forfait social").

(kabinet Fonck)

- In november 2005 heeft de Franse Gemeenschapsregering een plan goedgekeurd dat kinderen en jongeren van 0 tot 18 jaar gezonde voedings- en sportgewoonten wil bijbrengen. De ministers van Onderwijs, Sport en Gezondheid hebben een veertigtal concrete maatregelen voorgesteld die geleidelijk ten uitvoer zullen worden gebracht.

(Franse Gemeenschap)

- De gezondheidspromotie van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) werkt al enkele jaren rond het project “Tuttifrutti” en wil kinderen gezonde voedingsgewoonten aanleren.

(kabinet Grouwels)

- In het kader van de hervorming van het Office de la Naissance et de l’Enfance (O.N.E.) zijn er projecten voor ondersteuning van het ouderschap en medisch-sociale preventie voor risicogezinnen uitgewerkt (projecten gezondheid-ouderschap).

(kabinet Fonck)

Piste 3. Gezondheidspromotie op buurtniveau ondersteunen

Initiatieven

- Het actieonderzoek inzake gezondheidsbevordering in kansarme buurten in Brussel werd in 2005 geëvalueerd. Momenteel worden verschillende verenigingen gefinancierd om hun buurtwerk met die kwetsbare bevolkingsgroepen voort te zetten (Forest Quartier Santé, Les Pissenlits in Kuregem, Mouscron: qualité de vie, Entraide des Marolles, enz.)

(Franse Gemeenschap)

- Het LOGO, dat in de VGC sterk is uitgebouwd, neemt een voortrekkersrol op preventief vlak. Deze partner richt zich met zijn campagnes voornamelijk naar de arme wijken.

(kabinet Grouwels)

Piste 4. Sport promoten

Beschouwing

Voor de sportcheque zou een bijkomende hulp vanuit de Franse Gemeenschapscommissie (COCOF) kunnen overwogen worden, maar de huidige hulp wordt onderbenut. Een aantal OCMW’s hebben nooit cheques aangekocht, hoewel dit toch een belangrijke hefboom voor preventie is.

(kabinet Kir)

Initiatieven

- Alle bedrijven zullen hun werknemers een keer per jaar een sportcheque kunnen toekennen ter waarde van 100€ Deze cheques kunnen door de werknemer en door zijn gezinsleden gebruikt worden om de kosten voor de inschrijving of aansluiting bij een sportclub of sportfederatie te dekken, op voorwaarde dat deze clubs of federaties door de bevoegde Gemeenschap erkend worden. De cheques kunnen ook worden gebruikt om de sportstages te betalen waaraan de kinderen van de werknemers tijdens de schoolvakanties deelnemen.

(kabinet Demotte)

- Het promoten van sport past in het strategisch plan voor gezondheidsbevordering op school, dat uitgewerkt wordt door een speciaal daarvoor aangestelde gezondheidscoördinator op basis van een protocol met de Vlaamse Onderwijsraad.
(kabinet Vandenbroucke)
- Aandacht voor participatie slingert zich dwars doorheen het cultuur-, jeugd- en sportbeleid. Maar een participatiebeleid moet ook verbijzonderen, zeker bij de vaststelling dat er voor sommige groepen of categorieën ook specifieke drempels waren, zijn of ontstaan. Daarom schuift Minister Anciaux in 2006 enkele doelgroepen, waaronder personen in armoede als prioritair naar voor. Ook in de decreten op het lokaal cultuur-, jeugdwerk- en sportbeleid scheidt de minister financiële ruimte voor gemeenten om vernieuwende participatieprojecten te initiëren, waarbij de aandacht voor mensen in armoede expliciet vermeld wordt.
(kabinet Anciaux)
- Het decreet van 30 juni 2006 betreffende de sociale integratie van jongeren door de sport, voert een sportcheque in. (B.S. van 28 augustus 2006)
(Franse Gemeenschap)
- Eén van de maatregelen uit het plan voor ‘Promotion des attitudes saines sur les plans alimentaire et physique pour les enfants et adolescents de la Communauté française’ (promotie van een evenwichtige voeding en beweging bij kinderen en jongeren in de Franse Gemeenschap) betreft een pilootproject inzake de verdubbeling van het aantal uren lichamelijke opvoeding en sport op de lagere school.
(kabinet Fonck)

RESOLUTIE 50: AANDACHT HEBBEN VOOR GEESTELIJK WELZIJN

Beschouwingen

- Armoede en geestelijke gezondheid: met de psychologische/psychiatrische dimensie vaak aanwezig in situaties van extreme armoede dient rekening te worden gehouden wanneer men naar ‘oplossingen’ zoekt.
(kabinet Demotte)
- Een goede geestelijke gezondheidszorg in Brussel vraagt een vlotte toegankelijkheid.
(kabinet Grouwels)

Intenties

- In de beleidsnota van Minister Demotte omtrent geestelijke gezondheidszorg van mei 2005 worden bijzondere inspanningen gevraagd om de toegankelijkheid van de geestelijke gezondheidszorg voor personen in armoede te verbeteren.
(kabinet Demotte)
- De flexibiliteit en de mobiliteit van de hulpverleners in de geestelijke gezondheid wensen wij te verhogen.
(kabinet Grouwels)

Piste 1. ‘Psychiatriseren van de armoede’ tegengaan

Initiatief

In het kader van het sociaal akkoord rond de initiatieven voor beschut wonen, werd er beslist de activeringsfunctie via een structureel kader van 86 voltijds equivalente (VTE) personeelsleden te financieren. Activeringsfunctie: d.w.z. het werk ter integratie van de patiënten in het gewone sociale leven.

(kabinet Demotte)

Piste 2. Een kwaliteitsvolle toegankelijke geestelijke gezondheidszorg voor ieder

Beschouwingen

- Geestelijke gezondheidszorg wordt in de mate van het mogelijke op ambulante wijze en zo dicht mogelijk bij de woonplaats van de patiënt georganiseerd.

(kabinet Demotte)

- Interculturele bemiddelaars zijn belangrijk als brugfiguren die de culturele kloof helpen dichten.

(kabinet Grouwels)

Intenties

- In het kader van samenwerking tussen de hulpverlening aan de jeugd en de diensten voor geestelijke gezondheid zijn volgende maatregelen voorzien:
  - Federale overheid stimuleren om mobiele psychiatrische teams op te richten;
  - Oprichting en evaluatie van een project van ‘relance mobilisatrice’ inzake psychiatrische problemen in de hulpverlening aan de jeugd;
  - Synergie promoten tussen deze twee sectoren om stigmatisering van jongeren te voorkomen.

(Franse Gemeenschap)

- De bijdrage van de patiënt voor de geneesmiddelen die worden toegediend in psychiatrische zorginstellingen gelijkstellen met de bijdrage die geldt in algemene ziekenhuizen.

(kabinet Demotte)

- Binnen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wenst men de erkende diensten voor geestelijke gezondheidszorg aan te sporen om samen te werken met de opvangstructuren voor daklozen. ‘Psychologische opsporing’ (‘maraudes psychologiques’) organiseren en initiatieven zoals ‘Santé. Mentale et Exclusion Sociale’ (SMES) versterken.

(kabinet Picqué en Kir)

Intenties en initiatieven

We willen nagaan of financieel en sociaal zwakkere personen met ernstige psychische of psychiatrische problemen tegen een verminderde bijdrage of zelfs gratis terecht kunnen bij de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGG). Dit zal gebeuren door:

- Het aandeel financieel en sociaal zwakkeren in het cliëntenbestand van de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg in kaart te brengen.
- Op basis van die monitoring nagaan of de CGG's hun decretale opdracht, bijzondere aandacht schenken aan financieel en sociaal zwakkeren, voldoende nakomen.

De voorbije jaren werden de volgende stappen gezet:

- CGG's laten meer en meer het inkomen spelen als exclusie criterium. Dat wil zeggen dat nieuwe hulpvragen in geval van wachtlijst snel verwezen worden naar de privé-therapeuten indien uit oppervlakkige gegevens over inkomen blijkt dat ze dat kunnen betalen, om voorrang te kunnen geven aan zwakkeren.
- CGG's hanteren een laagdrempelig stelsel van financiële bijdragen voor financieel zwakkeren, in functie van het inkomen.
- CGG's hebben meer en meer oog voor pragmatische en aangepaste hulpverleningsmethoden voor sociaal zwakkere personen.
- CGG's participeren op veel plaatsen aan activeringsactiviteiten met als doel de reïntegratie van de cliënt in de samenleving, ...

De komende jaren zullen indicatoren expliciet worden opgenomen in de voortgangsrapporten en tijdens de audits van de CGG's.

(kabinet Vervotte)

Initiatieven

- Binnen de FOD Volksgezondheid werden volgende proefprojecten opgezet: het proefproject 'GGZ-jeugd met betrekking tot psychiatrische zorg voor kinderen en jongeren in de thuissituatie door middel van outreaching'; het proefproject 'Psychiatrische zorg voor patiënten in de thuissituatie' en het proefproject 'Outreachment voor volwassenen en meer in het bijzonder voor de doelgroep van daklozen'.

(kabinet Demotte)

- Ervaringsdeskundigen zullen worden tewerkgesteld binnen de Cel Geestelijke Gezondheidszorg van de FOD Volksgezondheid waarbij zij zullen fungeren als tussenpersonen bij de implementatie van de beleidsmaatregelen in het kader van de strijd tegen armoede.

(kabinet Demotte)

- De dienst interculturele bemiddelaars wordt verder gesubsidieerd.

(kabinet Grouwels)

ANDERE

Personen met een handicap

Beschouwing

Ten aanzien van gezinnen met kinderen met een handicap zijn idealiter twee objectieven na te streven: een zo groot mogelijke aanwezigheid garanderen t.a.v. het kind en het

inkomensverlies zo veel mogelijk inperken. Maatregelen hebben betrekking op zowel arbeid, fiscaliteit als op sociale zekerheid. Zowel de Federale overheid, als de Gemeenschappen en Gewesten zijn betrokken.

(kabinet Mandaila)

Samenwerking tussen ambulante zorgverstrekkers en ziekenhuizen

Beschouwing

Behoeftige personen hebben vaak de neiging om in geval van problemen onmiddellijk naar een ziekenhuis te gaan, zelfs indien hun vraag niet noodzakelijk of uitsluitend te maken heeft met de behandeling van een gezondheidsprobleem.

Bovendien zijn behoeftige personen die gehospitaliseerd worden nog kwetsbaarder wanneer ze het ziekenhuis verlaten, waardoor ze dreigen te hervallen of hun gezondheidstoestand dreigt te verslechteren.

Van hun kant zijn ziekenhuizen dan weer niet noodzakelijk uitgerust om hun patiënten te helpen bij hun sociale moeilijkheden. Niet alleen is een dergelijke globale sociale hulp wenselijk voor de begunstigden, maar het is noodzakelijk voor het financiële beheer van de ziekenhuizen.

(kabinet Picqué)

Intenties

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wenst verschillende acties te ondernemen in het kader van de samenwerking tussen ambulante zorg en de ziekenhuizen:

1. De bestaande samenwerking in kaart brengen;
2. Een betere coördinatie organiseren tussen de wachtdiensten in de ziekenhuizen en de opvangcentra teneinde de ziekenhuizen te ontlasten en de begunstigden door te verwijzen naar gepaste structuren;
3. Een globale behandelingsaanpak organiseren (vóór, tijdens en na een ziekenhuisopname):
  - voor de daklozen voorzien in revalidatiebedden in opvangcentra;
  - voor de kwetsbare personen die over huisvesting beschikken, voorzien in een “socio-sanitaire” begeleiding nadat zij uit het ziekenhuis zijn ontslagen (maatschappelijk werkers, psychologen, artsen, coördinatiecentra, thuiszorg...).
4. Voor armoedegerelateerde ziekten voorzien in een permanente opvolging, gaande van preventie tot revalidatie (bijvoorbeeld: tuberculose).

(kabinet Picqué)

ORIENTATIE X

Een duurzaam huisvestingsbeleid voeren

VOORAF

Deze oriëntatie is besproken met volgende kabinetten:

Federaal:

- minister van Justitie, Laurette Onkelinx
- minister van Financiën, Didier Reynders

Waals Gewest:

- minister van Huisvesting, André Antoine

Brussels Hoofdstedelijk Gewest,

- minister van Huisvesting, Françoise Dupuis

Vlaams Gewest:

- minister van Huisvesting, Marino Keulen

De resolutie over de energielevering is met andere kabinetten bediscussieerd (zie resolutie 59).

RESOLUTIE 51: MIDDELEN INVOEREN OM DE PRIVATE HUURPRIJZEN TE REGULEREN

Beschouwingen

- Elke ook maar enigszins gedwongen verandering in de wijze waarop de huurprijzen bepaald worden, dreigt een afschrikkend effect te hebben op de kandidaatinvesteerders. En er zijn al te weinig huurwoningen. Hij stelt veeleer voor de eigenaars aan te moedigen die vrijwillig de referentiehuurprijzen respecteren, hetzij door fiscale stimuli, hetzij door de gewestelijke subsidies enkel toe te kennen op voorwaarde dat die referentiehuurprijzen gerespecteerd worden. Minister Antoine wenst trouwens de eigenaars-verhuurders die in hun eigendom investeren om het te renoveren of te onderhouden, fiscaal te stimuleren.
(kabinet Antoine)
- Het opleggen van richthuurprijzen kan een verschraling van de reeds krappe huurmarkt teweegbrengen. Verhuurders die nu reeds een laag rendement hebben op hun huurwoning, zouden geneigd kunnen zijn hun woning te verkopen (gezien de gunstige koopmarkt met relatief hoge prijzen), eerder dan hun woning aan een kleiner rendement te verhuren. Hoe meer verhuurders dit zouden beslissen, hoe krappere de huurmarkt wordt, waardoor ook de laagste huurprijzen zouden stijgen tot op het niveau van de richthuurprijzen.
(kabinet Keulen)
- Het kabinet Reynders is gekant tegen een blokkering van de huurprijzen.
(kabinet Reynders)

Intentie/Initiatief

Minister Onkelinx wenst een systeem in te voeren waarbij de Gewesten, in geval van flagrante stijging van de huurprijs, aan de federale overheid kunnen vragen om in te grijpen.

Hoe werkt dit systeem?

1. Er lopen momenteel drie pilootprojecten van paritaire huisvestingscommissies, in Brussel, Gent en Charleroi. Die commissies werden op 30 juni 2005 opgericht. Naargelang de behoeften zullen de Gewesten de federale overheid kunnen vragen om voor specifieke gemeenten bijkomende paritaire huisvestingscommissies op te richten.
2. Deze paritaire huisvestingscommissies stellen een objectief huurprijzenrooster op per wijk. Daarnaast krijgen ze ook nog een bijkomende bevoegdheid: zo zullen ze klachten van huurders kunnen ontvangen die zich benadeeld voelen door een te hoge huurprijs. Op die manier zullen ze de aandacht kunnen vestigen op eventuele abnormale evoluties op de huurmarkt.
3. Wanneer zo'n abnormale evolutie wordt vastgesteld, kan de gewestregering samen met de federale regering een samenwerkingsakkoord sluiten, met daarin instrumenten om de abnormale stijging van de huurprijzen te stoppen. Het gaat er onder andere om artikel 7 van de wet van 20 februari 1991 houdende wijziging van de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek inzake huishuur aan te vullen waardoor tot een blokkering van de huurprijzen kan worden beslist voor een bepaalde periode en voor een in het samenwerkingsakkoord afgebakende wijk.

(kabinet Onkelinx)

Initiatieven

- Vanaf 1 januari 2007 (programmawet van 27 december 2006)
    - * is de verhuurder verplicht om het huurcontract van een onroerend goed dat uitsluitend bestemd is voor de huisvesting van een gezin of van één persoon kosteloos te laten registreren. Minister Onkelinx meent bovendien dat België dankzij die registratie een echt statistisch instrument zal krijgen: elk jaar zal het NIS immers een verslag maken over de evolutie van de huurprijzen.
    - * wordt eveneens een fiscaal voordeel toegekend aan de eigenaar die energiebesparende werken uitvoert waardoor de energiefactuur voor de huurder daalt.

(kabinet Onkelinx)

  - De huurtoelage dreigt de huurprijzen de hoogte in te jagen. In plaats van dat systeem wenst de Minister zo snel mogelijk een verzekering voor inkomensverlies ten gunste van de huurders in te voeren. Daartoe was in de begroting van 2005 al een begrotingsartikel opgenomen. Dat is overgenomen in de begroting van 2006.
- (kabinet Antoine)

Andere (maatregelen die er met name naar streven de huurder meer bescherming op de huurmarkt te bieden):

- Minister Onkelinx heeft eveneens wetsontwerpen ingediend die voorzien in:
  - * de verplichting de huurprijs en de lasten te vermelden in alle aankondigingen voor de verhuur van een woning (affiches, kranten, enz.).
  - * de verplichting om in aanwezigheid van beide partijen en voor gedeelde rekening een gedetailleerde staat van onderhoud op te maken bij het begin van het contract; voornoemde staat moet eveneens verplicht geregistreerd worden.
  - * verplichte bijlagen bij de huurovereenkomst:

- de basisvereisten inzake veiligheid, hygiëne en bewoonbaarheid (federaal niveau);
  - per Gewest, toelichting bij de verschillende wettelijke bepalingen, waaronder deze inzake hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid die in het betrokken Gewest van kracht zijn.
- * de opsomming, door een later Koninklijk Besluit, van de herstellingen die verplicht ten laste van de eigenaar vallen .

RESOLUTIE 52: EEN FEDERAAL FONDS VOOR DE HUURWAARBORGEN OPRICHTEN

Intentie

In datzelfde door Minister Onkelinx ingediende wetsontwerp wordt, in navolging van de werkzaamheden die door minister Van den Bossche verricht werden, volgend systeem voor de huurwaarborg voorgesteld. Die huurwaarborg kan drie verschillende vormen aannemen:

1. Wanneer het totaalbedrag van de waarborg wordt vastgezet op een geïndividualiseerde, op naam van de huurder geopende bankrekening, mag dit bedrag nog maximaal 2 maanden huur bedragen. De rente wordt ten gunste van de huurder gekapitaliseerd.
2. Een bankwaarborg waardoor de huurder de huurwaarborg geleidelijk kan samenstellen, via regelmatige maandelijkse afbetalingen tijdens de duur van het contract, en op maximum 3 jaar tijd. Het moet om de bankinstelling gaan waar de huurder, in voorkomend geval, beschikt over de bankrekening waarop zijn beroepsinkomsten of vervangingsinkomen gestort worden. De financiële instelling zal in geen geval deze bankwaarborg kunnen weigeren om redenen in verband met de solvabiliteit van de huurder. De financiële instelling is de huurder pas rente verschuldigd vanaf het moment dat de huurwaarborg volledig is samengesteld.
3. Een bankwaarborg die resulteert uit een standaardovereenkomst tussen een OCMW en een financiële instelling. Het OCMW dat de aanvraag indient bij de financiële instelling kent die toe ten voordele van de huurder.

De Koning stelt het formulier op waarmee de financiële instellingen jegens de huurders zullen aantonen dat de huurwaarborg is toegekend, ongeacht de wijze waarop die is samengesteld.

(kabinet Onkelinx en kabinet Van den Bossche)

Initiatief

In opdracht van Minister Keulen onderzoekt het Kenniscentrum Duurzaam Woonbeleid de concrete voorwaarde van dergelijke huurwaarborgfonds (belang, doelstelling, voorwaarden, modaliteiten, kostprijs, effecten,...). Hierbij wordt onder meer beroep gedaan op en rekening gehouden met de ervaring en aanbevelingen van mensen in armoede via het Vlaams netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen. Ook neemt het Vlaams gewest deel aan de werkgroep die in het kader van de Interministeriële Conferentie Huisvesting de mogelijke oprichting van een huurwaarborgfonds onderzoekt.

(kabinet Keulen)

RESOLUTIE 53: DE SOCIALE VERHUURKANTOREN (SVK's) STIMULEREN EN BETER WAPENEN

Beschouwing

De minister van Huisvesting van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is niet gewonnen voor fiscale stimuli om de SVK's aantrekkelijker te maken voor de eigenaars. Ze vindt dat de voordelen van die formule op zich al voldoende attractief zijn.

(kabinet Dupuis)

Initiatieven

- Vanaf 1 januari 2007 (programmawet van 27 december 2006) kunnen eigenaars een fiscale aftrek voor renovatiewerken genieten wanneer de woonst daarna via een Sociaal Huisvestingskantoor op de huurmarkt wordt gebracht.
- Het Woningfonds, dat de SVK's "overkoepelt", heeft eind 2005 subsidies gekregen om een promotiecampagne voor de SVK's te starten. Deze subsidie is hoofdzakelijk gebruikt voor de publicatie van een voorstellingsbrochure over het systeem van de SVK's. Eind 2006 is een nieuwe subsidie toegekend voor een campagne in de geschreven media.

(kabinet Antoine)
- Op 22 december 2005 heeft de Waalse Regering bij de tweede lezing een ontwerp van decreet goedgekeurd ter wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelasting, opdat het gewestelijk aandeel van de onroerende voorheffing voor een eigendom dat in toepassing van de Huisvestingswet in beheer of verhuur is gegeven bij een vastgoedbeheerder zakt van 1,25% naar 0,8%.

(kabinet Antoine)
- Eind 2005 heeft het Woningfonds een terug te betalen voorschot van 500 000 euro ontvangen en een subsidie van 820 000 euro om renovatiewerkzaamheden uit te voeren aan leegstaande woningen die beheerd of verhuurd worden door SVK's of verenigingen ter bevordering van de huisvesting.

(kabinet Antoine)
- Het bedrag dat de SVK's in het Waals Gewest aan subsidies hebben ontvangen, is van 1 500 000 euro in 2004 (reglementering 1999) gestegen naar 1 900 000 euro in 2005 (nieuwe reglementering 2004). De subsidie 2006 aan de SVK's bedraagt 2.025.000 euro.

(kabinet Antoine)
- Er is een promotiecampagne gevoerd rond de Brusselse SVK's.

(kabinet Dupuis)
- Begin 2004 werd een nieuw besluit op de Sociale Verhuurkantoren goedgekeurd op voorstel van Minister Keulen. Hierin worden meer financiële middelen voorzien voor de SVK's zodat ze hun woningpatrimonium verder kunnen uitbouwen. Eind 2006, begin 2007 werd een campagne rond de Sociale verhuurkantoren gelanceerd, in samenwerking met het Vlaams Overleg Bewonersbelangen. Deze campagne richt zich

op de eigenaars-verhuurder met het oog op het bekendmaken en voorstellen van de werking van een sociaal verhuurkantoor.

(kabinet Keulen)

RESOLUTIE 54: DE FINANCIERINGSBRONNEN VOOR OPENBARE HUISVESTING DIVERSIFIEREN EN HUN SOCIALE OPDRACHT HERDEFINIEREN

Initiatieven

- Het Waals Gewest wijst erop dat de Waalse Huisvestingsmaatschappij in 2005 een bedrag van een miljoen euro heeft gekregen om de eerste stappen te zetten naar een partnerschap tussen de openbare sector en de privésector.
(kabinet Antoine)
- Omdat het Huisvestingsfonds de Waalse SVK's overkoepelt, worden die ertoe aangezet woningen in beheer te nemen die kroostrijke gezinnen kunnen huisvesten. Het Gewest stort jaarlijks iets meer dan 3 miljoen euro aan het Huisvestingsfonds om huurwoningen voor kroostrijke gezinnen te creëren.
(kabinet Antoine)
- Het Waals Gewest preciseert dat eind 2005 de Waalse Huisvestingsmaatschappij 1.250.000 euro heeft ontvangen om de sociale begeleiding binnen de Openbare Huisvestingsmaatschappijen aan te moedigen, met name in relatie tot het Bijzonder Investeringsprogramma; in 2006 tevens 1.250.000 euro.
(kabinet Antoine)
- Vanuit het Vlaamse Gewest werd er op vlak van wonen een PPS-formule (publiek-private samenwerking) uitgewerkt.
(kabinet Keulen)
- Het Brussels Gewest heeft een financiering voor sociale woningen uitgestippeld: elk jaar ontvangen de gemeenten een budget (7,3 miljoen euro) voor sociale woningen, dat besteed kan worden aan renovatie of aan de bouw van kleine eenheden. Bovendien gaat een deel van het budget voor de wijkcontracten (contractualisering van maatregelen en acties in het kader van de stadsherwaardering tussen het gewest, de gemeenten die behoren tot de RVOHR en sommige lokale actoren – vzw's,...- in een welbepaalde perimeteer) via de gemeenten naar sociale woningen. Elk jaar worden vier perimeters met wijkcontract opgestart.
(kabinet Picqué)
- Vanaf 1 januari 2007 (programmawet van 27 december 2006):
  - * werd de BTW verlaagd van 12 % naar 6 % voor de bouw van nieuwe sociale woningen door de gewestelijke huisvestingsmaatschappijen en de maatschappijen die door deze laatste zijn erkend;
  - * werd de BTW verlaagd tot 6 % voor de werken "afbraak/wederopbouw" in de achtergestelde wijken van de grote steden.

RESOLUTIE 55: DE ‘SOCIALE MIX’ VAN DE WOONOMGEVING BASEREN OP UITEENLOPENDE GRONDEN

Intentie

De sociale mix wordt wel degelijk “in beide richtingen” bekeken. Zo bepaalt de gewestelijke beleidsverklaring dat de gemeenten die geen tweejaarlijks (voorheen driejaarlijks) huisvestingsprogramma indienen minder middelen zullen ontvangen van het Gemeentefonds.
(kabinet Antoine)

RESOLUTIE 56: DE DUBBELE MYTHE VAN TOEGANG TOT EIGENDOM DOORPRIKKEN

Intentie

Het gaat in op de stelling dat de middelen moeten worden toegekend aan zij die het echt nodig hebben. Het Strategisch Sociaal Inclusieplan nr. 3 bepaalt dat de premies prioritair zijn voorbehouden voor renovatiewerken (het grootste deel van het budget gaat uit naar particulieren) die verricht worden door gezinnen met een bescheiden inkomen. Er staat eveneens een evaluatie van de Jongerenlening op stapel.

(kabinet Antoine)

Initiatief

De Vlaamse premies en huursubsidies zijn gericht op mensen met een bepaald inkomen. In de Vlaamse Wooncode is ook vastgesteld dat de doelgroep van het woonbeleid de woonbehoeftigen zijn.

(kabinet Keulen)

RESOLUTIE 57: BIJZONDERE AANDACHT BESTEDEN AAN DE SCHRIJNENDSTE SITUATIES

Beschouwing

Bepalingen die elke uitzetting verhinderen zolang er geen oplossing voor de herhuisvesting is gevonden. Dat zou de privé-eigenaars ertoe kunnen bewegen om helemaal geen personen meer toe te laten met een bescheiden of laag inkomen.

(kabinet Onkelinx)

Intenties

- Het Gewest zou een door de ‘Conseil du Logement de la Ville de Charleroi’ voorgesteld actieonderzoek kunnen ondersteunen met betrekking tot de problematiek van uithuiszettingen.
(kabinet Antoine)

- In het Brussels Gewest zou de coördinatie van de actie van de noodopvangen kunnen worden uitgebreid tot buiten de winteropvang, tot een structurele en permanente

coördinatie. De verblijfprijs van de begunstigden in een opvanghuis zal beter gereguleerd moeten worden.

(kabinet Picqué)

Initiatieven

- Eind 2005 heeft het Woningfonds een terug te betalen voorschot van 500 000 euro ontvangen en een subsidie van 820 000 euro om renovatiewerkzaamheden uit te voeren aan leegstaande woningen die beheerd of verhuurd worden door SVK's of verenigingen ter bevordering van de huisvesting.

(kabinet Antoine)

- De Waalse Huisvestingsmaatschappij heeft trouwens tegelijkertijd een terug te betalen voorschot van 593 000 euro ontvangen om renovatiewerkzaamheden uit te voeren aan leegstaande gebouwen die beheerd of verhuurd worden door sociale huisvestingsmaatschappijen.

(kabinet Antoine)

- Er is een fonds van een miljoen euro samengesteld voor de tenuitvoerlegging van het openbaar beheerrecht. De gemeente neemt gedurende 9 jaar de plaats van de eigenaar in.

(kabinet Dupuis)

- In de toekomstige Vlaamse huursubsidieregeling (zou ingaan op 1 mei 2007) wordt onder meer de mogelijkheid ingeschreven om huursubsidies te voorzien voor mensen die uit een onbewoonbaar verklaarde woning moeten verhuizen.

(kabinet Keulen)

- Minister Onkelinx heeft een wetsontwerp ingediend om de (federale) procedure te vereenvoudigen voor de opeising van achtergelaten gebouwen.
  - De opeising zal niet langer enkel betrekking kunnen hebben op hele gebouwen, maar ook op delen van die gebouwen (appartementen).
  - Het initiatief voor de opeisingsprocedure zal niet enkel meer bij de OCMW-voorzitter liggen, maar ook de burgemeester zelf zal de procedure omwille van veiligheidsredenen kunnen opstarten.
  - Bovendien worden de termijnen van de verschillende stappen in de procedure drastisch ingekort.
  - Omdat de Gewesten verplicht zijn een permanent register van de achtergelaten gebouwen bij te houden (in het kader van de gewestelijke huisvestingscodes) kunnen de termijnen voor de opstart van een opeisingsprocedure versneld worden:
    1. men weet meteen op welke gebouwen de procedure kan worden toegepast op initiatief van de OCMW-voorzitter ;
    2. de burgemeester beschikt over een permanente monitoring van de achtergelaten gebouwen zodat hij kan nagaan of ze geen gevaar voor de veiligheid inhouden.

(kabinet Onkelinx)

RESOLUTIE 58: ALTERNATIEVE VORMEN VAN WONEN ERKENNEN

Beschouwing

De minister voor Huisvesting van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zegt persoonlijk gewonnen te zijn voor de afschaffing van het statuut van samenwonende, waarbij ze wel beklemtoont dat het om een moeilijk politiek debat gaat. Voornoemd statuut drijft heel wat mensen ertoe zich te domiciliëren op gemeubelde woningen, of zelfs op zo goed als onbewoonbare panden.

(kabinet Dupuis)

Intentie

Het Waals Gewest zal daartoe specifieke gezondheidscriteria uitvaardigen.

(kabinet Antoine)

Initiatieven

- Het Woningfonds heeft in het kader van het plan Permanent Wonen een subsidie ontvangen om de verschillende vormen van alternatief wonen te bestuderen.
- De werkgroep “solidair wonen” tracht oplossingen te vinden om te vermijden dat mensen die om economische redenen onder hetzelfde dak wonen zonder evenwel familie te zijn van elkaar, gestraft worden bij de toekenning van sociale uitkeringen.
- Het Vlaams Gewest werkt actief mee aan de werkgroepen in het kader van de Interministeriële conferentie huisvesting.

(kabinet Antoine)

(kabinet Keulen)

ANDERE

Op 5 juli 2005 zijn er tijdens de Interministeriële Conferentie Grootstedenbeleid en Huisvesting 11 werkgroepen opgericht: strijd tegen discriminatie in de huisvesting (voorzitter minister Dupont), strijd tegen onwaardig wonen (voorzitter ministers Onkelinx en Dupont), een betere toegang tot de verhuurmarkt voor iedereen waarborgen (federaal huurwaarborgfonds) (voorzitter minister Van den Bossche), paritaire huurcomités (voorzitter minister Dupont), opvang van daklozen en/of mensen zonder papieren (voorzitter ministers Vervotte & Dupont), solidair wonen (voorzitter minister Dupont), de gevolgen van het spreidingsplan van de asielzoekers op de huisvesting en de leefkwaliteit in de steden (voorzitters ministers Keulen & Dupont), fiscale maatregelen (voorzitters ministers Reynders & Dupuis), hoe de huisvestingshulp administratief vereenvoudigen (voorzitters ministers Demotte & Antoine), de rol van de Regie der Gebouwen in huisvestingsprojecten (voorzitters ministers Reynders en Antoine) en het Europees kennisnetwerk voor uitwisseling van praktijkervaring inzake stedelijk beleid (EUKN).

RESOLUTIE 59: EEN FEITELIJK RECHT OP ENERGIE INVOEREN

VOORAF

Het thema van het recht op energie is met verschillende kabinetten aangekaart:

Federaal:

- minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid, Marc Verwilghen
- vice-eerste minister en minister van Consumentenzaken, Freya Van den Bossche
- staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling, Els Van Weert
- staatssecretaris voor Administratieve Vereenvoudiging, Vincent Van Quickenborne

Vlaams Gewest:

- minister-president, Yves Leterme
- minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, Kris Peeters

Bovendien hebben de kabinetten van de ministers Antoine en Peeters schriftelijk gereageerd op een schrijven in oktober 2006 van het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting gericht aan de bevoegde ministers voor energie. Hun bijdragen zijn hieronder tevens opgenomen.

Beschouwing

Nu de gas- en elektriciteitsmarkt is vrijgemaakt, is de overheid verantwoordelijk voor de basisdienstverlening: ze moet erover waken dat de leveranciers rendabel blijven, maar eveneens aandacht schenken aan de armste mensen. Het kabinet vindt dat de liberalisering van de energie niet goed beheerd is en dat er een fundamenteel debat moet plaatsvinden tussen de vertegenwoordigers van het terrein en de verantwoordelijken op de verschillende beleidsniveaus, waarbij de aandacht voortdurend uitgaat naar de gevolgen van de maatregelen op de zwaksten.

(kabinet Leterme)

Piste 1. Het recht op energie in de Grondwet inschrijven

Beschouwingen

- Er wordt akte genomen van het “goed idee”.
(kabinet Verwilghen)
- Die maatregel valt onder de bevoegdheid van de federale regering. Het recht op energie in de Grondwet inschrijven, is niet zomaar de tekst wijzigen en dat recht daarin opnemen, maar betekent dat de energie effectief ter beschikking wordt gesteld van de mensen. Dat onderstelt tegelijkertijd een voldoende, financieel toegankelijk energieaanbod, zowel door lagere kosten aan de aanbodzijde als een sterkere koopkracht aan de vraagzijde.
(kabinet Peeters)
- Een voldoende toegankelijk energieaanbod moet gerealiseerd worden zonder de bekommernis inzake doeltreffend energieverbruik te verloochenen en zonder de

energiebevoorrading in het gedrang te brengen, twee aangelegenheden die onder de federale bevoegdheid vallen.

(kabinet Verwilghen)

Intentie

Op 9 februari hebben verschillende sp.a-afgevaardigden in de Kamer van Volksvertegenwoordigers een voorstel ingediend om in artikel 23 van de Grondwet het recht op voldoende energie in te schrijven.

(kabinet Van den Bossche)

Piste 2. Een ombudsdienst oprichten die onafhankelijk werkt van gelijk welke leverancier

Beschouwing

Dergelijke dienst is absoluut noodzakelijk, vooral na de liberalisering van de Vlaamse markt. En hoewel de federale regering zowel de bevoegdheden als de middelen had goedgekeurd, laat ze om weinig duidelijke redenen de zaken aanslepen. Het kabinet wenst op Vlaams niveau geen maatregelen te nemen opdat de Vlaamse burgers geen twee keer zouden moeten betalen voor een dienst die door het federaal niveau moet worden verzekerd.

(kabinet Peeters)

Intentie

Er is bepaald dat het Waals gas-en elektriciteit herzien zouden worden teneinde binnen de CWaPE (Waalse Regulator) een kamer voor geschillen op te richten.

(kabinet Antoine)

Initiatieven

- De ministerraad van 7 juli 2006 heeft een voorontwerp van wet goedgekeurd dat voorziet in de oprichting van een federale ombudsdienst voor energie, de financiering ervan regelt en de selectie- en indienstnemingsprocedure van zijn personeel vastlegt. De ombudsdienst zal geschillen behandelen tussen de eindklanten enerzijds en de producenten, distributeurs, leveranciers of tussenpersonen anderzijds. Het wetsontwerp werd op 16 oktober 2006 in de Kamer ingediend.

- De Gewesten wensen een eenheidsloket in te voeren (met eventuele transfer van de klachten naar de regionale instanties) om de grieven van de klanten te behandelen. Een aanvraag in die zin is ingediend bij het Overlegcomité.

(kabinet Antoine et kabinet Peeters)

- Deze optie maakt eveneens deel uit in de kamer ingediende wetsontwerp.

(kabinet Verwilghen)

Piste 3. Garanderen van effectieve toegang tot een minimum aan gas en elektriciteit

Doorverwijzing

Die maatregelen vallen onder de bevoegdheid van de Gewesten.

(kabinet Verwilghen)

Intentie

Minister Peeters stelt voor de minimale hoeveelheid elektriciteit op te drijven van 6 ampère naar 8, en tot 12 ampère voor gezinnen met kinderen ten laste.

(kabinet Peeters)

Piste 4. Verbod op totale afsluiting behalve in geval van kwade trouw of fraude

Beschouwingen

- Principeakkoord over deze piste.
- Behalve bij kwade trouw en fraude dient afsluiting tevens overwogen te worden bij onveiligheid en leegstand en in welomschreven gevallen zoals weigering tot het ondertekenen van een contract als een standaardlevering niet aan de orde is of, mits unaniem gunstig advies van de LAC, weigering tot het verlenen van toegang voor het plaatsen of aanpassen van een budgetmeter of een stroombegrenzer, weigering tot het aangaan of naleven van een afbetalingsplan, weigering tot betaling als wordt aangetoond dat betrokkene wel kan maar niet wil betalen of herhaaldelijk niet verschijnen voor de LAC na behoorlijk opgeroepen te zijn.

(kabinet Verwilghen)

(kabinet Peeters)

Piste 5. De btw op energiefacturen verlagen van 21% naar 6%

Beschouwingen

- Die daling is vanuit wettelijk standpunt quasi onmogelijk: de Europese instanties moeten daar voorafgaandelijk mee instemmen. En de moeilijkheden die recentelijk nog gerezen zijn om het btw-tarief te verlagen voor sommige activiteitensectoren liggen nog vers in het geheugen (bijvoorbeeld verlaagd tarief voor renovatiewerkzaamheden aan oude woningen).
- De verlaging druist regelrecht in tegen de doelstelling van energie-efficiëntie en duurdere energie in de toekomst om de mensen ertoe aan te zetten het algemeen energieverbruik terug te dringen. Dergelijke populaire maatregel wordt dus maar weinig geapprecieerd door de “groenen”.
- De daling van het btw-tarief brengt de alternatieve financiering van de sociale zekerheid in gevaar.

(kabinet Verwilghen)

(kabinet Verwilghen + kabinet Peeters)

(kabinet Peeters)

Intenties

- Er is een werkgroep opgericht die de kwestie van een grotere automatise van de sociale energietarieven moet onderzoeken. Die sociale tarieven, die de factuur verlichten van gezinnen die het moeilijk hebben, vallen te verkiezen boven de vermindering van de energiekosten via een daling van het btw-tarief.
(kabinet Verwilghen)
- Nog vóór het einde van het jaar moet de automatische erkenning van het recht op het sociaal tarief een feit zijn. Dankzij de Kruispuntbank is technisch gezien alles klaar.
(kabinet Van Quickenborne)
- Bovendien zouden de sociale tarieven voordeliger moeten zijn.
(kabinet Peeters)
- Het Waalse Gewest wenst tevens snel de concrete uitwerking van de automatische toekenning van het sociaal tarief en heeft de zaak voorgelegd aan het Overlegcomité ten einde de invoering van de ministeriële besluiten omtrent een nieuwe berekeningswijze van het sociaal tarief (opdat deze in elke geval lager zou zijn dan de andere marktprijzen) niet afhankelijk te stellen van de invoering van de wet inzake de automatische toekenning van de sociale tarieven.
(kabinet Antoine)
- Het kabinet van minister Peeters stelt weinig of geen vooruitgang vast inzake de automatische toekenning en de bepaling van de specifieke sociale tarieven, ondanks het feit dat éénderde van de potentieel gerechtigden er niet van geniet en dat de tarieven van de commerciële leveranciers soms voordeliger zijn dan het sociaal tarief.
(kabinet Peeters)

Piste 6. Duidelijke informatie verstrekken over de liberalisering

Beschouwingen

- Is voorstander van betere informatie voor de consument over de tarieven voor levering, productie en transport van energie, net als over de toestand van de liberalisering van de gas- en elektriciteitssector.
(kabinet Verwilghen)
- De verspreiding van informatie over de liberalisering moet samen met de Gewesten onderzocht worden.
(kabinet Verwilghen)

Intentie

Signaleert dat het idee van een gedetailleerde modelfactuur ingang vindt.
(kabinet Verwilghen)

Initiatieven

- De Waalse regering heeft via diverse media een informatiecampaagne georganiseerd in drie fasen die in intensiteit toeneemt naarmate de liberalisering voortschrijdt; verspreiding van een pedagogische brochure onder alle Waalse huishoudens, opening van een "call center", oprichting van een internetsite over het thema en organisatie van vormingen voor personeel van de energieloketten, OCMW's en van het "call center". Op vraag van minister Antoine heeft het CWaPE (Waalse Regulator) op zijn website een tarievensimulator ter beschikking gesteld van het publiek. De resultaten kunnen ook via het "call center" bekomen worden of via de infostanden tijdens publieksmanifestaties.
(kabinet Antoine)
- Een pedagogische overzichtsbrochure van de Waalse sociale maatregelen, met inbegrip van een verklarend luik over de CLAC's (Commission Locale d'Avis et de Coupure; Lokale adviescommissies in Wallonië) wordt uitgewerkt en zal verspreid worden onder alle OCMW's en sociale organisaties.
(kabinet Antoine)
- De Vlaamse overheid steunt een vzw die een project heeft lopen over een betere informatieverspreiding onder sociaal kwetsbare personen. Een vormingspakket werd uitgedacht en in 2006 hadden 30 informatiesessies plaats voor personen die in armoede leven, verenigingen en maatschappelijk werkers. Een speciale brochure over de sociale maatregelen werd verstuurd naar OCMW's, verenigingen waar armen het woord nemen en centra voor algemeen welzijn. Deze brochure is gratis beschikbaar. Op de website van de VREG is een tarievensimulator te vinden waarvan de resultaten telefonisch of via fax kunnen opgevraagd worden.
(kabinet Peeters)
- Er bestaan al algemene maatregelen (prijsvergelijking door de VREG, informatie over de premies...), maar minister Peeters heeft, in het bijzonder voor mensen die met armoede geconfronteerd worden, een project goedgekeurd dat gegevens- en ervaringsuitwisseling ondersteunt.
(kabinet Peeters)

Piste 7. Verscherpen van de controle op de leveranciers en meer in het bijzonder de strijd aanbinden tegen de praktijk van wilde verkoop

Beschouwingen

- De bescherming van de consument is een federale aangelegenheid. Op gewestelijk niveau is de CWaPE gelast met het toezicht op het naleven van de verplichtingen als openbare dienst van netwerkbeheerders en van leveranciers.
(kabinet Antoine)
- Het kabinet stelt vast dat inzake consumentenbescherming, voorkeur uitgaat naar niet dwingende maatregelen. Op gewestelijk niveau, zijn de verplichtingen als openbare dienst bij besluit vastgelegd en zijn dus bindend.
(kabinet Peeters)

Intentie

De VREG heeft de federaal bevoegde minister een nota overgemaakt met bemerkingen en voorstellen om tot een meer efficiënte en meer effectieve regeling te komen dan totnogtoe voorzien in sectorakkoord en gedragscode. Het intrekken van een leveringsvergunning is ook een mogelijkheid, maar kan pas gebruikt worden in zwaarwichtige omstandigheden. Onderzocht wordt of andere controles en sancties een afdoende oplossing zouden bieden.

(kabinet Peeters)

Initiatief

In mei 2006 heeft minister Van den Bossche een bindend akkoord afgesloten met de energieleveranciers die actief zijn op de Vlaamse markt, dat moet garanderen dat die leveranciers er eerlijke praktijken op nahouden. Het akkoord heeft betrekking op verschillende punten.

- 1- De duidelijkheid van de door de leveranciers geleverde informatie, zowel over de prijs, de contractduur en de opzeggingstermijn (die op elke factuur vermeld moeten worden) als over de verandering van leverancier (de leverancier moet voor de stilzwijgende verlenging van het contract de klant informeren over de mogelijkheid om gratis van leverancier te veranderen).
- 2- De *verkoop op afstand* omkaderen door de klant verplicht een contract te laten ondertekenen (een mondelinge verbintenis volstaat niet), de klant volledig onafhankelijk van het contract een schriftelijke bevestiging te bezorgen en de klant na de schriftelijke bevestiging de mogelijkheid te geven van mening te veranderen (naargelang het geval binnen een termijn van één of twee weken).
- 3- De begrenzing van de opzeggingskosten (die afhankelijk van het moment waarop het contract verbroken wordt maximaal tussen 50 en 75 euro mogen bedragen).

Een snellere klachtenbehandeling (5 à 10 dagen naargelang de aard van de klacht).

(kabinet Van den Bossche)

Piste 8. De werking van de LAC (Lokale Adviescommissies) in Vlaanderen en de CLAC (Commissions Locales d'Avis de Coupure) in Wallonië evalueren en heroriënteren

Intentie

Minister Peeters bereidt, in overleg met mevrouw Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, een decreet voor dat de samenstelling en/of de werking van de LAC moet wijzigen. De kwestie wordt momenteel bestudeerd, waarbij rekening wordt gehouden met het advies van verschillende actoren (VREG, administratie, OCMW, vertegenwoordigers van verenigingen waar aan het woord nemen en het “opbouwwerk”).

(kabinet Peeters)

Initiatief

Het besluit van de Waalse regering inzake de lokale adviescommissies wordt gewijzigd ten einde de werking van deze commissies te verbeteren.

(kabinet Antoine)

Piste 9. In hulp voorzien voor de laagste inkomens

Intenties

- In Vlaanderen moeten de distributienetbeheerders de beschermde klanten hogere premies ter beschikking stellen en energieaudits stimuleren.

(kabinet Peeters)

- Daarnaast heeft minister Peeters een project goedgekeurd voor onmiddellijke verbeteringen in de woningen van mensen die in armoede leven (spaarlampen, tochtstrippen voor ramen en deuren, radiatorfolie enz.).

(kabinet Peeters)

Initiatieven

- Op 10 maart 2006 is op initiatief van Els Van Weert, staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling en Sociale Economie, het fonds ter reductie van de globale energiekost opgericht waarin de programmawet van 27 december 2005 voorziet. Dat fonds zal via structurele maatregelen investeren in energiebesparende ingrepen in de privéwoning van kansarme gezinnen. Via een verplichte lening zou het tot 100 miljoen euro moeten bevatten, en zo 400 000 gezinnen goedkope leningen moeten kunnen aanbieden. Er is voorzien in een technische omkadering van de werkzaamheden, en de OCMW's moeten de gezinnen ter zake sensibiliseren en aanmoedigen.

(kabinet Van Weert;
ook de kabinetten Verwilghen
en Peeters verwijzen naar dat fonds)

Vanaf 1 januari 2007 (programmawet van 27 december 2006) wordt een fiscaal voordeel toegekend aan de eigenaar die energiebesparende werken uitvoert waardoor de energiefactuur voor de huurder daalt.

ORIENTATIE XI

Justitie als hefboom voor een daadwerkelijke rechtsgelijkheid voor iedereen

VOORAF

Deze oriëntatie werd met het kabinet van de minister van Justitie, Laurette Onkelinx, besproken en bevat een antwoord van het kabinet van de Vlaamse minister voor Welzijn en Gezin, Inge Vervotte.

RESOLUTIE 60: VERHELPEM VAN HET ‘NIET BEROEP DOEN’ OP JUSTITIE

RESOLUTIE 61: CENTRALE ACTOREN VAN DE JURIDISCHE BIJSTAND BETER UITRUSTEN

RESOLUTIE 62: VERBETEREN VAN DE INFORMATIE OVER RECHTSBIJSTAND

Intentie

Het kabinet Onkelinx preciseert dat er een gemeenschappelijk project bestaat vanwege de kabinetten Onkelinx en Dupont om een jaarboek (in principe binnen 6 maanden) op te stellen van de rechtsbijstand in Brussel.

RESOLUTIE 63: DE FINANCIËLE TOEGANG TOT JUSTITIE VERGEMAKKELIJKEN

Intenties

Voor de personen met gemiddelde inkomens: stimuleren van de verzekeringsmaatschappijen om een standaardproduct voor te stellen (om concurrentie te vermijden) met fiscale aftrekbaarheid van de premie. Dit stelsel zou eind of midden januari 2007 in werking moeten treden. Het idee van een “mutualisering” wordt definitief opgeborgen, bij gebrek aan medestanders.

Initiatieven

Verskillende zaken kunnen gerealiseerd worden om de financiële toegang te vergemakkelijken:

- 1ste gratis advies
- verhoging van 13% van het plafond van de rechtsbijstand voor een alleenstaande persoon met kinderen ten laste
- het budget voor rechtsbijstand wordt over drie jaar met in totaal ongeveer 80% verhoogd
- de rechtsbijstand verbeteren wanneer er kinderen ten laste zijn (van 80 € naar 120 €/kind), van kracht sinds 1 september 2006

- de rechtsbijstand automatisch toekennen aan personen die verwickeld zijn in een procedure van collectieve schuldregeling (rechtstreeks geïnspireerd op het verslag), van kracht sinds 1 september 2006.

RESOLUTIE 64: VEREENVOUDIGEN VAN DE AANVRAAGPROCEDURE NAAR JURIDISCHE TWEEDELIJSBIJSTAND EN RECHTSBIJSTAND

RESOLUTIE 65: VERBETEREN VAN DE COMMUNICATIE TUSSEN DE GERECHTELIJKE AUTORITEIT EN DE BURGER

RESOLUTIE 66: VERBETEREN VAN DE OPLEIDING VAN PROFESSIONALS

Intentie

Een project met betrekking tot de vorming van magistraten wordt gepromoot door minister Onkelinx. Het heeft als doel het bewust maken van de magistraten en hen aan te sporen stages te volgen in de gevangenissen en op het terrein in het algemeen enz.

RESOLUTIE 67: EVALUEREN VAN DE TOEPASSING VAN DE BEMIDDELINGSWET

Intenties en initiatieven

- Betreffende de familiale bemiddeling binnen de CAW's:
Het aantal echtscheidingen, vaak in gezinnen met kinderen, blijft toenemen. Familiale bemiddeling is een instrument om familiale geschillen te beslechten en zal daarom verder worden ondersteund. De Vlaamse Regering wil het gezins- en relationele welzijnswerk binnen de CAW's verder toegankelijker maken voor de meer kwetsbare doelgroep die geconfronteerd wordt met (echt)scheidingsproblemen en die geen beroep (kunnen) doen op advocaten of notarissen. Dit zal gebeuren door de deskundigheid van de bemiddelaars in familiezaken die actief zijn binnen het autonoom algemeen welzijnswerk te versterken. Ook zal een 'scheidingswijzer' ontwikkeld worden die mensen wegwijs maakt in de doolhof van procedures en problemen en de oplossingsmogelijkheden die daarvoor bestaan. Tenslotte zal er ook aandacht besteed worden aan de plaats en de rol van kinderen van scheidende of gescheiden ouders. Er zal nagegaan worden hoe kinderen concreet betrokken kunnen worden in de ouderschapsbemiddeling.
Ook op vlak van herstelbemiddeling (relatie slachtoffer-dader) zal de praktijk verder worden ontwikkeld.

(kabinet Vervotte)

ORIENTATIE XII

Het vormen van beroepskrachten, actoren in de strijd tegen de armoede

VOORAF

Deze oriëntatie werd besproken tijdens bijeenkomsten met de volgende kabinetten:

Federaal:

- minister van Justitie en vice-eerste minister, Laurette Onkelinx
- minister van Volksgezondheid, Rudy Demotte

Vlaamse Gemeenschap / Gewest:

- minister van Onderwijs, Frank Vandenbroucke

Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

- Staatssecretaris (Vlaamse GemeenschapsCommissie-VGC), bevoegd voor Welzijn en Gezondheid, Brigitte Grouwels

Ook het schriftelijke antwoord van de Franse Gemeenschap, dat de bijdragen van de verschillende kabinetten inhoudt, haalt deze oriëntatie aan.

RESOLUTIE 68: INVENTARISEREN VAN VORMINGSBEHOEFTE EN VASTLEGGEN VAN PRIORITEITEN

RESOLUTIE 69: INBOUWEN VAN MEER AANDACHT VOOR DIVERSITEIT IN DE BASISOPLEIDING

Doorverwijzing

De professionele profielen zijn gedefinieerd in de Vlaamse Economische en Sociale Raad. De onderwijsinstellingen houden hier rekening mee, maar ze organiseren hun vormingsprogramma's volledig autonoom. Daarom suggereert het kabinet om in de betrokken sectoren en bij de betrokken vormingsverleners te pleiten voor meer aandacht voor de armoedekwestie bij het bepalen van de kennis, de vaardigheden en de attitudes die kenmerkend zijn voor een professioneel profiel, om zo de basisvorming te verbeteren.

(kabinet Vandenbroucke)

Intenties

Inzake onderwijs is het Vlaamse ministerie van onderwijs bevoegd om de basisvaardigheden (kennis, vaardigheden, attitudes) van de leerkrachten (gemeenschappelijke en specifieke vaardigheden) te definiëren op basis van een advies gegeven door de VLOR (Vlaamse Onderwijsraad). Door de diversiteitsbenadering zullen de basisvaardigheden meer terrein verliezen.

De doelstelling van het project over diversiteit (zie resolutie 27) is dat het concrete ondersteuning geeft aan het rekening houden met diversiteit –meerbepaald de armoede- in de vorming van leerkrachten.

(kabinet Vandenbroucke)

Initiatieven

Er zijn leerkrachten gedetacheerd in het kader van netoverschrijdende projecten over diversiteit, interculturaliteit en armoedebestrijding.

(kabinet Vandenbroucke)

Piste 1. Werk maken van de voorstelling omtrent armoede

Beschouwing

De vraag om in de vorming van zorgverstrekkers kennis en bekwaamheden te integreren voor het contact met arme patiënten, vereist vooral de medewerking van de zorgverstrekkers en ze gaat ook meer eerstelijns zorgverstrekkers aan (huisartsen, mensen die actief zijn in de verpleging). Er kan overwogen worden om dergelijke vormingen te valoriseren in het kader van de benoeming van huisartsen en specialisten.

(kabinet Demotte)

Piste 3. Ervaringsgerichte kennis aanmoedigen

Intentie

Een wetsontwerp (het voorontwerp werd goedgekeurd door de Ministerraad van 6 februari 2006) over de hervorming van de juridische stage zou in de Kamer moeten worden ingediend. Deze hervorming streeft naar een betere vorming van de magistraten dankzij een verlenging van de stage en de voorgestelde ervaringsdiversiteit: de stage zal lopen op drie plaatsen (politie, balie en FOD Justitie). Deze stage zal de toekomstige magistraten in aanraking brengen met het beleid van het departement (FOD Justitie) inzake gerechtskosten, de strafrechtelijke realiteit... Dankzij deze aanpak zouden de toekomstige magistraten minder afgesneden moeten zijn van de realiteit op het terrein.

(kabinet Onkelinx)

Piste 4. Diversiteit in de studentenpopulatie stimuleren

Intentie

Er is een nieuwe financieringswijze voorzien voor het hoger onderwijs in Vlaanderen.

- De basisfinanciering zal tegelijk bepaald zijn volgens het aantal ingeschreven leerlingen (input) en volgens het aantal geslaagde leerlingen (output). Dit met de bedoeling de toegang tot de studies, het slagen van de studiejaren en het behalen van een diploma door studenten in het bijzonder afkomstig uit arme milieus, te stimuleren.
- Bovendien houdt de verdeelsleutel rekening met beursstudenten die worden verrekend tegen 1,5.

Naast deze basisfinanciering omvat de nieuwe financieringswijze ook een "aanmoedigingsfonds". Dit fonds zal op basis van een contract dat met elke hogere onderwijsinstelling wordt aangegaan, deze hogere onderwijsinstellingen financieren voor projecten die worden beschouwd als beleidsspeerpunten betreffende diversiteit en gelijkheid van kansen (kwestie van een diversiteitsbeleid toe te passen of dit in het curriculum te integreren, enz.). Er is een evaluatie op basis van indicatoren voorzien. Deze financiering van projecten zou 3 miljoen euro moeten bedragen voor 2008 en 6 miljoen euro voor 2009.

(kabinet Vandenbroucke)

Initiatief

Een aantal punten van de reglementering van het hoger onderwijs werd onlangs gewijzigd, hoewel men elk leerparcours kan moduleren om het beter af te stemmen op het ritme en de capaciteiten van de student.

(kabinet Vandenbroucke)

RESOLUTIE 70: VERZEKEREN VAN NASCHOLING

Piste 1. Vorming stimuleren en middelen voor vorming garanderen

Intenties

- Is het wel realistisch dat men van consultants of trajectbegeleiders binnen de BGDA verwacht dat ze op regelmatige basis een vorming volgen rond armoede? Op structureel niveau is het wel wenselijk dat aan kruisbestuiving wordt gedaan tussen het betreffende BGDA-personeel en verenigingen die strijden tegen armoede. De uitbouw van de lokale BGDA-antennes kan ook een antwoord bieden op de vraag naar vorming. Wat het individueel niveau betreft, kan men niet verwachten dat elk betreffend BGDA-personeel overleg pleegt met die verenigingen. Het BGDA-beheerscontract is ook nog niet lang geleden afgesloten, waardoor de vraag naar vorming niet meteen zal beantwoord worden. Het kabinet zal deze kwestie intern nog eens bestuderen.

(kabinet Cerexhe)

- Bij wijze van experiment worden in het vorige en het lopende schooljaar een aantal ervaringsdeskundigen tewerk gesteld in het onderwijs om de kloof tussen scholen en armen te overbruggen. De potentiële mogelijkheden van deze manier van werken zullen worden geëvalueerd. Vanaf september 2006 kunnen CLB's het ambt van ervaringsdeskundige in de armoedebestrijding inrichten en structureel in hun personeelsformatie opnemen.

(kabinet Vandenbroucke)

- De Franse Gemeenschap wenst de vormingen inzake Jeugdbijstand te harmoniseren, de sector te professionaliseren en te valoriseren en de kwaliteit van de interventies te verbeteren. Dankzij de geleidelijke invoering van een vormingsprogramma dat tegelijk afgestemd is op de behoeften van de begunstigden, de diensten en de werkers, op de manier van organiseren, evenals op de inhoud, wil ze komen tot gevormd personeel dat daadwerkelijk beschikt over de vaardigheden die geschikt zijn voor de sector. De Franse Gemeenschap vindt het essentieel dat er tegelijkertijd wordt gewerkt aan de nascholing van de werkers van de sector, opdat de vorming qua inhoud en qua benadering beter zou inspelen op de specifieke kenmerken van de sector, en dat er wordt gewerkt aan de basisvorming van de maatschappelijke interveniënten die deze opleiding volgen om in de sector te kunnen werken. Volgens haar lijkt het in de scholen waar toekomstige beroepskrachten van de Jeugdbijstand worden gevormd, gepast om betreffende de sector informatief werk te verrichten, dat in het bijzonder gaat over het decreet (deontologie, zin van het beroep), en over de verschillende realiteiten op het terrein. Ze vindt het dan ook zeker

aangewezen dat er een audiovisueel werkinstrument wordt ontworpen en gemaakt dat de verschillende facetten van de sector voorstelt.

(Franse Gemeenschap)

- De Regering van de Franse Gemeenschap wenst de betrekkingen en de wederzijdse kennis tussen de sectoren van de Jeugdbijstand en het onderwijs te verbeteren. Er liggen verschillende voorstellen op tafel. Eén ervan betreft het organiseren van pedagogische dagen waarop de twee sectoren elkaar kunnen ontmoeten en hun praktische ervaringen kunnen uitwisselen; het in de nascholingsmodules van leerkrachten integreren van vormingen voor de specifieke interventie van de Jeugdbijstand.

(Franse Gemeenschap)

Initiatieven

- De Vlaamse overheid financiert verschillende peterschapprojecten voor studenten van buitenlandse afkomst, die door meerdere hogere onderwijsinstellingen worden geleid. Deze projecten bestaan in verschillende disciplines. Door nader kennis te maken met jongeren uit arme gezinnen en/of gezinnen van buitenlandse afkomst, leren de peters/meters welke houding ze tegenover diversiteit/armoede moeten aannemen.

(kabinet Vandenbroucke)

- Wat de nascholing in Vlaanderen betreft:
  - Alle scholen beschikken over een budget voor nascholing, dat ze naar eigen goeddunken kunnen gebruiken voor de professionalisering van hun leerkrachten.
  - Bovendien ontvangen de scholen in het kader van het gelijke kansen beleid middelen waarmee ze eveneens de nascholing moeten financieren. Hiertoe kunnen ze een beroep doen op het *Steunpunt Gelijke Onderwijskansen*.
  - Ten slotte beschikken de netwerken over een ‘nascholing’ budget dat ze naar eigen goeddunken kunnen gebruiken.

(kabinet Vandenbroucke)

- Beroepsmensen uit de culturele sector kunnen vormingen en colloquia volgen met betrekking tot maatschappelijke thema's, georganiseerd ofwel per sector (bibliotheeken...), ofwel voor het geheel van de culturele sector, of nog voor de culturele en sociale actoren samen.

(Franse Gemeenschap)

Piste 2. Onthaalbedienden vormen

Initiatief

Het vormen van onthaalbedienden is een taak die kadert in het Lokaal Sociaal Beleid, waarbij de benadering van bestaansonzekere mensen een specifiek aspect is. De onthaalbedienden die in de heel toegankelijke sociale diensten zullen werken, zullen beroepsmensen worden die dus zullen geleerd hebben hoe ze moeten omgaan met mensen die in armoede leven en die uit andere culturen afkomstig zijn (zie ook resolutie 17). Het is de bedoeling de verenigingen waar armen het woord nemen te betrekken in deze opleiding voor de onthaalmedewerkers.

(kabinet Grouwels)

ORIENTATIE XIII Beleidsvoorwaarden in de strijd tegen armoede bewaken
--

VOORAF

Deze oriëntatie is niet als dusdanig besproken tijdens de bijeenkomsten, maar ze werd wel ter sprake gebracht met meerdere kabinetten.

RESOLUTIE 71: DE BESTAANDE KENNIS VOLLEDIG BENUTTEN**Initiatief**

Het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn is de dienst die in Brussel de taak heeft om de armoede te bestuderen. Er is altijd een afgevaardigde van het Observatorium aanwezig in de adviesorganen van het VGC met betrekking tot welzijn, gezondheid en het stedelijk beleid. Op die manier kunnen de deelnemers gebruik maken van de bijdrage en de input van het Observatorium; dankzij zijn aanwezigheid in deze organen is het Observatorium op de hoogte van wat er bij de beroepsmensen leeft.

(kabinet Grouwels)

RESOLUTIE 72: EEN ALGEMEEN BELEID VOEREN**RESOLUTIE 73: REKENING HOUDEN MET DIVERSITEIT****RESOLUTIE 74: DE PARTICIPATIE VAN ALLEN BEVORDEREN****Intenties**

- Een prioritaire doelstelling voor de toekomst is de actieve participatie van mensen die met armoede worden geconfronteerd.
(kabinet van den Bossche)
- De Vlaamse overheid wenst de armen zelf optimaal te betrekken bij de ontwikkeling en uitvoering van haar beleid. Voor het beleidsdomein Werk en Sociale Economie zal dit overleg gebeuren via "het verticaal overleg" in de schoot van de SERV en via het stakeholdersforum van VDAB.
(kabinet Vandenbroucke)
- De beleidscel van Sociale Zaken zou akkoord kunnen gaan met de invoering van een informeel permanente overlegstructuur met de patiëntenverenigingen en de verenigingen voor armoedebestrijding, voor zover de frequentie van deze contacten redelijk blijft (bijvoorbeeld twee keer per jaar).
(kabinet Demotte)
- Samen met het kabinet-Vandenbroucke zal het kabinet-Van Brempt nagaan wat de mogelijkheden zijn qua inbreng van de partners van het Steunpunt bij de besluitvorming rond het eenheidsdecreet "werk op maat" (Ter info: In het kader van

het Beter Bestuurlijk Beleid werden de beschutte werkplaatsen van het beleidsdomein welzijn overgeheveld naar het beleidsdomein werk en sociale economie).

(kabinet Van Brempt)

Initiatieven

- Het verslag van het Steunpunt tot bestrijding van armoede is een belangrijk resultaat van de actieve participatie van mensen die dagelijks met armoede worden geconfronteerd.

(kabinet van den Bossche)

- Het kabinet van minister Laanan heeft een ontmoeting op het getouw gezet met 'de volledige beslissingsketen' inzake permanente educatie (bestuur en Hoge Raad van de permanente educatie). Op deze vergadering waren ook representatieve verenigingen waar armen het woord nemen aanwezig. Samen werd onderzocht hoe de erkenningscriteria die in het decreet zijn vastgelegd, soepeler kunnen worden toegepast.

(kabinet Laanan)

- In het Waalse Gewest wordt momenteel een raamovereenkomst uitgewerkt tussen de Waalse regering en de vzw Réseau wallon de lutte contre la pauvreté. Dankzij deze overeenkomst wil de overheid de meest kwetsbare burgers meer en beter betrekken bij het uitwerken en uitvoeren van het beleid dat op hen betrekking heeft en, in het bijzonder, van het huisvestings-, gezondheids- en werkgelegenheidsbeleid.

(kabinet Marcourt)

- De Vlaamse overheid wenst de armen zelf optimaal te betrekken bij de ontwikkeling en uitvoering van haar beleid. Voor het beleidsdomein Werk en Sociale Economie gebeurt dit via het verticaal overleg in de schoot van de Sociaal-Economische Raad Vlaanderen – SERV (formeel overleg) en van het departement Werk en Sociale Economie – WSE (informeel overleg) en via het stakeholdersforum van VDAB..

(kabinet Vandenbroucke)

- Aandacht voor participatie slingert zich dwars doorheen het cultuur-, jeugd- en sportbeleid. Maar een participatiebeleid moet ook verbijzonderen, zeker bij de vaststelling dat er voor sommige groepen of categorieën ook specifieke drempels waren, zijn of ontstaan. Daarom schuift Minister Anciaux in 2006 enkele doelgroepen, waaronder personen in armoede als prioritair naar voor. Ook in de decreten op het lokaal cultuur-, jeugdwerk- en sportbeleid schept de minister financiële ruimte voor gemeenten om vernieuwende participatieprojecten te initiëren, waarbij de aandacht voor mensen in armoede expliciet vermeld wordt.

(kabinet Anciaux)

RESOLUTIE 75: WAKEN OVER DE COHERENTIE VAN HET BELEID

Intentie

De Interministeriële Conferenties zouden in een vroeger stadium van de voorstellen van nieuwe oriëntaties voor het beleid van de verschillende sectoren moeten komen, om ze nog

meer hun rol te laten spelen, namelijk het optimaliseren van de complementariteit van de verschillende sectoren. Dit impliceert dat men aanvaardt om de beleidsvoeringen die gecreëerd zijn met specifieke doelstellingen en logica's (bijvoorbeeld: bepalingen afkomstig van veiligheidscontracten en afkomstig van de jeugdbijstand) te ontzuilen.

(Franse Gemeenschap)

Initiatieven

- Het streven naar een coherent beleid is essentieel: hiertoe zijn verschillende Interministeriële Conferenties Maatschappelijke Integratie op poten gezet.

(kabinet van den Bossche)

- Er werd een Interministeriële Conferentie over huisvesting en beleid in de grote steden gecreëerd. Er werden tien werkgroepen georganiseerd om over bepaalde punten overeenstemming te vinden en op die basis een coherent actieplan binnen de ICMI uit te werken.

(kabinet Van den Bossche)

RESOLUTIE 76: EEN CULTUUR VAN EVALUATIE VAN HET BELEID INVOEREN

Beschouwingen

- Het Steunpunt tot armoedebestrijding speelt een belangrijke rol in de evaluatie van de beleidsvoeringen.

(kabinet Van den Bossche)

- De evaluatie van het lokaal sociaal beleid/sociale huizen is noodzakelijk. De uitvoering van dit beleid is een proces dat jaren zal duren.

(kabinet Vervotte)

- In aansluiting op studieresultaten over onvoldoende prenatale zorg, wenst de Franse Gemeenschap de prenatale consultaties in de kansarme buurten verder te ontwikkelen. Na twee jaar zou een evaluatie worden uitgevoerd, waarna bijsturing mogelijk is.

(kabinet Fonck)

Intentie

We willen nagaan of financieel en sociaal zwakkere personen met ernstige psychische of psychiatrische problemen tegen een verminderde bijdrage of zelfs gratis terecht kunnen bij de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGG). Dit zal gebeuren door:

- Het aandeel financieel en sociaal zwakkeren in het cliëntenbestand van de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg in kaart te brengen.
- Op basis van die monitoring nagaan of de CGG's hun decretale opdracht, bijzondere aandacht schenken aan financieel en sociaal zwakkeren, voldoende nakomen.

(kabinet Vervotte)

Initiatief

De Franse Gemeenschap voorziet de invoering van een systeem van “double mandat” in de bijzondere jeugdbijstand, waarbij na een jaar het ‘Observatoire de l’enfance et de la jeunesse’ de impact en de effectiviteit van deze maatregel zal evalueren.

(kabinet Fonck)

BIJLAGE

Adviezen door de Regeringen aan hun adviesorganen gevraagd

- **Federaal**

Advies van de Nationale Arbeidsraad, Centrale Raad voor het bedrijfsleven, 18 juli 2006

- **Vlaamse Gemeenschap**

Advies van de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR), 26 oktober 2006

- **Brussels Hoofdstedelijk Gewest**

Advies van de Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest,
18 mei 2006

NATIONALE ARBEIDSRAAD

CRB 2006-831 DEF

CCR 10

CENTRALE RAAD VOOR HET BEDRIJFSLEVEN

ADVIES Nr 1.561

Gemeenschappelijke Raadszitting van dinsdag 18 juli 2006

DERDE TWEEJAARLIJKS VERSLAG TER BESTRIJDING VAN ARMOEDE, BESTAANSONZEKERHEID EN SOCIALE UITSLUITING

Blijde Inkomstlaan, 17-21 - 1040 Brussel, Av. de la Joyeuse Entrée, 17-21 - 1040 Bruxelles

Tel: 02 233 88 11 - Fax CRB/CCE: 02 233 89 12 – Fax NAR/CNT: 02 233 88 59

CCE 2006-831 DEF Avis n° 1.561

CCR 10

A D.V.I.E.S

Onderwerp : Derde tweejaarlijks verslag ter bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting

De heer Ch. DUPONT, minister van Maatschappelijke Integratie en Gelijke Kansen, heeft bij brief van 5 mei 2006 het advies van de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven ingewonnen over het derde tweejaarlijkse verslag "Armoede uitbannen. Een bijdrage aan politiek debat en politieke actie". Dat verslag werd door het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting opgesteld ter uitvoering van artikel 2 van het Samenwerkingsakkoord tussen de federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten betreffende de bestendinging van het armoedebeleid (gesloten op 5 mei 1998).

De Raden worden om advies verzocht ingevolge artikel 4, § 2 van dat samenwerkingsakkoord, waarin is bepaald dat de federale overheid het verslag binnen de maand aan de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven bezorgt die op hun beurt binnen de maand advies uitbrengen, namelijk over de gebieden die tot hun taken behoren.

De bespreking van de adviesaanvraag werd toevertrouwd aan de gemengde commissie "Armoedebestrijding".

Op verslag van die commissie hebben de Raden op 18 juli 2006 het volgende advies uitgebracht.

ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD EN DE CENTRALE RAAD VOOR HET BEDRIJFSLEVEN

I. CONTEXT VAN DE ADVIESAANVRAAG

Op 5 mei 1998 hebben de federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten een samenwerkingsakkoord betreffende de bestendinging van het armoedebeleid gesloten. Dit samenwerkingsakkoord kwam tot stand vanuit de vaststelling dat de bevordering van sociale integratie en armoedebestrijding maatregelen vergt op tal van beleidsdomeinen die zowel tot de bevoegdheid van de federale als van de Gemeenschaps- en Gewestregeringen behoren.

Als ondersteunend instrument werd in het kader van het Samenwerkingsakkoord het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting opgericht in juli 1999. Het Steunpunt is een overlegplatform dat met name is samengesteld uit mensen in armoede en hun organisaties, hulpverleners, wetenschappers, vormingswerkers,

beleidsmedewerkers alsook uit de sociale partners. Het Steunpunt dient tweejaarlijks een verslag te maken over armoede, bestaansonzekerheid, sociale uitsluiting en ongelijke toegang tot rechten (artikel 2 van het Samenwerkingsakkoord). Het tweejaarlijkse verslag is hoofdzakelijk als hulpmiddel voor beleidsbeslissingen bedoeld.

Artikel 4, § 2 van het Samenwerkingsakkoord bepaalt dat de federale regering dit verslag binnen de maand na ontvangst aan de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven bezorgt, die op hun beurt advies uitbrengen, namelijk over de gebieden die tot hun taken behoren.

Het eerste tweejaarlijkse verslag werd in 2001 uitgebracht. De Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven hebben hierover op 27 november 2001 een gemeenschappelijk advies uitgebracht. Over het tweede, in 2004 gepubliceerde verslag hebben de Raden op 7 juli 2004 een gemeenschappelijk advies uitgebracht.

Bij brief van 5 mei 2006 heeft de heer Ch. DUPONT, minister van Maatschappelijke Integratie en Gelijke Kansen, het advies van de Raden over het derde tweejaarlijkse verslag van het Steunpunt ingewonnen.

II. STANDPUNT VAN DE RADEN

A. Algemene beschouwingen over de rol van de sociale partners in de armoedebestrijding

1. De Raden constateren dat ze geraadpleegd worden ingevolge artikel 4, § 2 van het Samenwerkingsakkoord dat op 5 mei 1998 werd gesloten tussen de federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten betreffende de bestendiging van het armoedebeleid. Meer bepaald voorziet dit artikel erin dat de federale regering dit verslag binnen de maand na ontvangst aan de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven bezorgt, die op hun beurt advies uitbrengen, namelijk over de gebieden die tot hun taken behoren.

Zij merken op dat dit verslag in december 2005 werd gepubliceerd en volgens de adviesaanvraag door de interministeriële conferentie "Integratie in de Samenleving" werd aangenomen als discussiebasis op 8 februari 2006.

De Raden betreuren dat ze als instelling geen bijdrage aan dat verslag hebben kunnen leveren aangezien tal van materies die te maken hebben met de armoedeproblematiek, zoals werkgelegenheidsbeleid, inkomensbeleid en sociale bescherming, traditioneel tot de bevoegdheid van de sociale partners behoren.

De Raden stellen vast dat het tweejaarlijkse verslag het belang onderstreept van overleg tussen de verschillende actoren die betrokken zijn bij de strijd tegen armoede, waaronder de mensen die in armoede leven. Hoewel zij deze overlegstrategie onderschrijven wensen zij evenwel de aandacht te vestigen op de specifieke rol die de sociale partners vervullen in de strijd tegen armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting.

Zij stippen voorts aan dat het sociaal overleg vaak de doeltreffendste manier is om evenwichtige oplossingen tot stand te brengen, die rekening houden met de verschillende noden en belangen van de betrokkenen in het veld.

De Raden wijzen erop dat de sociale partners voor de materies waarvoor zij bevoegd zijn, een bevoorrechte rol wensen te spelen in het overleg over de bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting. Zij vragen dan ook actiever betrokken te worden bij zowel de uitwerking, de uitvoering als de follow-up van het armoedebeleid.

Zij benadrukken nog dat zij als gevolg van de termijn waarbinnen zij een advies over dat verslag moeten uitbrengen, de inhoud ervan niet grondig hebben kunnen analyseren.

2. De Raden wijzen er verder op dat de armoedeproblematiek op verschillende niveaus zowel op wereldniveau als op Europees en Belgisch niveau aan bod komt. Binnen de Belgische context is de armoedebestrijding bovendien een bevoegdheid van de federale overheid, de Gemeenschappen en de Gewesten.

De sociale partners worden op deze verschillende niveaus bij de problematiek betrokken.

Zo hebben de Raden adviezen uitgebracht in het kader van de wereldtop van Johannesburg inzake duurzame ontwikkeling waarin de uitbanning van de armoede een belangrijk aspect is.

Op Europees niveau werd in maart 2000 tijdens de Europese Raad van Lissabon besloten "dat er stappen moeten worden gezet om de armoede definitief uit te roeien door adequate en door de Raad voor het einde van het jaar overeen te komen doelen te stellen". Tijdens de Europese Raad van Nice in december 2000 werden vier hoofddoelstellingen goedgekeurd : de deelname aan tewerkstelling en de toegang van allen tot middelen, rechten, goederen en diensten bevorderen, risico's van uitsluiting voorkomen, optreden ten behoeve van de meest kwetsbaren en alle actoren mobiliseren.

Om de bevordering van de sociale integratie binnen de EU tot stand te brengen, werd een open coördinatiemethode ingesteld. Daartoe dienen de lidstaten om de twee jaar een Nationaal Actieplan Sociale Integratie op te stellen op basis van gemeenschappelijke indicatoren. (In het kader van de stroomlijning van de open coördinatiemethode zal het Nationaal Actieplan Sociale Integratie voortaan geïntegreerd worden in het strategisch verslag Sociale Bescherming en Sociale Integratie 2006-2008)

Voor de opstelling van het Belgisch Nationaal Actieplan werd een werkgroep "Acties" en een werkgroep "Indicatoren" opgericht waarin de sociale partners vertegenwoordigd zijn.

In het kader van een informele procedure binnen de Nationale Arbeidsraad zijn er regelmatig contacten tussen de Belgische vertegenwoordiging in het Comité Sociale Bescherming enerzijds en de sociale partners anderzijds. In deze context worden zij geïnformeerd over de nationale actieplannen en over de vooruitgang van de werkzaamheden inzake de Europese dossiers met het oog op de sociale integratie.

Bovendien werd in mei 2005 in de Nationale Arbeidsraad een seminarie georganiseerd met betrekking tot de evaluatie van de open coördinatiemethode inzake sociale integratie.

De Raden hebben zich in hun advies van 11 oktober 2004 eveneens uitgesproken over de herziening van de Europese strategie voor een duurzame ontwikkeling (CRB 2004-1011 en advies van de NAR nr. 1.493).

Op Belgisch federaal niveau hebben de Raden op 23 april 2004 over het thema armoedebestrijding een advies uitgebracht in het kader van het voorontwerp van federaal plan inzake duurzame ontwikkeling 2004-2008. Ze hebben zich eveneens uitgesproken over een evaluatie van het federaal plan inzake duurzame ontwikkeling 2000-2004 en over het federaal plan inzake duurzame ontwikkeling 2004-2008 gerealiseerd door de taskforce "Duurzame ontwikkeling" van het Federaal Planbureau (CRB 2005-650 en advies van de NAR nr. 1.515).

Aangezien de armoedeproblematiek een transversaal karakter vertoont, komt dit thema ook aan bod in dossiers die aan de sociale partners worden voorgelegd inzake werkgelegenheid zowel op Europees als op Belgisch vlak.

Voorts wijzen de Raden erop dat er vier vertegenwoordigers, die door de Nationale Arbeidsraad worden aangewezen, zitting hebben in het Begeleidingscomité dat de werkzaamheden van het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting begeleidt.

B. Beschouwingen over de aanhangigmaking

De Raden constateren dat de auteurs van het derde verslag naar aanleiding van 10 jaar Algemeen Verslag over de Armoede ervoor hebben gekozen dat verslag met een andere aanpak op te stellen.

Zij wijzen er in de eerste plaats op dat voor elk onderwerp een globale oriëntatie wordt opgesplitst in resoluties die op hun beurt een aantal concrete pistes omvatten.

De Raden merken eveneens op dat dit verslag het resultaat is van uitwisselingen die buiten het kader liggen van de permanente overleggroepen waarmee het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting doorgaans werkt. Met de hulp van

het Steunpunt tot bestrijding van armoede heeft de Koning Boudewijnstichting immers ontmoetingsmomenten georganiseerd in de tien provincies en in Brussel teneinde een maatschappelijk debat over armoede en sociale uitsluiting in België op te zetten. Bovendien hebben de verenigingen waar armen het woord nemen, ook hun bekommelingen en verwachtingen kunnen uiten.

Dienaangaande erkennen de leden die de werkgeversorganisaties vertegenwoordigen, dat het nuttig is dat in dit verslag een overzicht van de moeilijkheden wordt gegeven. Hieruit blijkt dat er inzake sociale uitsluiting problemen blijven bestaan en dat concrete acties moeten worden ondernomen om die problemen te verhelpen. Het verslag zegt evenwel die acties op te sommen. Voor de gebieden die onder de bevoegdheid van de sociale partners vallen (werkgelegenheid, sociale zekerheid, arbeidsvoorwaarden ...) constateren de leden die de werkgeversorganisaties vertegenwoordigen, dat de concrete pistes die worden voorgesteld, in tegenspraak zijn met de hervormingen of maatregelen waarmee ze akkoord gaan. Hoewel de in het derde verslag opgesomde acties aan de wensen van de armoedeorganisaties tegemoetkomen, houden ze geen rekening met de essentiële dimensies om de toekomst van onze maatschappij veilig te stellen : het financieel duurzame karakter van de sociale zekerheid, de noodzaak van een concurrerende economie om het genereren van rijkdom te waarborgen ...

Zo kunnen de leden die de werkgeversorganisaties vertegenwoordigen, met name de volgende acties niet onderschrijven :

- Het optrekken van de lage lonen via de verhoging van het brutoloon : die maatregel valt onder het loonoverleg en wordt door de economische mogelijkheden bepaald;
- De aanpassing van de gezondheidsindex : die index werd zopas hervormd door de sociale partners;
- Het niet langer begrenzen van de sociale bijdragen voor zelfstandigen : deze piste wordt verworpen door de organisaties die de zelfstandigen vertegenwoordigen; er wordt naar andere financieringspistes gezocht die het ondernemen niet straffen;
- De financiering van de sociale zekerheid via een Algemene Sociale Bijdrage : deze piste werd door de werkgeversorganisaties van de hand gewezen tijdens het debat over de financiering van de sociale zekerheid;
- De invoering van een dertiende maand kinderbijslag : de leden die de werkgeversorganisaties vertegenwoordigen, vinden dat een en ander heel duur uitvalt en dat de problemen van het onderwijs niet via de sociale zekerheid opgelost moeten worden;
- Een strengere regelgeving op het vlak van uitzendarbeid : de leden die de werkgeversorganisaties vertegenwoordigen, kunnen er niet mee instemmen dat dit instrument voor inschakeling op de arbeidsmarkt ingeperkt wordt;
- Een laatste voorbeeld betreft de werkloosheid van onbepaalde duur : de leden die de werkgeversorganisaties vertegenwoordigen, zijn van oordeel dat actief naar een job gezocht moet worden om die uitkering in de tijd te behouden.

Verder zijn die leden van oordeel dat een zo omvangrijke lijst van maatregelen niet noodzakelijk de beste manier is om de doelstelling, nl. een daling van de armoedegraad in België, te bereiken. Zij vinden dat een selectievere aanpak raadzamer zou zijn, waarbij om de twee jaar de nadruk wordt gelegd op bepaalde thema's, met te bereiken doelstellingen en een evaluatie van de resultaten, zoals dat gebeurt in het kader van de open coördinatiemethode op Europees niveau.

De leden die de werknemersorganisaties vertegenwoordigen, staan positief tegenover die nieuwe aanpak en zijn van oordeel dat daarmee aan het verslag een meerwaarde wordt gegeven vergeleken met de vorige edities.

Zij benadrukken dat dit derde verslag op een meer gestructureerde manier is opgevat, wat een transversale lezing van de problematiek mogelijk maakt. Voorts wordt in dit verslag voor bepaalde onderwerpen een referentiekader uitgestippeld.

De leden die de werknemersorganisaties vertegenwoordigen, verheugen zich aldus over het feit dat de rol van de sociale zekerheid en van de arbeid voor het eerst wordt erkend op het gebied van de bestrijding van de armoede. Concreet is de sociale zekerheid

alomtegenwoordig in het verslag en wordt het belang van de kwaliteit van de arbeid in het licht gesteld.

Het feit dat de mensen die in armoede leven, de kans wordt geboden hun verwachtingen te uiten en de decentralisatie van de uitwisselingen op het niveau van de provincies en in Brussel, maken de in dit verslag geformuleerde pistes bovendien concreter waardoor een nieuw licht wordt geworpen op de toekomstige acties op dat gebied.

In het algemeen zijn de leden die de werknemersorganisaties vertegenwoordigen, de mening toegedaan dat, hoewel de in dit verslag vervatte actiepistes verfijnd moeten worden, zij toch aanzetten tot reflectie en ervoor zorgen dat de desbetreffende bevoegde instanties geïnterpelleerd worden over wat zich in het veld afspeelt.

De leden die de werknemersorganisaties vertegenwoordigen, onderschrijven over het geheel genomen de "oriëntaties" van het verslag maar wijzen vooral op de relevantie van de volgende "resoluties" en "pistes" die betrekking hebben op actieterreinen waarmee ze het best vertrouwd zijn :

- Het geheel van de oriëntatie nr. 1, die tot doel heeft de kennis over de realiteit van de armoede in België te verbeteren; deze oriëntatie ligt in de lijn van de "nationale actieplannen" waarmee werd begonnen in het kader van de Europese "open coördinatiemethode"; zonder dat de "wetenschappelijke" gegevens een echt politiek debat over de oriëntaties en de prioriteiten kunnen vervangen, zijn ze toch noodzakelijk om met kennis van zaken op te treden.
- De eis tot optrekking van het brutobedrag van het minimumloon (resolutie 5, piste 1).
- De aanpassing van het bedrag van de sociale uitkeringen naar gelang van de kosten van levensonderhoud en de algemene ontwikkeling van de welvaart. Over deze eis, die de werknemersorganisaties al lange tijd steunen, hebben de sociale partners in verschillende socialezekerheidssectoren een consensus bereikt en er werd gedeeltelijk aan tegemoetgekomen door de regering (resolutie 5, piste 2).
- De kritiek met betrekking tot de huidige samenstelling van het prijsindexcijfer, met name wat de woonkosten betreft (resolutie 5, piste 3).
- De noodzaak van een regelmaat van het inkomen, ongeacht de oorsprong ervan (resolutie 5, piste 3).
- De voorkeur voor uitkeringen in geld in plaats van hulp in natura (resolutie 5, piste 4).
- Het waarschuwen tegen criteria van "gezinselectiviteit" die afbreuk doen aan de waardigheid van de persoon omdat ze niet op passende wijze beantwoorden aan de diverse levensvormen (resolutie 6, piste 1).
- De noodzakelijke evaluatie van de doeltreffendheid van de dienst voor alimentatievordering (resolutie 7, piste 4).
- Het geheel van de resolutie nr. 8 betreffende de overmatige schuldenlast en van de resolutie nr. 9 betreffende de universele bankdienst.
- Het geheel van de oriëntatie nr. 4 "Begeleiden naar autonomie". De leden die de werknemersorganisaties vertegenwoordigen, constateren dat de verenigingen die aan de opstelling van het verslag hebben meegewerkt, het idee voorstaan dat het werk van sociale integratie zich niet mag beperken tot geldelijke steun, maar dat het einddoel een sociaaleconomische inschakeling moet zijn waardoor de persoon een autonoom inkomen kan verwerven en zich kan losmaken van de sociale steun. Zij onderschrijven ook het idee dat ten grondslag ligt aan het beginsel van de "contractualisering", volgens hetwelk het ontwerp van integratie moet worden vastgesteld naar gelang van de individuele behoeften van de persoon en rekening houdend met zijn eigen wensen en aspiraties. Zij waarschuwen evenwel voor de risico's van ontsporing - en de reële ontsporingen, inzonderheid in de praktijken van bepaalde OCMW's - wanneer de inschakeling niet alleen een project is dat wordt voorgesteld aan de personen maar ook een voorwaarde is voor de toekenning van uitkeringen. De in het verslag voorgestelde reflectie is wellicht niet afgerond maar moet zeker de personen aanspreken die het beleid bepalen en toepassen.
- Het geheel van de oriëntatie nr. 8 betreffende de kwaliteit van de arbeid. De leden die de werknemersorganisaties vertegenwoordigen, vinden het uitermate positief dat de

verenigingen de relevantie erkennen van de acties ter verbetering van de arbeidsvoorwaarden, wat toch de essentie is van hun eigen actie.

- Het in de piste 1 van de resolutie nr. 44 bevestigde beginsel dat een toegang tot kwaliteitsvolle gezondheidszorg loopt over een maximumdekking door de verplichte ziekteverzekering. Met betrekking tot de pistes 2 tot 4 betreffende de MAF, de verhoogde tegemoetkoming en de derdebetalersregeling nodigen de leden die de werknemersorganisaties vertegenwoordigen, de partnerverenigingen uit te blijven nadenken in de richting van meer innoverende formules, zoals die welke is opgenomen in de piste nr. 5.

In het licht van die verschillende beschouwingen vinden de Raden dat voorstellen moeten worden gedaan die tegemoetkomen aan de moeilijkheden van de mensen die in armoede leven, in het kader van een politieke en budgettaire planning waarover de sociale partners zich op nuttige wijze kunnen uitspreken.

De Raden herinneren eraan dat ze in hun advies van 7 juli 2004 betreffende het tweejaarlijkse verslag van het Steunpunt tot bestrijding van armoede er al op aangedrongen hebben dat de activiteiten van de verschillende fora waar de armoedeproblematiek aan bod komt, beter gestroomlijnd en op elkaar afgestemd worden, zodat de sociale partners zich op een doeltreffender manier kunnen uitspreken over een coherent geheel van maatregelen ter bestrijding van de armoede (CRB 2004-743 en advies van de NAR nr. 1.488).

Bovendien merken zij op dat de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven de bevoorrechte plaats zijn voor het bespreken van de thema's inzake werkgelegenheid en armoedebestrijding.

C. Armoedebestrijding en sociale uitsluiting in het kader van de werkzaamheden van de Raden

1. Algemeen

De Raden wijzen erop dat ze een advies hebben uitgebracht over de evaluatie van het beleid inzake duurzame ontwikkeling (CRB 2005-650 en advies van de NAR nr. 1.515 van 16 juni 2005).

Verder hebben de Raden kennis genomen van de resultaten van de SILC-enquête 2004, waaruit blijkt dat vrouwen, gepensioneerden, oudere personen, werklozen, eenoudergezinnen, gezinnen met geringe werkintensiteit en alleenstaanden een veel groter risico lopen in de armoede terecht te komen. De Raden merken op dat ze aan die risicogroepen aandacht besteden in het kader van hun werkzaamheden.

Met betrekking tot de welvaartsvastheid onderstrepen de Raden immers dat de wet betreffende het Generatiepact in artikel 72 bepaalt dat de regering om de twee jaar een beslissing neemt over de verdeling van de toegekende beschikbare financiële enveloppe voor een aanpassing van alle of sommige inkomensvervangende uitkeringen in de sociale zekerheid voor werknemers aan de evolutie van de algemene welvaart. Deze beslissing wordt voorafgegaan door een gezamenlijk advies van de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven betreffende de verdeling en de omvang van de financiële middelen bestemd voor het structurele aanpassingsmechanisme aan de welvaart. De werkzaamheden voor de opstelling van dat advies zijn aan de gang.

De Raden wijzen erop dat ze bovendien een advies hebben uitgebracht over maatschappelijk verantwoord ondernemen in België (CRB 2006-100 en advies van de NAR nr. 1.544).

2. Kwaliteit van de arbeid

De Raden constateren dat dit tweejaarlijkse verslag het belang van een kwaliteitsvolle job in het kader van de strijd tegen armoede en voor sociale insluiting, in het licht stelt.

Zij gaan daarmee akkoord en benadrukken dat zij dienaangaande een belangrijke bijdrage geleverd hebben.

a. Arbeidsvoorwaarden

1) Normale arbeidsvoorwaarden

De Raden verwijzen naar de vele initiatieven die de sociale partners al genomen hebben op het vlak van bestrijding van zwartwerk. In het bijzonder wensen ze de afspraken te benadrukken die zij op de nationale werkgelegenheidsconferentie van oktober 2003 hebben gemaakt over de inspectiediensten en de strijd tegen sociale fraude.

Wat het optreden van de sociale inspecteurs betreft, heeft de Nationale Arbeidsraad advies nr. 1.562 uitgebracht over een wetsontwerp tot invoering van een sociaal strafwetboek.

De Raden verwijzen ook naar hun werkzaamheden tot verbetering van het PWA-statuuat en de dienstencheque (adviezen 1.109, 1.231, 1.277, 1.394, 1.420 en 1.465 van de Nationale Arbeidsraad).

Bovendien heeft de Nationale Arbeidsraad zich in zijn advies nr. 1.406 van 12 juni 2002 uitgesproken over het statuut voor de erkende en gesubsidieerde onthaalouders en heeft hij in zijn advies nr. 1.557 van 2 mei 2006 een evaluatie gemaakt van de maatregelen betreffende de sociale bescherming van onthaalouders.

De Nationale Arbeidsraad heeft ook advies nr. 1.506 uitgebracht over het statuut van de vrijwilligers.

2) Behoorlijke arbeidsvoorwaarden

De Raden stellen vast dat volgens het tweejaarlijkse verslag de bedragen van de huidige lage lonen ontoereikend zijn om op duurzame wijze de levensomstandigheden te verbeteren. Dat vraagstuk werd besproken in het kader van de centrale akkoorden 1999/2000 en 2001/2002.

In advies nr. 1.426 van 21 november 2002 betreffende de versterking van de regeling inzake de verlaging van de persoonlijke bijdragen voor de sociale zekerheid voor de werknemers met lage lonen, heeft de Nationale Arbeidsraad opnieuw gewezen op de risico's van de lagelonenval.

Naar aanleiding daarvan heeft de regering de werkbonus ingevoerd, d.i. een progressiever stelsel van vermindering van de persoonlijke sociale bijdragen, om de werkloosheids- en lagelonenval te vermijden.

De Nationale Arbeidsraad heeft zich in zijn advies nr. 1.543 van 25 januari 2006 uit eigen beweging gebogen over de vaststelling van een omrekeningscoëfficiënt om van het prijsindexcijfer, gewoonlijk "gezondheidsindexcijfer" genoemd, basis 1996 = 100 over te gaan naar het overeenstemmende indexcijfer, basis 2004 = 100, dat in de loop van januari 2006 van kracht is geworden. Eveneens werd op 25 januari 2006 de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 87 gesloten betreffende de techniek voor de omrekening van het "gezondheidsindexcijfer" in de collectieve arbeidsovereenkomsten.

Nog met betrekking tot behoorlijke arbeidsvoorwaarden wijzen de Raden erop dat de Nationale Arbeidsraad in zijn rapport nr. 63 van 5 mei 2004 een evaluatie heeft gemaakt van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 72 van 30 maart 1999 betreffende het beleid ter voorkoming van stress door het werk. Daaruit is gebleken dat de genoemde collectieve arbeidsovereenkomst het stressprobleem bespreekbaar heeft gemaakt en een goed kader vormt voor het uitwerken van een stressvoorkomingsbeleid op het werk. Uit die evaluatie bleek echter dat stressvoorkoming soms moeilijk doordringt in het beleid van de ondernemingen. Daarom heeft de Nationale Arbeidsraad een brochure gepubliceerd om de toepassing van dit instrument in het veld te vergemakkelijken.

b. Arbeidsorganisatie

In de Nationale Arbeidsraad werd op 9 november 2005 de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 85 betreffende het telewerk gesloten. Deze overeenkomst heeft tot doel uitvoering te geven aan de Europese raamovereenkomst over telewerk van 16 juli 2002 en de essentiële beginselen tot regeling van telewerk vast te stellen, zoals de rechten van telewerkers wat de arbeidsvoorwaarden betreft, de organisatie van het werk, de gezondheid en veiligheid alsook het recht op scholing.

c. Vorming

De Raden constateren dat de auteurs van het verslag de mening zijn toegedaan dat de vorming op de werkvloer in belangrijke mate de kansen op een betere job bepaalt.

In dit verband merken de Raden op dat de verbintenissen die de sociale partners op het vlak van vorming hebben aangegaan in het kader van de nationale werkgelegenheidsconferentie actueel blijven.

Er wordt aan herinnerd dat de sociale partners op die conferentie afgesproken hebben te onderzoeken welke acties zij konden ondernemen om een betere aansluiting te organiseren tussen onderwijs en intrede op de arbeidsmarkt.

Wat de vorming op het werk betreft, hebben de sociale partners hun afspraak bevestigd uit het centraal akkoord om in 2004 tot een globale vormingsinspanning van 1,9% van de loonmassa te komen.

Daarnaast hebben zij zich ertoe verbonden de vormingsinspanningen te verhogen. Dit gebeurt op verschillende manieren. In lijn met de Europese richtsnoeren die willen dat tegen 2010, 1 op 2 werknemers in de loop van een jaar vorming volgen of opleiding krijgen, is er het engagement dat alle betrokkenen zich inspannen zodat tussen 2004 en 2010 elk jaar 60.000 werknemers meer betrokken worden in een vormingsinspanning.

Vervolgens hebben de sociale partners de wens uitgedrukt dat bij die verhoogde inspanning voor vorming bijzondere aandacht gaat naar de diversiteit in het personeelsbestand. Daartoe hebben ze de sectoren en de ondernemingen opgeroepen om de 0,10 % voor de risicogroepen in het bijzonder te bestemmen voor oudere werknemers, laaggeschoolden, gehandicapten en allochtonen.

Ten slotte wilden ze de instroom in knelpuntberoepen vergemakkelijken door in 2004 aan 10.000 jongeren een gepaste opleiding te geven en jongeren financieel aan te moedigen om dergelijke opleidingen te volgen.

Teneinde die afspraken correct op te volgen, hebben de twee Raden een instrument voor evaluatie van de vormingsinspanningen van ondernemingen uitgewerkt en heeft de Nationale Arbeidsraad de aanbeveling nr. 16 betreffende de rapportering van de vormingsinspanningen goedgekeurd.

Voor dat laatste punt verzamelt de FOD WASO momenteel de rapporten van de verschillende paritaire comités om de vormingsinspanningen van de sectoren eerlang te evalueren.

d. Combinatie arbeid en gezin

De Raden herinneren eraan dat de sociale partners een centrale rol hebben gespeeld in de totstandbrenging van het nieuwe systeem van loopbaanonderbreking, dat wordt geregeld door de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 77 bis van 19 december 2001 tot vervanging van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 77 tot invoering van een stelsel van tijdskrediet, loopbaanvermindering en vermindering van de arbeidsprestaties tot een halftijdse betrekking. De Nationale Arbeidsraad heeft die overeenkomst in zijn rapport nr. 67 van 9 november 2005 geëvalueerd.

e. De kwaliteit van de arbeid op Europees vlak

De Raden herinneren eraan dat ze meermaals onderstreept hebben hoeveel belang ze hechten aan de bevordering van kwaliteitsvolle jobs en meer dan eens duidelijk gewezen hebben op de centrale plaats die deze problematiek inneemt in de Europese werkgelegenheidsstrategie, en meer in het algemeen de strategie van Lissabon (CRB 2002/240 en advies van de NAR nr. 1.393 van 13 maart 2002, het voornoemde advies van 23 april 2004, CRB 2004/1011 en advies van de NAR nr. 1.493 van 11 oktober 2004).

3. Bevordering van de werkgelegenheid

Inzake de instroom van jongeren vermelden de Raden dat ze het stelsel van de startbanen geëvalueerd hebben in hun rapport nr. 62 van 5 maart 2004. Eerlang zou een nieuwe evaluatie moeten plaatsvinden.

Met betrekking tot het beheer van de herstructureringen voorzagen de onderhandelingen tussen de sociale partners en de regering in het kader van de opstelling van een centraal akkoord 2005-2006 in de progressieve uitbreiding van het bevoegdheidsgebied van het Fonds voor sluiting van ondernemingen tot ondernemingen met 10 tot 19 werknemers, vervolgens 5 tot 9 werknemers. De uitbreiding tot de ondernemingen met 10 tot 19 werknemers is gebeurd door middel van een wijziging in de wetgeving en is tot stand gekomen op 1 juli 2005. Over die problematiek werd het advies van de sociale partners ingewonnen. Bovendien zijn ze nauw betrokken bij de begeleidingscellen met het oog op de herinschakeling van werknemers die worden ontslagen na een herstructurering.

Bovendien wordt het beleid van de sociale partners met het oog op de integratie van de risicogroepen in het beroepsleven en het volgen van de werklozen voortgezet, door bij te dragen aan de financiering ervan via de storting van werkgeversbijdragen voor de sociale zekerheid.

4. Sociale bescherming

De Raden constateren dat, hoewel de sociale zekerheid geen apart thema is dat wordt behandeld, het alomtegenwoordig is in dit verslag. Het loopt als een rode draad doorheen de oriëntaties over inkomen, fiscaliteit, arbeid, gezondheid en beleidsvoorwaarden. Volgens het verslag speelt het systeem van sociale zekerheid een sleutelrol in het voorkomen van armoede en bestaansonzekerheid.

De Raden herinneren eraan dat de sociale partners een belangrijke rol hebben gespeeld in de totstandkoming van heel wat maatregelen met het oog op het bevorderen van de gelijke toegang tot de gezondheidszorg en in het bijzonder voor de meest kwetsbare bevolkingsgroepen, zoals de invoering van de maximumfactuur, de derdebetalersregeling, het globaal medisch dossier, de verhoogde tegemoetkoming enz.

Voorts heeft de Nationale Arbeidsraad op 12 juli 2005 rapport nr. 66 uitgebracht met betrekking tot de financiering van de sociale zekerheid.

5. Invoering van een echt recht op energie

Op 21 december 2005 heeft de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven een advies uitgebracht over energie-efficiëntie in de huisvestingssector in België (CRB 2005-1391 DEF) waarin hij een aantal maatregelen formuleert die volgens hem het bestaande energiebesparingspotentieel in die sector kan helpen realiseren.

In dat advies wijst de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven erop dat als het aanzienlijke energiebesparingspotentieel in de huisvestingssector in België wordt gehaald, de energiefactuur van de Belgische economie in haar geheel aanzienlijk kan worden verlaagd en ook, vanuit het oogpunt van duurzame ontwikkeling, de facturen van de gezinnen kunnen worden verlicht, waardoor iedereen makkelijker toegang krijgt tot energie en bijgevolg het zogenaamde sociale "fuel povertyverschijnsel" kan worden teruggedrongen⁶.

Verder heeft de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven de federale regering uitgenodigd om samen met de sociale gesprekspartners, de gewestregeringen, de gewestelijke economische en sociale raden, de vertegenwoordigers van de financiële sector en alle andere betrokken actoren een nationale Rondetafel-conferentie te organiseren naar het voorbeeld van het Duitse experiment, de "Alli-antie voor werkgelegenheid en leefmilieu" genoemd. De agenda van die Rondetafelconferentie is ambitieus : een systematische en grootschalige renovatie door-voeren om de energie-efficiëntie in de huisvestingssector te verbeteren.

---

⁶ A household is said to be in fuel poverty if it needs to spend more than 10 per cent of its income on fuel to maintain a satisfactory heating regime (usually 21 degrees for the main living area, and 18 degrees for other occupied rooms).

x x x

De Raden vestigen er de aandacht op dat, gelet op de termijn waarover ze beschikken om hun advies uit te brengen, zij zich niet hebben kunnen buigen over de acties die de parastatale instellingen in dit verband hebben opgezet.

Advies over het verslag 'Armoede uitbannen, een bijdrage aan politiek debat en politieke actie' (1)

ADVIES

Algemene Raad

26 oktober 2006

AR/PCA/ADV/001

Advies over het verslag 'Armoede uitbannen, een bijdrage aan politiek debat en politieke actie' (1)

1 Situering

De minister vroeg aan de Vlor een advies over het verslag 'Armoede uitbannen'. Het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting van het centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding formuleerde dit verslag naar aanleiding van 10 jaar Algemeen Verslag over de Armoede.

Dit advies volgt in grote lijnen de structuur van het verslag 'Armoede uitbannen' en reageert op de verschillende resoluties en pistes die handelen over onderwijs. De Vlor wil in dit advies geen uitspraken doen over thema's die in andere fora reeds aan bod kwamen, op dit ogenblik aan bod komen of binnenkort aan bod zullen komen. Hij zal in dit advies wel verwijzen naar die adviezen als ze al uitgebracht zijn. Indien over een bepaald thema een advies in voorbereiding is of gepland wordt, dan zal hij dit vermelden, maar er geen voorafname op doen.

Een werkgroep van de algemene raad heeft dit advies voorbereid. Alle geledingen van de algemene raad kregen de kans om een vertegenwoordiger in de werkgroep aan te duiden. In de werkgroep werden bijkomende vertegenwoordigers van de verenigingen voor armen opgenomen.

In dit advies spreekt de Vlor steeds over mensen die in armoede leven. Deze groep bestaat zowel uit autochtonen als uit allochtonen in een meervoudige achterstandssituatie.

Het advies werd na bespreking in de Algemene Raad van 26 oktober 2006 unaniem goedgekeurd.

2 Inleiding

Armoede uitbannen is een thema dat het hele onderwijs in al zijn facetten aangaat. Kinderen die in armoede leven blijven uit de boot vallen. Niet alleen omdat er onvoldoende specifieke voorzieningen zijn voor kinderen van mensen die in armoede leven, maar ook omdat omgaan met armoede nog te veel gezien wordt als een opdracht voor specialisten. Omgaan met armoede hoort bij de gewone opdracht van het onderwijs. De Vlor pleit hier voor een geïntegreerd beleid waarbij omgaan met armoede een basisopdracht is van de school en geen werk voor specialisten. Een beleid om armoede uit te bannen mag niet tot gevolg hebben dat er nog meer specialisten komen en nog meer loketten die bijkomende drempels worden voor mensen in armoede. De leerkrachten, en bij uitbreiding het hele schoolteam en het schoolbestuur, hebben nood aan vaardigheden om armoede te herkennen en om kinderen van ouders die in armoede leven optimale ontwikkelingskansen te bieden.

¹ Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor racismebestrijding, Verslag 'armoede uitbannen, een bijdrage aan politiek debat en politieke actie, Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting, december 2005

Om de kloof tussen onderwijs en mensen in armoede te dichten, zijn interventies nodig aan beide kanten van de kloof. Zo ontbreekt aan de ene kant van de kloof bijvoorbeeld een goed zicht op de cirkel van de armoede. Aan de andere kant ontbreken vaak de vaardigheden om met leerkrachten te communiceren op een sociaal aanvaarde manier. Leerkrachten en ouders in armoede hanteren als het ware elk een eigen taal uit een ander sociaal register.

Een netwerk met de doelgroep kan helpen om deze kloof te overbruggen.

De nood aan ondersteuning van armen neemt toe omdat onze maatschappij steeds meer een maatschappij wordt met twee snelheden.

Het beperkte scholingsniveau van vooral jongeren uit lagere sociale klassen hypothekeert op zijn beurt hun arbeidsloopbaan en vergroot de kans dat ze op andere domeinen met sociale uitsluiting worden geconfronteerd. Op die manier is de cirkel van de armoede weer rond.

Goed onderwijs is essentieel om deze cirkel te doorbreken. Het kan een hefboom zijn voor sociale mobiliteit en een middel tegen verdere dualisering van de samenleving.

Alle onderwijspartners moeten alles doen wat in hun mogelijkheden ligt om te voorkomen dat kinderen en jongeren niet participeren of laattijdig beginnen te participeren aan onderwijs.

Goed onderwijs is ook voor kinderen die in armoede leven, onderwijs dat schooluitval en ongekwalificeerde uitstroom voorkomt door aan te sluiten bij hun talenten en dat op een uitdagende manier werkt aan de ontwikkeling van die talenten.

Preventie en remediëring van leerachterstanden voorkomen schoolmoeheid, schooluitval en ongekwalificeerde uitstroom. Zij worden best geïntegreerd in de dagelijkse praktijk van elke leerkracht en ondersteund met voldoende zorguren. Dit is de enige manier om te voorkomen dat ouders zich verplicht gaan voelen om een beroep te doen op betalende bijlessen buiten de school. Die praktijk vergroot de kloof tussen rijk en arm in het onderwijs.

De Vlor vindt dat bij de aanpak van armoede in onderwijs vooral aandacht moet gaan naar sociale integratie en preventie van schoolmoeheid, schooluitval en ongekwalificeerde uitstroom.

3 Resolutie 27: Relatie gezinnen – school

3.1 Piste 1. Creëren van aangepaste kaders voor een beter ‘partnership’ tussen ouders en pedagogisch personeel

Over dit thema bracht de Vlor advies uit bij de voorbereiding van het participatiedecreet.⁽²⁾

3.2 Piste 2. Organiseren van een onthaal op mensenmaat

De Vlor stelt vast dat, onder meer als gevolg van het decreet over gelijke onderwijskansen, veel scholen zich bezinnen over hun inschrijvingspraktijk. Een aantal van die scholen evolueert de laatste jaren in de richting van een onthaal op mensenmaat. De Vlor vindt dit een goede evolutie en hoopt dat die zich voortzet.

Het onthaal begint al vóór de feitelijke inschrijving. Het inschrijvingsgesprek is een onderdeel van een globaal onthaalbeleid. Een onthaalbeleid dat zelfs de vorm kan aannemen van een structurele verwelkomingsstrategie, waarbij scholen initiatieven nemen om alle kinderen en jongeren aan te trekken. Scholen moeten daarvoor een inzicht hebben in de samenstelling van hun eigen populatie en daarop kunnen reflecteren. Op die manier kunnen ze bij zichzelf impliciete drempels ontdekken.

Het inschrijvingsmoment is wel het eerste formele moment, dat inderdaad veel meer kan zijn dan een administratief gebeuren. Het inschrijvingsmoment is het eerste ‘zorgmoment’.

² Advies over het participatiedecreet, Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad, 18 november 2003

Iedereen die leerlingen inschrijft, moet deskundigheid kunnen verwerven inzake communicatie op maat. Mensen die in armoede leven moeten hiervoor een vertrouwenspersoon kunnen meenemen. De laatste zin van deze piste verwijst naar de nood aan een referentiefiguur in het lerarenkorps tijdens het schooljaar en vraagt een versterking van de rol van de klastitularis. De Vlor vraagt dat de klastitularis mogelijkheden krijgt om deze rol behoorlijk te vervullen.

De Vlor beaamt dat een aanspreekpunt belangrijk is voor ouders die in armoede leven. Projecten met brugfiguren kunnen bijvoorbeeld voor het basisonderwijs inspirerend werken voor structurele ingrepen.

In het secundair onderwijs neemt de leerlingenbegeleiding nu al heel wat taken in dit verband op. Het secundair onderwijs vraagt o.a. hiervoor uren voor zorg.

De Vlor beklemtoont dat aanduiden wie het onthaal doet of als aanspreekpunt fungeert, een zaak is van lokale autonomie. Maar diegene die fungeert als aanspreekpunt moet de achtergrond kennen van mensen in armoede. Hij of zij moet hun vertrouwen hebben. Ook in scholen die opteren voor een aanspreekpunt, moeten alle leerkrachten rechtstreeks aanspreekbaar zijn voor de ouders van hun leerlingen, ook voor ouders die in armoede leven. Scholen zouden bijvoorbeeld een samenwerking kunnen opzetten met een CLB dat over een ervaringsdeskundige in de armoede en sociale uitsluiting beschikt.

3.3 Piste 3. Correct en creatief communiceren met de ouders

De Vlor ondersteunt deze piste. Een goede communicatie tussen de school en de gezinnen is inderdaad onontbeerlijk. Goede communicatie vertrekt vanuit een visie en een beleid dat regelmatig bijgestuurd wordt in functie van zich wijzigende contexten, bijvoorbeeld van de schoolpopulatie of van de samenstelling van het schoolteam...

Scholen moeten in alle facetten van hun schoolcultuur aandacht hebben voor de concrete problemen die armoede met zich meebrengt en voor de effecten van armoede op leren en welbevinden van leerlingen.

Schriftelijke communicatie is dikwijls te hoog gegrepen voor mensen die in armoede leven. Communiceren gebeurt best van mens tot mens. Ouders in armoede hechten veel belang aan informele contacten tijdens het schooljaar.

Leerkrachten hebben veel gemakkelijker informele contacten met mensen uit de middenklasse dan met mensen die in armoede leven. Informele contacten gaan zowel over positieve boodschappen als over problemen. Uit die contacten moet vooral belangstelling blijken.

Huisbezoeken zijn een mogelijk instrument, maar zijn een tijdrovende bezigheid. Zij zijn alleen mogelijk onder strikte wettelijke voorwaarden en moeten gebeuren door personen die hiervoor de geschikte competenties hebben. Volgens de Vlor kan een goede ouderwerking hier ook een rol spelen.

Klastitularissen zijn bij uitstek de leerkrachten die de rol van vertrouwensfiguur naar ouders en leerlingen opnemen. Daarom dient ervoor gezorgd te worden dat een klastitularis er permanent kan zijn voor de leerlingen van zijn klas.

Al heel wat scholen hebben een communicatiebeleid. Er is een groot verschil tussen steden en dorpen. Een kleine dorpsschool communiceert anders met haar ouders dan een grote secundaire school in de stad.

3.4 Piste 4. Veranker de gevoeligheid voor diversiteit en sociale ongelijkheid op een structurele manier in de lerarenopleiding

De Vlor vindt omgaan met diversiteit een belangrijke basiscompetentie voor elke beginnende leerkracht. De Vlor stelt in zijn advies over het decreet lerarenopleiding in Vlaanderen dat hij daaraan veel aandacht zal besteden bij de beoordeling van de basiscompetenties. Vlaamse Onderwijsraad, Advies over het voorontwerp van decreet, betreffende de lerarenopleidingen in Vlaanderen, Algemene Raad, 9 februari 2006, blz. 6

Aspirant leerkrachten moeten leren uitgaan van de mogelijkheden van alle leerlingen en leren omgaan met de beperkingen van leerlingen op een manier die leerlingen stimuleert hun kwaliteiten te ontwikkelen. Leerkrachten moeten van alle kinderen veel blijven verwachten en blijven geloven dat zij de basisvaardigheden zullen bereiken. Zij moeten zich bewust zijn van hun vooroordelen en zich daardoor niet laten leiden. Maatschappelijke stages kunnen een theoretische insteek aanvullen.

De Vlor vindt de voorbeelden in het verslag op dit punt ongelukkig gekozen. Volgens de Vlor gaat het niet over een apart vakje of een afzonderlijk project, maar over een structurele inbedding van competentieverwerving. Een project kan daartoe een methode zijn. Armoede uitbannen is echter meer dan een project van twee weken.

4 Resolutie 28: Uitbreiden van het schoolse netwerk via de brede school

4.1 Piste 1. Toepassing en verdieping van de brede school

De Vlor zal pas een globaal advies formuleren over het concept van de brede school, als dit nodig is naar aanleiding van concrete ontwikkelingen op beleidsvlak. Hij wil daarop nu niet vooruitlopen.

4.2 Piste 2. Verhoging slagkracht van de Lokale Overlegplatformen in de Vlaamse Gemeenschap

De beschrijving van de lokale overlegplatformen in dit verslag veralgemeent sterk in negatieve zin. Instrumenten zoals de omgevingsanalyse kunnen problemen in verband met de onderwijssituatie van kinderen van ouders die in armoede leven aan de oppervlakte brengen. De lokale overlegplatformen kunnen ook een middel zijn om gestalte te geven aan de lokale autonomie. Sommige lokale overlegplatformen schieten te kort, andere leveren prachtig werk. Niet overal zijn de lokale overlegplatformen in staat om vertegenwoordigers van de armen op een zinvolle manier bij hun werking te betrekken.

Daarnaast spelen andere overlegplatformen, zoals die in het kader van het flankerend onderwijsbeleid, waar verantwoordelijken uit het onderwijs verantwoordelijken van andere sectoren ontmoeten, een rol in de strijd tegen armoede. Dit hangt sterk af van de lokale dynamiek. Het is heel belangrijk dat verschillende fora niet naast elkaar werken en dat zij hun werking op elkaar afstemmen.

4.3 Resolutie 29: Naar effectief recht op kosteloze onderwijs toegang

De Vlor verwijst hier naar zijn advies over de kosteloosheid van het basisonderwijs⁽⁴⁾ en naar discussies over de maximumfactuur in het secundair onderwijs en over de financiering en de studiefinanciering in het hoger onderwijs en in de volwasseneneducatie. De Vlor drukt hierbij zijn zorg uit dat kosten geen drempel mogen zijn voor de lerende.

5 Resolutie 30: Ontwikkelen van punctuele naar structurele ondersteuning

5.1 Piste 1. Meer voorschoolse ondersteuning en maximaliseren van participatie aan het kleuteronderwijs

De Vlor ondersteunt deze piste en verwijst hiervoor naar zijn advies over de verlaging van de leerplichtleeftijd en over een optimalisering van het onderwijs aan de jongste kleuters. Advies over de verlaging van de leerplichtleeftijd en over een optimalisering van het onderwijs aan de jongste kleuters, Vlaamse Onderwijsraad, Raad Basisonderwijs, 21 april 2004

5.2 Piste 2. Structureel financieren op basis van leerlingenkenmerken

De minister neemt zich voor gedurende deze legislatuur een nieuw financieringssysteem uit te werken voor het leerplichtonderwijs. De Vlor wil zijn voorstellen afwachten, alvorens over dit punt uitspraken te doen.

5.3 Piste 3. Integreer losse ondersteuningsinitiatieven in het bestaande schoolbeleid

Idealiter moet elke school nadenken over diversiteit en haar visie op diversiteit integreren in haar opvoedingsproject. Daarom ondersteunt de Vlor deze piste. Maar het verslag gaat hier voorbij aan de realiteit in Vlaanderen. Het gelijke-onderwijskansenbeleid is niets anders dan de integratie van gelijke onderwijskansen in het schoolbeleid, zoals de stellers dat bepleiten.

Vanuit een integrale visie is het niet alleen belangrijk dat scholen zich open stellen voor leerlingen die in armoede leven en hun ouders, maar is het ook erg belangrijk dat mensen die in armoede leven, leren om voor zichzelf op te komen. Het Vlaams Netwerk leert armen opkomen voor zichzelf en streeft naar meer dialoog en samenwerking met het onderwijs.

Daarnaast dient ook aandacht te gaan naar nieuwe vaak nog experimentele vormen van ondersteuning zoals bijvoorbeeld steungezinnen.

⁴ Vlaamse Onderwijsraad, Advies over kostenloosheid van het basisonderwijs, Raad Basisonderwijs, 23 november 2005

5.4 Piste 4. De ‘Centres Psycho-Medico-Sociaux’ (CPMS) en de Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB): meer tijd voor persoonlijk contact met ouders en leerlingen

De ondersteuning van scholen bij hun werking met mensen in armoede zit in het verzekerde aanbod van de centra. Toch blijken in de ervaringswereld van ouders in armoede de CLB's eerder een tegenstander dan een medestander. De centra kunnen dit tij keren door ouders vroeg en gepast te betrekken bij het begeleidingstraject en door hun medewerkers volop kansen te bieden op vorming over armoede en door samen te werken met ervaringsdeskundigen. Ervarende deskundigen kunnen een belangrijke rol spelen bij de ondersteuning van het CLBteam in zijn werking met armen. Zij kunnen ouders die in armoede leven ondersteunen in hun contacten met de school en het CLB. De Vlor verwijst bijvoorbeeld naar het project ‘Drieklap’ in Leuven. ‘Drieklap’ ondersteunt ouders die in armoede leven om als volwaardige partner te participeren aan de communicatie tussen school, CLB en ouders.

5.5 Piste 5. Verminderen van overstap naar buitengewoon onderwijs en erkennen van inclusief onderwijs

De Vlor wil naar aanleiding van dit verslag geen voorafname doen op zijn advies over leezorg.

6 Resolutie 31: Bestrijden van sociale segregatie op de schoolmarkt

De Vlor steunt deze resolutie, maar segregatieprocessen verlopen veel ingewikkelder dan het verslag hier doet uitschijnen. Er is niet alleen de aanbodzijde, maar ook de vraagzijde. Segregatieprocessen zijn een samenspel tussen schoolkeuzemotieven en de werking van scholen.

Aan de vraagzijde zijn schoolkeuzemotieven van ouders erg moeilijk te beïnvloeden. Een middel om segregatie tegen te gaan is correcte informatie voor de ouders over het reële aanbod van de scholen. Armen moeten kunnen kiezen voor een school die werkt aan talentontwikkeling en die het best aansluit bij wat hun kind nodig heeft. Kinderen en ouders die in armoede leven hebben evengoed recht op een vrije schoolkeuze. Vervoerskosten, bijvoorbeeld, mogen geen belemmering zijn.

6.1 Piste 1. Evenwicht brengen op de schoolmarkt

Aan de aanbodzijde blijven er inderdaad nog altijd scholen die op een bepaalde manier o.a. financieel, aan ontrading doen. Het blijft nodig om verdoken discriminatiestrategieën te ontrafelen. Slechts in een vijftal LOP's werd een voorrangperiode voor GOK-leerlingen/niet-GOKleerlingen afgesproken. Of ouders daarop ingegaan zijn, verdient nader onderzoek.

Het lokale overlegplatform kan een bijdrage leveren tot een meer evenwichtige onderwijsmarkt. Deze mogelijkheid komt niet aan bod in het verslag.

Scholen die in hun populatie veel kinderen hebben van ouders die in armoede leven, moeten de meeste ondersteuning krijgen. Maar een betere ondersteuning van scholen met veel kinderen van ouders die in armoede leven, mag er niet toe leiden dat andere scholen zich aan hun verantwoordelijkheid ten aanzien van deze groep onttrekken.

Armoede heeft een ander gezicht in de steden dan op het platteland. De Vlor vraagt om scholen de personele en financiële mogelijkheden te geven die ze nodig hebben om een gedifferentieerd beleid te voeren.

6.2 Piste 2. Versterken en bekendmaken van het recht op inschrijving

De Vlor ondersteunt het verslag in zijn analyse dat met de inschrijving van het inschrijvingsrecht in het decreet, niet alle inschrijvingsproblemen opgelost zijn.

De Vlor pleit voor een echt verwelkomingsbeleid vanuit een buurtbenadering en in samenhang met huisvesting. Maar een buurtbenadering mag de segregatie niet versterken. Niet alleen visieontwikkeling en een verwelkomingsbeleid zijn belangrijk, maar ook de aanpak tijdens de schoolloopbaan van het kind in die school.

6.3 Piste 3. Ontschotten van onderwijsvormen in een comprehensief onderwijssysteem

Voor een beoordeling van deze piste wacht de Vlor de resultaten en de evaluatie af van de proeftuinen die hier rond werken.

6.4 Piste 4. Een debat over de rol van de onderwijsnetten

De Vlor is het niet eens met deze piste. Er moet ook diversiteit zijn in het aanbod. Netoverschrijdende samenwerking is wel belangrijk. De LOP's zijn tekenend voor de bestaande trend naar netoverstijgende samenwerking.

7 Resolutie 32: Attractief maken van beroepsonderwijs

In zijn inleiding bij dit advies onderstreept de Vlor het belang van talentontwikkeling. Ook het beroepsonderwijs biedt leerlingen mogelijkheden tot talentontwikkeling.

Op dit ogenblik is de realiteit dat veel leerlingen die in armoede leven in het beroepsonderwijs terechtkomen. Op dit punt zijn categoriale maatregelen nodig voor het beroepsonderwijs. Maar globaal opteert de Vlor op termijn voor een integraal beleid dat omgaan met armoede tot een zaak maakt van het hele onderwijs en van alle onderwijsvormen. Zo is het wenselijk dat in het secundair onderwijs 1 B uitgroeit tot een reële kans op terugstromen naar de A-stroom. Het deeltijds kunstonderwijs kan bijvoorbeeld bijdragen tot de talentontwikkeling bij deze doelgroep, maar dikwijls is de drempel daar veel te hoog voor mensen die in armoede leven.

Het verslag maakt geen onderscheid tussen categoriale maatregelen op korte termijn en een integraal beleid op langere termijn.

7.1 Piste 1. Leveren van meer inspanningen voor het behalen van basisvaardigheden

De Vlor gaat niet akkoord met het pleidooi in het verslag voor het herstel van 'de beroepsschool'. Hij pleit voor een dynamisch, modern en volwaardig beroepsonderwijs dat leerlingen aantrekt die over talenten beschikken en die hun talenten optimaal kunnen ontwikkelen in de onderwijsvorm die het best bij hen past. Het beroepsonderwijs maakt deel uit van het totale aanbod van onderwijs. Het moet, net zoals de andere onderwijsniveaus en onderwijsvormen, werken aan maximale talentontwikkeling. Het beroepsonderwijs mag de segregatie niet bestendigen. Nu zitten daar nog te veel leerlingen die er niet thuishoren. Leerlingen die in armoede leven, zitten vaak in het beroepsonderwijs omdat ze niet over de juiste sociale vaardigheden beschikken om zich te handhaven in de sociale context van andere onderwijsvormen. Wil het beroepsonderwijs vandaag zijn leerlingen ondersteunen om uit de vicieuze cirkel van de armoede te breken, dan moet het niet alleen werken aan beroepsvaardigheden en vaardigheden als geletterdheid, informatieverwerking en probleemoplossend denken, maar ook aan sociale en communicatieve vaardigheden. Deze leerlingen hebben nood aan sociale redzaamheid en assertiviteit in andere sociale contexten. De manieren waarop zij kunnen communiceren, zijn erg belangrijk voor hun sociale integratie. Het breder netwerk rond de school kan benut worden om die vaardigheden aan te leren. De Vlor denkt dat een brede schoolwerking vooral hier een positieve bijdrage kan leveren aan de strijd tegen armoede en sociale uitsluiting. Het deeltijds beroepsonderwijs, de leercontracten bij SYNTRA en de deeltijdse vorming brengt het verslag niet in beeld. Deze deeltijdse systemen zijn het laatste vangnet voor een aantal jongeren. Het deeltijds beroepsonderwijs moet op zich een attractieve onderwijsvorm worden. School en werk moeten hier echt samengaan.

7.2 Piste 2. Versterking van remediërende onderwijsvormen

De titel van deze piste in het verslag is verkeerd gekozen. Het gaat hier over alternatieve wegen en tweedekansonderwijs. Ondanks alle inspanningen zullen altijd leerlingen uitvallen. Op dat ogenblik zijn projecten nodig zoals 'time out'. Het decreet flankerend onderwijsbeleid zou daaraan werken. De relatie tussen arm zijn en in time-outprojecten terecht komen is niet zo evident als het verslag doet vermoeden. De Vlor zal de kans krijgen om over deze beleidsvoornemens een advies uit te brengen naar aanleiding van het decreet flankerend onderwijsbeleid. Wat hier een tweede kans heet, is voor mensen die altijd uit de boot zijn gevallen zeer dikwijls de eerste kans.

7.3 Piste 3. Verruim en differentieer de leeromgeving voor laag opgeleiden of mensen zonder diploma

Het concept 'levenslang leren' gaat uit van een continuüm van leren. Iets als 'levenslang leren' bestaat niet voor armen. Zij hebben dikwijls onderbroken schoolloopbanen. Voor velen onder hen is leren op volwassen leeftijd hun eerste echte kans op leren. Recht op leren stopt niet op 18 jaar bij het einde van de leerplicht. Levenslang recht op leren moet voor armen op een specifieke manier ondersteund worden. Die ondersteuning moet rekening houden met die constante strijd om te overleven. Armen hebben geen tijd om te leren en te studeren. Zij moeten al hun tijd besteden aan hun constante strijd om te overleven. Die cirkel doorbreken, kunnen zij alleen met veel steun van hun baas, hun gezin en vrienden.

Centra voor basiseducatie en centra voor volwassenenonderwijs moeten in hun beleid integreren hoe ze omgaan met mensen in armoede en de effecten van armoede kennen op leren en welbevinden. De centra voor basiseducatie en de centra voor volwassenenonderwijs moeten de verenigingen van armen betrekken bij de bekendmaking van hun aanbod en de mogelijkheden van levenslang leren.

Mensen die in armoede leven, hebben nood aan mensen die mee duwen. Mensen die mee duwen, maken dat mensen die in armoede leven, zelf sterk genoeg zijn en over de nodige sociale vaardigheden beschikken om de mogelijkheden die bij hen passen, te zoeken en te vinden. Als onderwijs er niet in geslaagd is om die cirkel te doorbreken, moeten mensen ergens terecht kunnen. Eén van de mogelijke wegen is de band tussen de verenigingen van armen en het onderwijs versterken en de verenigingen daarvoor voldoende middelen te geven.

8 Resolutie 33: Structureel aanpakken van laaggeletterdheid

In Vlaanderen zijn ongeveer 800.000 volwassenen laaggeletterd. Het gaat hierbij om volwassenen die geen of nauwelijks primair onderwijs hebben gevolgd, grotendeels allochtonen die vaak analfabeet zijn, en om volwassenen die, ondanks voldoende jaren onderwijs, veel moeite hebben met schriftelijke taken.

Vranken J., De Boyser K. en Dierckx D. (red.), Armoede en sociale uitsluiting, jaarboek 2004, acco, Leuven, 2004, blz. 75

Het is belangrijk om laaggeletterdheid structureel aan te pakken. Alle onderwijsvernieuwingen en achterstandsprogramma's ten spijt verlaten nog steeds leerlingen de school op een laag niveau van geletterdheid. Daarnaast bieden de contexten waarin zij functioneren kennelijk te weinig stimulansen en mogelijkheden om hun geletterdheid te onderhouden en verder te ontwikkelen. Nederlandse Taalunie, Laaggeletterdheid in de lage landen, hoge prioriteit voor beleid, Jeane Kurvers (eindred.), Den Haag 2004, 64 bladzijden, blz. 23

Vandaag worden steeds grotere eisen gesteld aan geletterdheid en de groep die de aansluiting mist, blijkt navenant te groeien.

8.1 Piste 1. Accurate en systematische detectie en samenhangende aanpak van laaggeletterdheid

De Vlor vindt het 'Plan geletterdheid' in de Vlaamse Gemeenschap inderdaad een voorbeeld waar een begin wordt gemaakt met een geïntegreerd beleid om het aantal laaggeletterden de komende jaren terug te dringen. Op dit punt sluit de Vlor zich aan bij het verslag. In zijn jaarlijks advies over de gewenste ontwikkelingen in de basiseducatie voor het schooljaar 2006 – 2007 doet de Vlaamse Onderwijsraad hierover een aantal uitspraken.

Vlaamse Onderwijsraad, Jaarlijks advies over de gewenste ontwikkelingen in de basiseducatie voor het schooljaar 2006 - 2007, Raad Levenslang en Levensbreed Leren, 20 juni 2006

9 Resolutie 69: Inbouwen van meer aandacht voor diversiteit in de basisopleiding

9.1 Piste 1. Werk maken van de voorstelling omtrent armoede

Heel wat hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap, bouwen aandacht voor diversiteit en armoede in de basisopleiding in. Zij doen dit vaak in samenwerking met ervaringsdeskundigen. Projecten kunnen hier niet volstaan. De Vlor vindt omgaan met diversiteit en armoede belangrijke basiscompetenties voor de beginnende leerkracht. De ontwikkeling van die basiscompetenties moet een geïntegreerd deel zijn van de opleiding van elke leerkracht.

9.2 Piste 4. Diversiteit in de studentenpopulatie stimuleren

De Vlor verwijst in dit verband naar zijn advies over nieuwe doelgroepen in het hoger onderwijs (9) en naar de engagementsverklaring van het Vlaams hoger onderwijs over diversiteit als meerwaarde (10).

⁹ Vlaamse Onderwijsraad, Nieuwe doelgroepen in het hoger onderwijs, visietekst van de Raad Hoger Onderwijs, 10 september 2002, RHO/RBE/DOC/006a, 19 bladzijden

¹⁰ Vlaamse Onderwijsraad, Diversiteit als meerwaarde, engagementsverklaring van het Vlaams hoger onderwijs, 31 mei 2005

10 Resolutie 70: Verzekeren van nascholing

10.1 Piste 1. Vorming stimuleren en middelen voor vorming garanderen

Goede vorming en deskundigheid over armoede en onderwijs zijn nodig, maar deskundigen mogen niet in de plaats treden van de leerkracht in de klas. Alle leerkrachten moeten kansen krijgen op vorming over omgaan met armoede in de klas en op school. Leerkrachten kunnen veel van elkaar leren door ervaringen met elkaar te delen. Daar moet ook tijd voor zijn in de school. Leerkrachten zijn zelf een bron van kennis.

Vorming over armoede gaat niet alleen over vaardigheden, maar ook over waarden en houdingen, over het empathisch vermogen van leerkrachten. De lokale autonomie biedt hier mogelijkheden. Directeuren en schoolbesturen kunnen in hun personeelsbeleid veel doen. Zo kunnen zij bijvoorbeeld bij de aanwerving van nieuwe personeelsleden selecteren in functie van diversiteit. Op termijn kunnen zij een schoolteam samenstellen dat zo functioneert dat er zorg is voor iedereen. Dit heeft te maken met het beleidsvoerend vermogen van scholen en het gebruik van dat beleidsvoerend vermogen in functie van diversiteit. De lokale overlegplatformen en andere netwerken bieden kansen om contacten te leggen, mensen binnen te halen en naar de verenigingen toe te stappen.

10.2 Piste 2. Onthaalbedienden vormen

Armen hebben nood aan iemand die met hen praat en naar hen luistert. Daarvoor is in de eerste plaats vertrouwen nodig. Vertrouwen kan groeien als iemand de juiste vragen stelt. Iemand die hen vraagt naar wat volgens hen de juiste oplossing is. Armen hebben nood aan goede coaching. De ouder in armoede wil in de eerste plaats met de leerkracht van de klas van zijn kind spreken. Met de persoon die het dichtst bij zijn kind staat, maar dat moet dan wel iemand zijn die op die bijzondere manier kan luisteren. Ervaringsdeskundigen kunnen daarbij helpen als het nodig is.

De school moet steeds opnieuw een evenwicht zoeken tussen ondersteuning van het team om het zelf te doen enerzijds en de vraag van de ouders in armoede om met iemand te praten die hun vertrouwen geniet.

De Vlor opteert voor zo weinig mogelijk tussenpersonen. Prioriteit moet gaan naar het vaardiger maken van alle leden van het schoolteam die rechtstreeks betrokken zijn bij de leerlingen. De Vlor wil voorkomen dat door de creatie van allerlei jobs op school de neiging ontstaat om dit soort opdrachten toe te schuiven naar specialisten. Die werkwijze ontnemt de leerkracht de kans om dit zelf te leren. Specialist en ervaringsdeskundigen zijn wel nodig om het schoolteam te ondersteunen om het zelf te doen.

Mia Douterlungne
administrateur

Ann Demeulemeester
generaal voorzitter

ADVIES UITGEBRACHT DOOR DE ECONOMISCHE EN SOCIALE RAAD VOOR HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST TIJDENS ZIJN ZITTING VAN 18 MEI 2006

**Inzake het Verslag over bestaansonzekerheid, armoede, sociale uitsluiting
en ongelijke toegang tot de rechten. December 2005**

VERSLAG OVER BESTAANSONZEKERHEID, ARMOEDE, SOCIALE UITSLUITING EN ONGELIJKE TOEGANG TOT DE RECHTEN. DECEMBER 2005

**Advies van de Economische en Sociale Raad voor het Brussels
Hoofdstedelijk Gewest. 18 mei 2006**

Aanhangigmaking

Op 23 maart 2006 heeft de ESRBHG vanwege Mevr. Huytebroeck en Dhr. Smet, Leden van het Verenigd College bevoegd voor Bijstand aan Personen, een adviesaanvraag ontvangen betreffende het derde Verslag over bestaansonzekerheid, armoede, sociale uitsluiting en ongelijke toegang tot de rechten.

Deze aanvraag past in het kader van de uitvoering van artikel 4 § 2 van het Samenwerkingsakkoord betreffende de bestending van het armoedebeleid, dat op 5 mei 1998 tussen de federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten werd afgesloten.

Op 9 februari 2006 heeft het Verenigd College besloten om het advies van de Raad betreffende het derde Verslag te vragen.

Op 24 februari 2005 heeft de Raad voor de eerste maal een advies geformuleerd betreffende het tweede Tweejaarlijks Verslag van het Steunpunt tot bestrijding van Armoede, Bestaansonzekerheid en Sociale uitsluiting, nadat de Leden van het Verenigd College bevoegd voor Bijstand aan Personen hem daarom hadden verzocht.

Advies

1. Algemene beschouwingen

Voor de opmaak van dit advies heeft de Raad dezelfde procedure als voor zijn vorig advies gevolgd. Hij heeft met name zijn beschouwingen betreffende de oriëntaties en resoluties, die in het Verslag voorkomen, beperkt tot de domeinen die tot zijn opdrachten behoren. Dit zijn de aangelegenheden die onder de bevoegdheid van het Gewest vallen en een weerslag op het economisch en sociaal leven ervan uitoefenen, net zoals op de aangelegenheden die onder de bevoegdheid van de federale Staat vallen en waarvoor een procedure van vereniging, overleg of advies met het Gewest is voorzien.

De Raad is van oordeel dat de bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid, sociale uitsluiting en ongelijke toegang tot de rechten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, gelet op het hoge percentage leefloners, tussen andere indicatoren, een prioriteit voor het collectief openbaar beleid moet zijn.

Zelfs in een rijkdom producerende stad als Brussel blijft armoede niet alleen bestaan, maar heeft ze zelfs de neiging om toe te nemen.

In Brussel hebben minstens 103.000 mensen het moeilijk om de eindjes aan elkaar te knopen en lopen het gevaar dat ze hun huurgeld, de doktersrekening of de schoolboeken van de kinderen niet kunnen betalen...

Armoede is echter niet alleen geldgebrek. Het is ook het feit dat de uitoefening van de nochtans fundamentele rechten voor bepaalde bevolkingsgroepen geen realiteit is. Zo is er het door artikel 23 van de Grondwet voorgeschreven recht om een menswaardig leven te leiden. Dit recht omvat inzonderheid :

- het recht op arbeid en op de vrije keuze van beroepsarbeid in het raam van een algemeen werkgelegenheidsbeleid dat onder meer gericht is op het waarborgen van een zo hoog en stabiel mogelijk werkgelegenheidspeil, het recht op billijke arbeidsvoorwaarden en een billijke beloning ;
- het recht op sociale zekerheid, bescherming van de gezondheid en sociale, geneeskundige en juridische bijstand ;
- het recht op een behoorlijke huisvesting.

Ondanks de inspanningen van de verschillende Belgische overheden zijn er in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest nog steeds mensen die geen middelen hebben om een menswaardig leven te leiden.

De Raad verzoekt de voor de Bijstand aan Personen bevoegde overheden om de opvolging van de resoluties, die het voorwerp van dit advies zijn, te verzekeren.

2. Bijzondere beschouwingen

2.1 Oriëntatie I : Handelen met kennis van zaken

De Raad maakt zich Resolutie 1 eigen, die erin bestaat om in kwalitatieve en kwantitatieve gegevensverzameling over de toestand van de armoede en bestaansonzekerheid te investeren.

In heel wat domeinen heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest immers een tekort aan betrouwbare statistische gegevens. Het bestaan ervan zou het mogelijk maken om « met kennis van zaken te handelen » en bijgevolg de ingestelde beleidsvoeringen in staat stellen om doeltreffender en doelmatiger te zijn.

Hij verbaast zich in het bijzonder over de opmerking betreffende de Brusselse problematiek, waarvoor het onmogelijk zou zijn geweest om een betrouwbaar cijfer inzake de geldarmoede in het Brussels Gewest te berekenen omdat het Brussels aandeel in de steekproef te klein was. Welnu, Brussel beschikt sinds 1992 over een « Rapport over de staat van de armoede in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest », opgemaakt door het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn. De Raad merkt op dat dit Observatorium uitstekend werk heeft verricht op het vlak van het verzamelen van gegevens betreffende de armoede en andere domeinen, die tot het sociaal gebied behoren.

De Raad herhaalt de bepaling van het door de sociale gesprekspartners onderschreven Contract voor Economie en Tewerkstelling (in het gedeelte « good governance ») betreffende de terbeschikkingstelling door het Gewest van een permanent systeem voor statistische of macro-economische informatie, dat een dynamische toekomstvisie toelaat en een waardevolle beslissingstool kan zijn.

2.2. Oriëntatie VI : Pedagogische en financiële engagementen nemen voor het waarborgen van het recht op onderwijs

De Raad stemt in met deze oriëntatie ten overstaan van het onderwijs en wenst deze tot het recht op basis- of voortgezette beroepsopleiding uit te breiden.

Om tot een hogere tewerkstellingsgraad van de Brusselaars, en meer in het bijzonder van de meest kwetsbare Brusselaars te komen, meent de Raad dat de Gemeenschappen op het vlak van opvoeding en onderwijs en de Gemeenschapscommissies op het vlak beroepsopleiding een inspanning moeten leveren om de doeltreffendheid en doelmatigheid van de onderwijs- en beroepsopleidingsstelsels te verbeteren ten aanzien van de specifieke eigenschappen van de Brusselse arbeidsmarkt en het streven naar maatschappelijke emancipatie van de werknemers.

Het onderwijs moet het immers mogelijk maken om basisbekwaamheden te verwerven, maar ook om de tweede taal (Frans of Nederlands) aan te leren, wat in Brussel een onontbeerlijke bekwaamheid is.

In verband met Resolutie 30 « Ontwikkelen van punctuele naar structurele ondersteuning » en meer in het bijzonder Piste 1, die meer voorschoolse ondersteuning en het maximaliseren van de participatie aan het kleuteronderwijs voorstelt, onderlijnt de Raad de noodzaak om ook de begeleiding van de ouders in hun rol van ouders van leerlingen te ontwikkelen.

De Raad dringt erop aan dat men de basis- en voortgezette opleiding een centrale plaats in het tewerkstellingsbeleid moet geven. Volgens hem moet de opleiding op het niveau van het onderwijs, ten overstaan van de werkzoekenden en in het arbeidsmilieu worden verzekerd.

Hij vraagt dat een grotere investering zou uitgaan naar het onderwijs en pleit voor de noodzakelijke herwaardering van de voorzieningen voor het technisch en beroepsonderwijs en het onderwijs voor sociale promotie in Brussel, en in het bijzonder voor wat de uitrusting van de onderwijsinstellingen betreft.

Het is in deze perspectieven dat de sociale gesprekspartners in de « Werkterreinen » van het Contract voor Economie en Tewerkstelling erop hebben gewezen dat er nood is aan een link tussen tewerkstelling, beroepsopleiding en onderwijs, aan de ontwikkeling van centra voor beroepsreferenties en aan de coördinatie van de acties van de openbare organismen belast met tewerkstelling enerzijds, en de beroepsopleiding anderzijds.

2.3. Oriëntatie VIII : Het bevorderen van de kwaliteit van de arbeid en van een sociale economie

Ook al vormt het hebben van een baan geen waarborg om uit de armoede, de bestaansonzekerheid en de sociale uitsluiting te treden, toch kan dit bijdragen om de menswaardigheid te herstellen en om de sociale uitsluiting te doorbreken.

De Raad herhaalt zijn standpunt dat men alles in het werk moet stellen om het recht op arbeid en een kwaliteitsvolle baan een vaste vorm te geven, zodat alle Brusselaars in de beste omstandigheden aan de economische en sociale ontwikkeling van Brussel kunnen deelnemen.

In dit opzicht meent de Raad dat men de bestrijding van het zwartwerk en de illegale arbeid moet voortzetten, met als drievoudige doelstelling om banen aan de oppervlakte te brengen, de werknemers te beschermen en de regels van de eerlijke concurrentie te doen naleven.

De Raad zou met belangstelling een bespreking overwegen van de doorslaggevende factoren voor de kwaliteit van de werkgelegenheid in Brussel, vanuit de invalshoek van de gewestelijke en gemeenschappelijke bevoegdheden : leefmilieu, mobiliteit, crèches, opleiding, ...

In verband met de sociale economie, die eveneens tot de professionele integratie van risicogroepen dient bij te dragen, heeft de Raad meermaals te kennen gegeven dat men deze sector in Brussel moet ontwikkelen.

2.4. Oriëntatie X : Een duurzaam huisvestingsbeleid voeren

In verband met deze oriëntatie merkt de Raad op dat het Contract voor Economie en Tewerkstelling aansluit op de wil van de Regering om het aantal openbare woningen op te voeren en om van alle openbare beleidsvoeringen een transversaal beleid te maken. Meer in het bijzonder in het Werkterrein 14 « Bevordering van de werkgelegenheid in het kader van het huisvestingsbeleid » ziet hij de verbetering van de Brusselse bebouwing vanuit het oogpunt van de energieprestaties als een noodzaak en als een opportuniteit. Hij haalt de mogelijkheid aan om in dit opzicht een beroep op middelen uit het Kyoto-fonds te doen.

In het kader van Resolutie 59 « Een feitelijk recht op energie invoeren » is de Raad verdeeld ten overstaan van Piste 5, die erin zou bestaan om de BTW op energiefacturen van 21 % naar 6 % te verlagen. Bovendien blijft er, in het kader van de Europese richtlijn betreffende de

BTW-percentages (zesde richtlijn), twijfel over de bevoegdheid van de federale Staat om een verlaging van het BTW-percentage op energie door te voeren.

2.5. Oriëntatie XIII : Beleidsvoorwaarden in de strijd tegen armoede bewaken

De Raad stelt vast dat men tijdens de georganiseerde thematische debatten geen specifiek overleg over deze oriëntatie heeft gepleegd.

Het lijkt hem nochtans van fundamenteel belang dat de verschillende openbare instanties de beleidsvoorwaarden bewaken, die in dit hoofdstuk worden aangehaald, namelijk dat ze op voorhand de impact van de geplande beleidsvoeringen (zowel van de structurele, als van deze die meer in het bijzonder de strijd tegen armoede beogen) op de tewerkstelling en de armoede inschatten.

Naar het voorbeeld van het besluit van de Brusselse Regering (opgetekend in het kader van het door de sociale gesprekspartners aangenomen Tewerkstellingsplan van de Regering) om in de regeringsbesluiten een meting van de impact op de tewerkstelling te voorzien, is de Raad van mening dat men ook een meting van de impact van allerhande regeringsinitiatieven op de (strijd tegen de) armoede moet voorzien.

Algemeen overzicht van de opvolging van het derde verslag van het Steunpunt door de regeringen, de parlementen en de adviesorganen (uittreksel van de site www.armoedebestrijding.be)

- Federaal - Gewesten - Gemeenschappen

Interministeriële conferentie "Integratie in de samenleving" - luik "sociale insluiting":

- * voorstelling van het derde tweejaarlijkse verslag, 8 februari 2006.
- * opvolging van het derde tweejaarlijkse verslag, tussentijds verslag, 13 december 2006.

- Federaal

- * *Nationale Arbeidsraad, Centrale Raad voor het Bedrijfsleven:*
Advies over het derde tweejaarlijks verslag ter bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting, 18 juli 2006.
- * *Ministerraad van 13 januari 2006: Armoedebestrijding*
- * *Kamer:*
  - Commissie voor de Volksgezondheid: Verslag van het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting "Armoede uitbannen – een bijdrage aan politiek debat en politieke actie": gedachtewisseling, 15 februari 2006.
  - Adviescomité voor de maatschappelijke emancipatie: De genderaspecten van het Verslag 2005 "Armoede uitbannen - Een bijdrage aan politiek debat en politieke actie", 13 februari 2006.
- * *Senaat:*
Vraag om uitleg van mevrouw Jacinta De Roeck aan de minister van Ambtenarenzaken, Maatschappelijke Integratie, Grootstedenbeleid en Gelijke Kansen over "het inwinnen van de adviezen omtrent het derde tweejaarlijkse verslag van het steunpunt armoedebestrijding" (nr. 3-1704), 15 juni 2006.
- * Minister van Ambtenarenzaken, Maatschappelijke Integratie, Grootstedenbeleid en Gelijke Kansen belast met Interculturaliteit, "Algemene beleidsnota. Deel Maatschappelijke Integratie", Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers, 31 oktober 2006, p. 51-52.

- Vlaams Gewest en Vlaamse Gemeenschap

- * *Vlaamse Onderwijsraad (VLOR):*
  - Advies over het verslag 'Armoede uitbannen, een bijdrage aan politiek debat en politieke actie', 26 oktober 2006.
- * *Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten - Afdeling OCMW's:*
Opmerkingen en voorstellen van de drie OCMW-federaties betreffende het verslag "Armoede uitbannen: Een bijdrage aan politiek debat en politieke actie", 4 april 2006.

- * *Permanent Armoedeoverleg (PAO):*
het tweejaarlijkse verslag is aan de leden van het PAO voorgesteld op 31 januari 2006.

- Waals Gewest

- * *Waals Parlement:*
  - Rapport sur la pauvreté 2005 «Abolir la pauvreté. Une contribution au débat et à l'action politiques» : avis présentés au nom du Comité d'avis pour l'Egalité des chances entre hommes et femmes à la Commission de l'Action sociale et de la Santé par Mmes J. Kapompolé et I. Lissens, 4 juli 2006.
  - Commission de l'Action sociale et de la Santé: Audition de Mme De Boe, Centre pour l'Egalité des Chances : Présentation des recommandations du Rapport bisannuel dans sa partie wallonne. Echange de vues, 22 mei 2006.
  - Comité d'avis pour l'égalité des chances entre les hommes et les femmes: Audition de Mme Emmanuelle Devillé, collaboratrice scientifique du Service pauvreté au Centre d'égalité des chances et la lutte contre le racisme. Echange de vues, 9 mei 2006.
  - Commission de l'Action sociale et de la Santé : Question orale d'Ingrid Colicis à Madame Christiane Vienne, ministre de l'action sociale et d'égalité des chances relative au rapport sur l'abolition de la pauvreté, 20 février 2006.
- * *Union des Villes et des Communes de Wallonie - Fédération des CPAS:*
  - Les remarques et propositions des trois Fédérations de CPAS concernant le rapport «Abolir la pauvreté: une contribution au débat et à l'action politiques», 4 april 2006.
  - «Abolir la pauvreté: une contribution au débat et à l'action politiques». Rapport de décembre 2005 du Service de lutte contre la pauvreté, la précarité et l'exclusion sociale, 28 maart 2006.

- Franse Gemeenschap

- * *Parlement van de Franse Gemeenschap:*
  - Commission de l'Education: Question de Mme Véronique Jamouille à Mme Marie Arena, ministre-présidente chargée de l'Enseignement obligatoire et de Promotion sociale, relative au «suivi du dernier rapport sur la pauvreté dans ses aspects relatifs à l'enseignement», zitting van 1 juni 2006.
  - Entente entre le Parlement de la Communauté française de Belgique et la Chambre des Représentants du Royaume du Maroc instituant un Comité mixte de coopération interparlementaire - Résolutions adoptées par le Comité mixte en sa 3ème session. Discussion, zitting van 18 april 2006.
  - Voorstelling van het Verslag 2005 aan de «IIIème session du Comité mixte de coopération interparlementaire entre le Parlement de la Communauté française Wallonie-Bruxelles et la Chambre des

Représentants du Royaume du Maroc : Questions et problèmes sociaux : La lutte contre la pauvreté en Communauté française Wallonie-Bruxelles», van 6 tot 8 maart 2006.

- Interpellations jointes de Mme Véronique Jamoulle à Mme Marie Arena, ministre-présidente, chargée de l'Enseignement obligatoire et de promotion sociale, ayant pour objet «le dernier rapport sur la pauvreté» et de Mme Véronique Bonni à Mme Catherine Fonck, ministre de l'Enfance, de l'Aide à la Jeunesse et de la Santé, concernant «le rapport sur la pauvreté» : integraal verslag, zitting van 14 februari 2006.
- Commission des Finances, du Budget, des Affaires générales et du Sport : Question de M. Jean-Paul Procureur à Mme Marie Arena, ministre-présidente chargée de l'Enseignement obligatoire et de Promotion sociale, relative au « troisième rapport pauvreté du service de lutte contre la pauvreté, la précarité et l'exclusion sociale », séance du 17 janvier 2006.

- Brussels Hoofdstedelijk Gewest

- * *Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:*
Advies betreffende het verslag over bestaansonzekerheid, armoede, sociale uitsluiting en ongelijke toegang tot de rechten, 18 mei 2006.
- * *Vereniging van de Stad en de Gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest - Afdeling Maatschappelijk Welzijn:*
Opmerkingen en voorstellen van de drie OCMW-federaties betreffende het verslag "Armoede uitbannen: Een bijdrage aan politiek debat en politieke actie", 4 april 2006.
- * *Brussels Franstalig Parlement (Franse Gemeenschapscommissie) :*
Interpellation de Michel Colson à Monsieur Benoît Cerexhe, Ministre - Président du Collège, en charge de la santé et à Madame Françoise Dupuis, ministre en charge de l'enseignement et de la culture, concernant le rapport de décembre 2005, « Abolir la pauvreté. Une contribution au débat et à l'action politiques », élaboré par le Service de lutte contre la pauvreté, la précarité et l'exclusion sociale, 24 maart 2006.

- Duitstalige Gemeenschap

- * *Parlement:*
Commissies Sociale zaken, Cultuur en Onderwijs: voorstelling en debat over het tweejaarlijkse verslag, 8 februari 2007.